

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ- MBA»

**“ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο
ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ & Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ
ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ”**

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΒΗΤΤΑΣ ΜΑΡΙΟΣ – ΝΑΠΟΛΕΩΝ

A.M : M013420006

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΔΡ. ΚΟΥΤΟΥΠΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ

ΛΑΡΙΣΑ, ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2023

ΔΗΛΩΣΗ ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

«Δηλώνω υπεύθυνα ότι η συγκεκριμένη μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία για τη λήψη του μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών του ΠΜΣ Πλήρους Φοίτησης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας «Διοίκηση Επιχειρήσεων - MBA» έχει συγγραφεί από εμένα προσωπικά και δεν έχει υποβληθεί ούτε έχει εγκριθεί στο πλαίσιο κάποιου άλλου μεταπτυχιακού ή προπτυχιακού τίτλου σπουδών, στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό. Η εργασία αυτή έχοντας εκπονηθεί από εμένα, αντιπροσωπεύει τις προσωπικές μου απόψεις επί του θέματος και το κείμενο είναι γραμμένο με τα δικά μου λόγια και δεν αποτελεί προϊόν λογοκλοπής από τρίτες πηγές. Οι πηγές στις οποίες ανέτρεξα για την εκπόνηση της συγκεκριμένης διπλωματικής αναφέρονται στο σύνολό τους, δίνοντας πλήρεις αναφορές στους συγγραφείς, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο».

Ο Δηλών

*«Για να πετύχεις το στόχο σου, δεν χρειάζεται να τον κοιτάς, πρέπει απλά να είσαι
συγκεντρωμένος πάνω του...»*

*Η παρούσα εργασία αφιερώνεται στην οικογένεια μου, για τη στήριξη που μου παρείχαν
καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών μου!*

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1	ΚΕΦΑΛΑΙΟ: ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ.....	9
1.1	ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.....	9
1.2	ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ.....	9
1.3	ΟΡΙΣΜΟΣ – ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ	11
1.4	ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ.....	12
1.5	ΔΙΑΙΡΕΣΗ ΤΗΣ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ	13
1.6	ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ.....	15
1.7	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ	15
1.8	ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ.....	16
1.8.1	ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΚΤΗΣ.....	16
1.8.2	ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΚΤΗΣ	17
1.9	ΕΙΔΗ ΕΛΕΓΧΩΝ.....	18
1.10	ΕΛΕΓΚΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ	18
2	ΚΕΦΑΛΑΙΟ: ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ.....	20
2.1	ΟΡΙΣΜΟΣ & ΕΝΝΟΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ	20
2.2	ΣΚΟΠΟΙ ΚΑΙ ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ	21
2.3	ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ.....	22
2.4	ΔΙΚΛΕΙΔΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	25
2.5	ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.....	26
2.6	ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ.....	28
2.7	ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΠΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ.....	31
2.8	ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΤΥΠΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ	32
2.9	ΈΚΘΕΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ	37
3	ΚΕΦΑΛΑΙΟ: ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ	40

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

3.1	ΜΕΤΡΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ & ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ.....	41
3.2	ΜΕΤΡΑ ΔΙΑΦΥΛΑΞΗΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ	42
4	ΚΕΦΑΛΑΙΟ: ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ	43
4.1	Στόχοι του σχεδιασμού εσωτερικού ελέγχου	43
4.2	Ανάλυση του σχεδιασμού εσωτερικού ελέγχου.....	43
4.3	Τα βήματα του σχεδιασμού εσωτερικού ελέγχου	46
4.4	Ελεγκτικές Διαδικασίες.....	49
4.4.1	Έλεγχος Παγίων Περιουσιακών Στοιχείων	49
4.4.2	Έλεγχος Αποθεμάτων	51
4.4.3	Έλεγχος Χρεογράφων.....	52
4.4.4	Έλεγχος Απαιτήσεων	53
4.4.5	Έλεγχος Διαθεσίμων.....	54
4.4.6	Έλεγχος Καθαρής Θέσης.....	55
4.4.7	Έλεγχος Υποχρεώσεων.....	56
4.4.8	Έλεγχος Εσόδων	57
4.4.9	Έλεγχος Εξόδων	59
4.4.10	Έλεγχος Αμοιβών και Εξόδων Προσωπικού.....	59
5	ΚΕΦΑΛΑΙΟ: ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΕΛΕΓΚΤΩΝ	61
5.1	Καθορισμός του ρόλου του και των καθηκόντων του Εσωτερικού Ελεγκτή...61	
5.2	Προσόντα του Εσωτερικού Ελεγκτή.....	62
5.3	Θέση του Εσωτερικού Ελεγκτή μέσα στην Επιχείρηση	65
6	ΚΕΦΑΛΑΙΟ: ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΣΕ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	67
6.1	Σχεδιασμός και Οργάνωση Ελέγχου σε Τραπεζικό Σύστημα.....	67
6.2	Λειτουργίες Ελέγχου σε Τραπεζικό Σύστημα.....	70
6.3	Θέσπιση Μέτρων Εσωτερικού Ελέγχου	72
6.4	Ο Εσωτερικός Έλεγχος στο οργανόγραμμα της τράπεζας.....	72

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

6.5	Εκτέλεση Εσωτερικού Ελέγχου Τραπεζών από την μονάδα Εσωτερικής Επιθεώρησης.....	73
6.6	Μονάδα Εσωτερικής Επιθεώρησης (ΜΕΕ)	74
6.7	Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων (ΜΔΚ).....	75
6.8	Μονάδα Κανονιστικής Συμμόρφωσης.....	76
6.9	Σύστημα Μηχανογραφημένου Εσωτερικού Ελέγχου	77
7	ΚΕΦΑΛΑΙΟ: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ	
	79	
7.1	Συμπεράσματα	79
7.2	Προτάσεις για μελλοντική έρευνα	81
	Ελληνική Βιβλιογραφία:.....	82
	Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία:	83

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η διεθνοποίηση των επιχειρήσεων και η απελευθέρωση των αγορών σε τοπικό και παγκόσμιο επίπεδο, οι ιδιωτικοποιήσεις σε όλες τις εκφάνσεις της οικονομίας, η αύξηση των οικονομικών εγκλημάτων, οι ραγδαίες εξελίξεις στην τεχνολογία και η πρόσβαση στη πληροφορία σε πραγματικό χρόνο, αλλάζουν συνεχώς και εκ θεμελίων τον τρόπο του «επιχειρείν». Σε αυτό το συνεχώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον, όπου οι επιχειρήσεις πρέπει να είναι έτοιμες να αντιμετωπίσουν κάθε είδους κίνδυνο και απειλή, χρησιμοποιούν ορισμένα εργαλεία ή και θεσμούς ώστε να καταφέρουν να ελαχιστοποιήσουν τις πιθανότητες και να αποφύγουν με τα σωστά μέσα την καθοδική πορεία, και να πετύχουν τους στόχους τους. Καταλυτικό ρόλο στην προστασία της επιχείρησης έρχεται να παίξει ο Εσωτερικός Έλεγχος και κατά συνέπεια ο Εσωτερικός Ελεγκτής, όπου χρησιμοποιώντας τα σωστά εργαλεία έρχεται να δώσει λύση και να τοποθετήσει τις κατάλληλες δικλίδες ασφαλείας και να προλάβει τους ενδεχόμενους κινδύνους. Κατά συνέπεια ο Εσωτερικός Έλεγχος αναφέρεται στη διαδικασία ελέγχου της διαχείρισης των κινδύνων και της εσωτερικής λειτουργίας μιας επιχείρησης ή οργανισμού, προκειμένου να διασφαλιστεί η συμμόρφωση με τους εσωτερικούς κανονισμούς και τις πολιτικές του οργανισμού, καθώς και η αποφυγή οποιωνδήποτε απωλειών ή απάτης. Με πεδίο εφαρμογής την έρευνα σε ένα τραπεζικό σύστημα, ο Εσωτερικός Ελεγκτής παίζει ένα σημαντικό ρόλο στη διασφάλιση της σωστής λειτουργίας του και στην προστασία των επενδυτικών κεφαλαίων των πελατών. Ο εσωτερικός ελεγκτής ελέγχει τα τραπεζικά οικονομικά συστήματα και τις διαδικασίες για να εξασφαλίσει ότι οι κανονισμοί και οι πολιτικές που έχουν θεσπιστεί από τη διοίκηση τηρούνται.

Λέξεις κλειδιά: Ελεγκτική Επιστήμη, Εσωτερικός Έλεγχος, Δικλίδες Ασφαλείας, Φύλλα Εργασίας, Σκοπός και Αναγκαιότητα Εσωτερικού Ελέγχου, Είδη Ελέγχων, Ελεγκτικά Πρότυπα, Δειγματοληπτικός Έλεγχος Δεδομένων, Έκθεση Ελέγχου, Αρχές και Μέτρα Εσωτερικού Ελέγχου, Λογιστικό Σύστημα, Διαδικασίες Εσωτερικού Ελέγχου, Ρόλος Ελεγκτών.

ABSTRACT

The internationalization of businesses and the liberalization of markets at local and global level, privatizations in all aspects of the economy, the increase in financial crimes, the rapid developments in technology and access to information in real time, are constantly and fundamentally changing the way of "doing business". In this ever-changing environment, where businesses must be ready to face any kind of risk and threat, they use certain tools or institutions to minimize the chances and avoid with the right means the downward spiral, and achieve their goals. A catalytic role in the protection of the business comes to play the Internal Audit and consequently the Internal Auditor, where using the right tools comes to provide a solution and place the appropriate safeguards and to prevent possible risks. Consequently, Internal Audit refers to the process of controlling the risk management and internal operation of a business or organization, in order to ensure compliance with the internal regulations and policies of the organization, as well as the avoidance of any losses or fraud. With the scope of research in a banking system, the Internal Auditor plays an important role in ensuring its proper functioning and in protecting clients' investment funds. The internal auditor audits the banking financial systems and procedures to ensure that the regulations and policies established by the management are adhered to.

Key words: Audit Science, Internal Audit, Security Valves, Worksheets, Purpose and Necessity of Internal Audit, Types of Audits, Audit Standards, Sampling Data Audit, Audit Report, Principles and Measures of Internal Audit, Accounting System, Internal Audit Procedures, Role of Auditors.

1 ΚΕΦΑΛΑΙΟ: ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ

1.1 ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η Ελεγκτική είναι ένας οικονομικός κλάδος που έχει σαν αντικείμενο μελέτης τη διατύπωση των γενικών αρχών, κανόνων, όρων και προϋποθέσεων που αφορούν στον τρόπο διεξαγωγής των οικονομικών ελέγχων, προκειμένου να προλαμβάνονται λάθη και καταχρήσεις και να διαπιστώνεται η πραγματική οικονομική κατάσταση. Η Ελεγκτική σαν επιστημονικός κλάδος παράγει καινούργια γνώση μέσα από την διεξαγωγή ορθολογικής και μεθοδικής έρευνας και εξασφαλίζει την έγκυρη παρουσίαση των νέων γνώσεων. Η σύγχρονη Ελεγκτική βρίσκεται σε άμεση σύνδεση με τις πιο βασικές επιστήμες της διοίκησης οικονομικών μονάδων και στο επιστημονικό της αντικείμενο αξιοποιεί στοιχεία και μεθοδολογίες από την Οικονομική των Επιχειρήσεων, τη Λογιστική, τη Στατιστική, την Πληροφορική και την Νομική. Η αξιοποίηση της καινούργιας γνώσης και τα πορίσματα της ελεγκτικής ως επιστημονικού αντικειμένου βοηθούν στον καθορισμό πρότυπων ελέγχων και διαδικασιών, που εξασφαλίζουν το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα.

1.2 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Ιστορικά, η πρακτική της Ελεγκτικής προηγήθηκε της Ελεγκτικής σαν επιστήμης. Από τους αρχαίους χρόνους και με την έναρξη της οικονομικής δραστηριότητας του ανθρώπου και ιδιαίτερα από τότε που άρχισαν οι ανταλλαγές αγαθών μεταξύ ανθρώπων ή διαφόρων κοινωνικών ομάδων, εμφανίζονται τα πρώτα ίχνη για την ύπαρξη λογιστών και ελεγκτών.

Στον ελλαδικό χώρο, η πρώτη εμφάνιση καταγραφής λογιστικών δεδομένων χρονολογείται γύρω στο 2000 π.Χ., σε πολλές από τις πήλινες πινακίδες της Φαιστού, που παρουσιάζουν εμπορικές συναλλαγές των Κρητών.

Στην αρχαία Αθήνα, πριν από το 300 π.Χ. είχε δημιουργηθεί ένα σώμα, το Συνέδριο των «λογιστών», που επιτηρούσε τα οικονομικά του κράτους, έλεγχε τους δημόσιους λογαριασμούς των υπόλογων αρχόντων και οδηγούσε στη δικαιοσύνη όσους συλλάμβανε να παρανομούν. Οι Αθηναίοι είχαν και ένα άλλο σώμα ελεγκτών από 10 άτομα, που ονομάζονταν «ευθηνοί», εκλέγονταν από το λαό και είχαν αρμοδιότητα μαζί

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

με τους «λογιστές» να ελέγχουν τους «λογαριασμούς διαχείρισης» των αρχόντων που αποχωρούσαν από το αξίωμά τους.

Στην υπόλοιπη αρχαία Ελλάδα έχουν καταγραφεί οι «εξεταστές», οι «συνήγοροι», οι «δοκιμαστήρες» (στην Αχαϊκή Συμπολιτεία), οι «αρχησκόποι» (στη Φθιώτιδα), οι «κατόπτες» (στη Βοιωτία), οι «απόλογοι» (στη Θάσο).

Η πρώτη εμφάνιση του όρου Auditor (ελεγκτής) αναφέρεται το 1285 επί Εδουάρδου του Α'. Όλοι οι υπάλληλοι του βασιλιά έπρεπε να κρατούν κανονικούς λογαριασμούς και οι καταχραστές κατά την μαρτυρία των «Auditors» οδηγούνταν στις φυλακές.

Τα πρώτα στοιχεία για πλήρη διπλογραφική λογιστική μέθοδο (ελεγχόμενη δηλαδή λογιστικά με συμφωνίες) είναι τα βιβλία των αδελφών Soranto στη Γένοβα το 1406, αν και η διπλογραφική μέθοδος για μερικούς συγγραφείς εμφανίζεται το 1340. Το γεγονός είναι ότι το διπλογραφικό σύστημα αποτέλεσε, όπως ακριβώς αποτελεί και σήμερα, σημαντικό μέσο υποβοήθησης του ελέγχου, αφού η ορθολογική λειτουργία του επιτρέπει την επαλήθευση της ακρίβειας των πληροφοριών και τη διασταύρωση της αντικειμενικότητάς του.

Η πρώτη Ένωση Επαγγελματιών Ελεγκτών δημιουργήθηκε το 1581 στην Βενετία με τη μορφή κρατικού θεσμού με μεγάλη επιρροή και αυστηρές ρυθμίσεις για τα μέλη του. Το Μιλάνο και η Μπολόνια ακολούθησαν αργότερα το 1658. Στην Αγγλία, από όπου ξεκίνησε ο νεότερος λογιστικός έλεγχος (Public Accountancy) και οι πρώτοι ορκωτοί λογιστές (Chartered Accountants) από τις αρχές ακόμα του 19ου αιώνα, ο λογιστικός έλεγχος από ειδικούς επαγγελματίες απέκτησε μεγάλη σπουδαιότητα, κάτω από την ανάγκη για την αποτελεσματική διαχείριση της βιομηχανίας και του διεθνούς εμπορίου. Από τις αρχές του 20ου αιώνα οι ΗΠΑ πήραν τη σκυτάλη της περαιτέρω εξέλιξης της ελεγκτικής πρακτικής και επιστήμης. Αργότερα ακολούθησαν οι διάφορες χώρες της Δυτικής Ευρώπης. Από τότε το ελεγκτικό επάγγελμα εξελίσσεται και επεκτείνεται, ενώ το έργο του ακολουθεί ένα πλέγμα αρχών και κανόνων.

Στην Ελλάδα, το σύγχρονο ελεγκτικό επάγγελμα έκανε την εμφάνισή του στα μέσα της δεκαετίας του 1950, όταν ιδρύθηκε το Σώμα των Ελλήνων Ορκωτών Λογιστών (Σ.Ο.Λ.) με το νόμο 3329 του 1955. Με τον νόμο 1969 του 1991 έγινε ένα σημαντικό βήμα εκσυγχρονισμού του επαγγέλματος και εναρμόνισής του με τα ισχύοντα στις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τη δημιουργία του Σώματος των Ορκωτών Ελεγκτών (Σ.Ο.Ε.).

1.3 ΟΡΙΣΜΟΣ – ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ

Η ελεγκτική είναι ένας ξεχωριστός κλάδος της λογιστικής και η λογιστική είναι κλάδος της οικονομίας των επιχειρήσεων. Η ελεγκτική παρουσιάζεται ως ένας από τους σπουδαιότερους θεσμούς των εταιριών όπου με βάση τους κανόνες, τις αρχές και τις προϋποθέσεις διενεργείται έλεγχος σε κάθε επιχείρηση με σκοπό την προστασία και την σωστή διαχείριση των οικονομικών πόρων, του ανθρώπινου δυναμικού και της ξένης περιουσίας.

Σύμφωνα με τον Λουμιώτη (2010, σελ.8) «Ως ξένη περιουσία θεωρείτε η περιουσία οποιουδήποτε νομικού ή φυσικού προσώπου, έναντι των τρίτων που τη διαχειρίζονται.» Επίσης, ο Νεγκάκης και ο Ταχυνάκης (2013) επισημαίνουν ότι η ελεγκτική συσχετίζεται με τις αρχές και τους κανόνες που αφορούν την ομαλή διεξαγωγή οικονομικών ελέγχων. Αντικείμενο της ελεγκτικής είναι ο έλεγχος των διαδικασιών και των μεθόδων της επιχείρησης όπου εφαρμόστηκαν κατά τη διάρκεια του έτους και διενεργείται ο έλεγχος από πρόσωπα ανεξάρτητα με την οικονομική μονάδα (ορκωτοί ελεγκτές- λογιστές).

Εκτός των προαναφερθέντων επισημάνσεων και ορισμών θα ήθελα να αναφέρω και τον ορισμό της ελεγκτικής σύμφωνα με την Αμερικανική Ένωση Λογιστικής (American Accounting Association), ο οποίος ορίζεται ως «μια συστηματική διαδικασία αντικειμενικής συγκέντρωσης και αξιολόγησης ελεγκτικών τεκμηρίων, που αφορούν σε πιστοποιήσεις οικονομικών ενεργειών και γεγονότων με σκοπό την εξακρίβωση του βαθμού ανταπόκρισης μεταξύ αυτών των πιστοποιήσεων και των προκαθορισμένων κριτηρίων, για τη γνωστοποίηση των αποτελεσμάτων σε ενδιαφερόμενους χρήστες.»

Το αντικείμενο της ελεγκτικής είναι ο έλεγχος των εταιριών με στόχο την πρόληψη, την αποκάλυψη εσκεμμένων ή μη εσκεμμένων λογιστικών λαθών και ενδεχομένων οικονομικών ατασθαλιών. Επιπλέον, ο έλεγχος αποσκοπεί στην πιστοποίηση της αξιοπιστίας των οικονομικών δεδομένων, της πιστοληπτικής ικανότητας και της σωστής εφαρμογής των φορολογικών διατάξεων μετά από τον συστηματικό έλεγχο και τις δοκιμαστικές επαληθεύσεις.

Ένας από τους κυριότερους σκοπούς του ελέγχου είναι ο εντοπισμός και η πρόληψη ακούσιων και εκούσιων λογιστικών λαθών όπως και η διερεύνηση, η αποκάλυψη, η καταστολή ηθελημένων και αθέλητων λαθών όσο αφορά τις διαδικασίες. Ένας άλλος βασικός σκοπός του ελέγχου είναι η έγκριση, η ανάλυση και ο σχολιασμός της ακρίβειας και της εγκυρότητας των διαφόρων οικονομικών καταστάσεων.

Το περιεχόμενο της ελεγκτικής αποτελείται από τρία βασικά μέρη σύμφωνα με τον Λουμιώτη (2010), τον Παπαστάθη (2014) και τον Τσακλάγκανο (2005). Το πρώτο μέρος

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

προσδιορίζει το αντικείμενο του ελέγχου. Σε αυτό το μέρος εξετάζεται τι ελέγχεται, γιατί είναι σημαντικός ο έλεγχος, ποιος σκοπός επιτυγχάνεται από τον έλεγχο και ποιοι ωφελούνται από την διενέργεια ελέγχου. Το δεύτερο μέρος των περιεχομένων της ελεγκτικής αφορά το υποκείμενο του ελέγχου. Στο συγκεκριμένο μέρος εξετάζεται ποια πρόσωπα διενεργούν τον έλεγχο και από ποια προσόντα πρέπει να διακατέχονται οι ελεγκτές ώστε να μπορούν να φέρουν εις πέρας τα καθήκοντα τους.

Τέλος, το τρίτο μέρος των περιεχομένων της ελεγκτικής ορίζει τις ελεγκτικές διαδικασίες. Στο μέρος αυτό εξετάζεται ο τρόπος, η μεθοδολογία του ελέγχου και τα εργαλεία που πρέπει να χρησιμοποιούνται από τους ελεγκτές για το συγκεκριμένο ελεγκτικό αποτέλεσμα με βάση τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα.

1.4 ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ

Υπάρχουν διάφορα είδη ελέγχου ανάλογα με το πρόσωπο που διενεργεί τον έλεγχο, με την έκταση, με την διάρκεια και με τον σκοπό. Παρακάτω αναλύονται οι κατηγορίες ελέγχου με βάση τα κριτήρια κατηγοριοποίησης τους σύμφωνα με τον Παπαστάθη (2003, 2014), τον Λουμιώτη (2010), τον Αληφαντή (2016, 2018), τον Τσακλάγκανο (2005), τον Νεγκάκη και τον Ταχυνάκη (2013).

Το πρώτο κριτήριο είναι ανάλογα με το πρόσωπο που διενεργεί τον έλεγχο, οι έλεγχοι κατηγοριοποιούνται σε εσωτερικούς και εξωτερικούς. Ο εσωτερικός έλεγχος διενεργείται από εσωτερικούς ελεγκτές (Internal Auditors) οι οποίοι είναι πρόσωπα εξαρτημένα από την ελεγχόμενη εταιρία με σκοπό την ορθότητα των εγγραφών και την αποτροπή από διαχειριστικές ατασθαλίες. Ο εξωτερικός έλεγχος διενεργείται από ορκωτούς ελεγκτές λογιστές ή εξωτερικούς ελεγκτές (External Auditors) όπου δεν υπάρχει εξαρτώμενη σχέση με την ελεγχόμενη εταιρία και έχει ως σκοπό την πιστοποίηση της οικονομικής κατάστασης της εταιρίας μετά από πρόσκληση των μετόχων της.

Ένα άλλο κριτήριο κατηγοριοποίησης του ελέγχου είναι ανάλογα με την έκταση του προβλεπόμενου ελέγχου, οι έλεγχοι διακρίνονται σε γενικούς και ειδικούς. Οι γενικοί περιλαμβάνουν όλα τα θέματα μιας ολόκληρης διαχειριστικής περιόδου της οικονομικής οντότητας (π.χ. έλεγχος ισολογισμού και αποτελεσμάτων χρήσης). Οι ειδικοί έλεγχοι περιέχουν συγκεκριμένους ελέγχους για ένα τομέα ή θέμα (π.χ. έλεγχος πωλήσεων, επισφαλών πελατών).

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

Επίσης, ο έλεγχος κατηγοριοποιείται ανάλογα με την διάρκεια όπου οι έλεγχοι διακρίνονται σε μόνιμους ή διαρκείς ή συνεχείς ελέγχους, σε τακτικούς ή περιοδικούς και σε έκτακτους ή περιστασιακούς. Οι μόνιμοι ή διαρκείς ή συνεχείς έλεγχοι διενεργούνται σε μόνιμη βάση και διενεργούνται κατά την εκτέλεση της οικονομικής συναλλαγής όπου κατονομάζονται και ως προληπτικοί έλεγχοι. Οι τακτικοί ή περιοδικοί έλεγχοι διενεργούν ελέγχους σε τακτικά χρονικά διαστήματα π.χ. μία φορά το μήνα. Οι έκτακτοι ή περιστασιακοί έλεγχοι διενεργούνται σε τυχαίες χρονικές περιόδους και σε έκτακτες περιπτώσεις όπως συγκεκριμένες καταγγελίες (π.χ. υπόνοιες για σπατάλη, κατάχρηση) ή κατόπιν πρωτοβουλίας του τμήματος εσωτερικού ελέγχου ή με την σχετική εντολή της διοίκησης.

Τέλος, ο έλεγχος κατηγοριοποιείται σύμφωνα με τον σκοπό όπου οι έλεγχοι διακρίνονται σε προληπτικούς και σε κατασταλτικούς. Οι προληπτικοί είναι οι έλεγχοι που διενεργούνται κατά την εκτέλεση της συναλλαγής όπου αποσκοπεί στην πρόληψη πιθανών λαθών. Οι κατασταλτικοί είναι οι έλεγχοι που διενεργούνται ύστερα από την εκτέλεση της συναλλαγής και έχει σκοπό την αποκάλυψη λαθών ή παραλείψεων.

Ο Νεγκάκης και ο Ταχυνάκης (2013) προσθέτουν 2 κριτήρια ακόμη με τα οποία γίνεται η διάκριση των ελέγχων. Το πρώτο κριτήριο είναι ανάλογα με το νομοθετικό πλαίσιο όπου διακρίνονται σε υποχρεωτικούς και προαιρετικούς. Υποχρεωτικοί έλεγχοι είναι όσοι διενεργούνται σύμφωνα με τις νομοθετικές διατάξεις. Προαιρετικοί έλεγχοι είναι όσοι διενεργούνται από τη διοίκηση ή τους μετόχους. Το δεύτερο κριτήριο είναι ανάλογα με τον τομέα που ελέγχουν και περιλαμβάνει τους διαχειριστικούς, τους διοικητικούς και τους φορολογικούς ελέγχους. Διαχειριστικοί ονομάζονται οι έλεγχοι που έχουν ως αντικείμενο την διαχείριση των οικονομικών της οντότητας. Μια άλλη κατηγορία ελέγχου είναι οι διοικητικοί όπου έχουν ως σκοπό την σωστή εφαρμογή των διαδικασιών. Τέλος, οι φορολογικοί έλεγχοι αποβλέπουν στην τήρηση της φορολογικής νομοθεσίας και των φορολογικών υποχρεώσεων.

1.5 ΔΙΑΙΡΕΣΗ ΤΗΣ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ

Ο έλεγχος στην Οικονομική επιστήμη συνίσταται στην εξακρίβωση της αλήθειας και της ορθότητας των πραγματοποιούμενων πράξεων και αποτελεί βασική λειτουργία τόσο στην ιδιωτική όσο και στην δημόσια οικονομική δραστηριότητα.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

Η Ελεγκτική διακρίνεται σε:

- Δημόσια και
- Ιδιωτική.

Η Δημόσια Ελεγκτική αποτελεί κλάδο της Δημόσιας Λογιστικής και ασχολείται με τον έλεγχο των οργανισμών του Δημοσίου, των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου και των μη κερδοσκοπικών οργανισμών γενικά. Στην Ελλάδα ο έλεγχος αυτός γίνεται από τα μέλη του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Στο δημόσιο υπάρχουν διάφορα επίπεδα ελέγχου, που βασικά καθιερώθηκαν από την πράξη και από τα οποία ο μεν πολιτικός έλεγχος αποτελεί την ανώτατη και μόνη αυτοδύναμη βαθμίδα, ο δε διοικητικός αποτελεί την κατώτατη βαθμίδα. Τον πολιτικό έλεγχο ασκεί η Βουλή με ερωτήσεις και επερωτήσεις, ενώ τον διοικητικό οικονομικό έλεγχο ασκούν διάφορα αρμόδια όργανα, μεταξύ των οποίων πρωτεύουσα θέση κατέχει το Ελεγκτικό Συνέδριο.

Σε πρώτο βαθμό, το σύστημα του δημόσιου λογιστικού αποτελεί το βασικότερο μέσο δημοσιονομικού ελέγχου και εξασφαλίζει την ορθή εκτέλεση του κρατικού προϋπολογισμού. Ωστόσο, πλείστες οικονομικές δραστηριότητες του δημοσίου, και κυρίως οι ανεξάρτητοι οργανισμοί και οι δημόσιες επιχειρήσεις, δεν υπόκεινται απολύτως στο ελεγκτικό σύστημα του δημόσιου λογιστικού, επειδή υποτίθεται ότι λειτουργούν με βάση τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας.

Ο οικονομικός έλεγχος του δημοσίου είναι κατά κανόνα προληπτικός και απολογιστικός. Έτσι εξασφαλίζεται αποτελεσματικότερα η εξακρίβωση της νομιμότητας των πραγματοποιούμενων δαπανών.

Η Ιδιωτική Ελεγκτική αποτελεί κλάδο της Ιδιωτικής Λογιστικής και έχει σαν αντικείμενο τον έλεγχο, κυρίως, των κερδοσκοπικών οικονομικών μονάδων. Η διεξαγωγή του είναι έργο των ελεγκτών. Κύριο όργανο της ελεγκτικής των ιδιωτικών επιχειρήσεων είναι ο διαχειριστικός και λογιστικός έλεγχος, ο οποίος άλλοτε διενεργείται από τα ίδια τα όργανα της διοίκησης ή διαχείρισης και άλλοτε από ειδικά όργανα, τα οποία μπορεί να ανήκουν στην επιχείρηση (επιθεωρητές, ελεγκτές κ.λπ.), μπορεί όμως να μην έχουν καμιά υπηρεσιακή σχέση με την επιχείρηση (ορκωτοί λογιστές, ορκωτοί μηχανικοί κ.λπ.).

1.6 ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ

Οι βασικές αρχές της Ελεγκτικής αναφέρονται:

- Στα προσόντα και στις γνώσεις του ελεγκτή, καθώς και στον τρόπο, στη μέθοδο διεξαγωγής της εργασίας του (αμερόληπτη έκφραση του ελεγκτή, σύνταξη απολύτως σαφούς έκθεσης για τα αποτελέσματα του ελέγχου, συνδυασμός επιμέλειας και δεξιότητας κατά τη διεξαγωγή του ελέγχου).
- Στην καλή εκτέλεση και την επαγγελματική δεοντολογία.
- Στις βασικές αρχές που διέπουν τις εκθέσεις των ελεγκτών.
- Στη διαδικασία του ελέγχου και τις μεθόδους του.

Τρία θέματα αποτελούν βασικά τα αντικείμενα που εξετάζει η Ελεγκτική:

- Το αντικείμενο του ελέγχου, δηλαδή τι ελέγχεται, γιατί χρειάζεται ο έλεγχος και ποιοι σκοποί επιδιώκονται με τον έλεγχο.
- Το υποκείμενο του ελέγχου (τον ελεγκτή), δηλαδή ποια πρόσωπα κάνουν τους ελέγχους και ποια πρέπει να είναι τα προσόντα τους.
- Τις ελεγκτικές διαδικασίες, δηλαδή την τεχνική του ελέγχου (πως γίνεται ο έλεγχος κ.λπ.).

1.7 ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Κατά κανόνα, αντικείμενο του ελέγχου είναι η οικονομική διαχείριση ξένης περιουσίας, όπως μπορεί να θεωρηθεί η έννοια περιουσία οποιουδήποτε φυσικού ή νομικού προσώπου από τους τρίτους που την διαχειρίζονται. Ακόμα και στην περίπτωση της περιουσίας μιας ατομικής επιχείρησης, μπορεί αυτή να είναι ιδιωτική, αφού ανήκει στον ιδιώτη επιχειρηματία, είναι όμως ξένη για όλους τους υπαλλήλους του. Ακόμα και ο ιδιώτης επιχειρηματίας θα μπορούσε να θεωρηθεί διαχειριστής ξένης περιουσίας απέναντι στις υποχρεώσεις της επιχείρησής του. Για να είναι δυνατός όμως αυτός ο έλεγχος θα πρέπει αυτή η διαχείριση ξένης περιουσίας να αποτυπώνεται και να απεικονίζεται λογιστικά. Ο βασικοί σκοποί του ελέγχου αυτού είναι:

- Η πρόληψη εκούσιων ή ακούσιων λαθών, απατών κλοπών κ.λπ. κατά την οικονομική διαχείριση (προληπτικός έλεγχος).
- Η αποκάλυψη και η καταστολή εκούσιων ή ακούσιων λαθών, απατών κλοπών κ.λπ. (κατασταλτικός έλεγχος).

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

- Η πιστοποίηση, μετά από συστηματικό έλεγχο, της ακρίβειας και της αλήθειας των οικονομικών καταστάσεων, της πιστοληπτικής ικανότητας και της πραγματικής αξίας μιας επιχείρησης.

Η διενέργεια ενός ουσιαστικού ελέγχου έχει πολλούς ενδιαφερόμενους:

Αυτούς που διευθύνουν και διοικούν την επιχείρηση.

- Τους μετόχους και τους επενδυτές στην επιχείρηση.
Τους πιστωτές και όσους συνεργάζονται με την εταιρεία.
- Όσους ενδιαφέρονται να επενδύσουν μελλοντικά στην εταιρεία
Το κράτος, για ευνόητους λόγους.

1.8 ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Υποκείμενο του ελέγχου, όπως αναφέρθηκε πιο πάνω, είναι ο ελεγκτής. Ανάλογα με την οικονομική ή άλλη εξάρτησή του με την μονάδα που ελέγχει και τον ειδικότερο σκοπό στον οποίο αποβλέπει το έργο του, ο ελεγκτής μπορεί να είναι:

- Είτε εσωτερικός ελεγκτής
- Είτε εξωτερικός ελεγκτής

1.8.1 ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΚΤΗΣ

Ο εσωτερικός ελεγκτής έχει σχέση μισθωτής εργασίας με την επιχείρηση, δηλαδή είναι υπάλληλός της. Το έργο του είναι κυρίως προληπτικού χαρακτήρα και παρακολουθεί και ελέγχει τις διαχειριστικές πράξεις και τις λογιστικές καταχωρήσεις, προκειμένου να προλαμβάνονται ακούσια ή εκούσια σφάλματα, αντικανονικές και παράνομες ενέργειες. Εκτός από τον προληπτικό χαρακτήρα του έργου του, που διεξάγεται κατά τη διάρκεια της διαχείρισης, είναι επίσης πιθανό ο εσωτερικός ελεγκτής να κληθεί να προχωρήσει σε ελέγχους μεταγενέστερα π.χ. επιθεώρηση επαρχιακών υποκαταστημάτων της επιχείρησης κ.λπ.. Η ιδιότητα του εσωτερικού ελεγκτή μπορεί να είναι σαφώς διακεκριμένη όπως π.χ. υπάλληλος της Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου & Επιθεώρησης μιας μεγάλης επιχείρησης ή εναλλακτικά να μην αφορά συγκεκριμένο πρόσωπο, αλλά προϊσταμένους διαφορετικών υπηρεσιών, παράλληλα με τα υπόλοιπα καθήκοντά τους σε μικρότερες επιχειρήσεις.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

Ο εσωτερικός ελεγκτής θα πρέπει να επιλέγεται κατάλληλα, ώστε να έχει τα απαραίτητα προσόντα για να μπορεί να ασκήσει σωστά τα καθήκοντά του: δηλαδή να διαθέτει μόρφωση, πείρα και ήθος.

Από την άλλη πλευρά, το γεγονός ότι ο ελεγκτής είναι υπάλληλος της επιχείρησης που πρέπει να ελέγχει, δημιουργεί σοβαρά μειονεκτήματα για την ορθή εκτέλεση του έργου του.

Μπορεί:

1. Να υποχρεώνεται να ακολουθεί τους όρους της διοίκησης της επιχείρησης και όχι τους κανόνες της ελεγκτικής.
2. Να μην ενημερώνεται για τις πράξεις των διοικούντων την εταιρεία, που συνήθως είναι ανώτεροι του ιεραρχικά ή ο έλεγχος σε αυτούς να είναι είτε περιορισμένος είτε τυπικός.
3. Να μην είναι αντικειμενικός και αμερόληπτος, εξ αιτίας της συναδελφικής αλληλεγγύης προς τους ελεγχόμενους από αυτόν συναδέλφους.
4. Να χάνει την επαγρύπνηση και την διερευνητικότητα του, εξ αιτίας της καθημερινής ρουτίνας (ίδια θέματα, ίδιος τρόπος) του έργου που έχει επωμιστεί.

1.8.2 ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΚΤΗΣ

Ο εξωτερικός ελεγκτής, σε αντίθεση με τον εσωτερικό ελεγκτή, μη έχοντας υπαλληλική σχέση και εξάρτηση με την επιχείρηση που αναλαμβάνει να ελέγξει και καθώς δεν επηρεάζεται από τη διοίκησή της, δεν έχει κανένα από τα μειονεκτήματα που έχει ο εσωτερικός συνάδελφός του. Έτσι, έχει τη δυνατότητα να είναι αντικειμενικός, αμερόληπτος και ανεπηρέαστος και μπορεί να εκδώσει ένα πόρισμα με ιδιαίτερο κύρος και με ευρύτερη χρησιμότητα.

Τα πλεονεκτήματα που παρουσιάζει ο εξωτερικός ελεγκτής σε σχέση με τον εσωτερικό ελεγκτή, έγιναν πολύ γρήγορα αντιληπτά και έτσι ο εξωτερικός έλεγχος έγινε ανεξάρτητο λειτουργήμα και απέκτησε θεσμική αναγνώριση σε όλες τις οικονομικά ανεπτυγμένες χώρες. Στην Ελλάδα, όπως έχει αναφερθεί και προηγουμένως, με το Ν.Δ. 3329 του 1955 περί σύστασης του Σώματος Ελλήνων

Ορκωτών Λογιστών έγινε η θεσμική αναγνώριση του λειτουργήματος του εξωτερικού ελεγκτή. Όπως και με τον εσωτερικό ελεγκτή, έτσι και ο εξωτερικός ελεγκτής για να μπορεί να φέρει εις πέρας το σπουδαίο και λεπτό έργο του, ανταποκρινόμενος στις μεγάλες και διαφορετικές απαιτήσεις του, πρέπει να έχει τα ανάλογα προσόντα, τόσο

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

από πλευράς επαγγελματικής συγκρότησης, όσο και από πλευράς προσωπικότητας. Το ήθος και η ακεραιότητα του χαρακτήρα αποτελούν πρώτο και κύριο προσόν του χαρακτήρα του ελεγκτή σε όλες τις χώρες του κόσμου, καθώς το λειτούργημά του μοιάζει με αυτό των δικαστών. Επιπλέον, από επαγγελματικής πλευράς, απαιτούνται η άρτια επιστημονική κατάρτιση, η εξειδικευμένη πείρα, η ικανότητα γρήγορης αντίληψης και σίγουρης κρίσης, η επινοητικότητα, η αυτοπεποίθηση, η αναγκαία λεπτότητα και διπλωματικότητα (καθώς ελέγχει την εργασία των άλλων), η ικανότητα εύκολης και σωστής έκφρασης στον γραπτό και προφορικό λόγο, η επιμέλεια και η εργατικότητα.

1.9 ΕΙΔΗ ΕΛΕΓΧΩΝ

Στη σφαίρα της Ελεγκτικής ανήκουν διάφοροι έλεγχοι, που μπορούν να διακριθούν ως εξής:

- > Διοικητικοί Έλεγχοι.
- > Λειτουργικοί ή Διαχειριστικοί Έλεγχοι.
- > Λογιστικοί Έλεγχοι.

Ανάλογα με το ποιος ασκεί τους ελέγχους, αυτοί διακρίνονται σε εσωτερικούς (ασκούνται από ελεγκτή μισθωτό υπάλληλο της ελεγχόμενης επιχείρησης) και σε εξωτερικούς (ασκούνται από ανεξάρτητους επαγγελματίες, χωρίς καμία σχέση εξάρτησης με την ελεγχόμενη επιχείρηση)

1.10 ΕΛΕΓΚΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ

Τα πρότυπα της ελεγκτικής αποτελούν τις βασικές κατευθυντήριες οδηγίες που πρέπει να ακολουθεί ο ελεγκτής για να εξασφαλίσει την ορθολογικότητα και την νομιμότητα του έργου του. Τα ελεγκτικά πρότυπα καθιερώνονται είτε από διεθνείς οργανισμούς είτε από τις επαγγελματικές ενώσεις των ελεγκτών.

Οι επαγγελματικές ενώσεις της Αγγλίας, της Ουαλίας και των ΗΠΑ έχουν συμβάλλει σημαντικά στην υιοθέτηση και καθιέρωση των προτύπων. Στην Ελλάδα το καθήκον της καθιέρωσης των απαραίτητων ελεγκτικών προτύπων το έχει αναλάβει το Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών (ΣΟΕ). Την εναρμόνιση των εθνικών προτύπων σε διεθνές επίπεδο έχει θέσει σαν πρωταρχικό της σκοπό η Διεθνής Ομοσπονδία Ελεγκτών (International Federation of Accountants - IF AC).

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

Τα πλέον αποδεκτά από τα πρότυπα είναι αυτά των ΗΠΑ και επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό τη διαμόρφωση των εθνικών προτύπων των άλλων χωρών. Τα πρότυπα αυτά παρουσιάζουν ένα γενικό πλαίσιο αρχών και κατευθύνσεων και διακρίνονται σε:

- Γενικά Πρότυπα
- Πρότυπα Ελεγκτικής Εργασίας
- Πρότυπα Έκθεσης Πορίσματος Ελέγχου.

Παρόμοια με τα αμερικανικά πρότυπα είναι και τα πρότυπα του ΣΟΕ, που αφορούν κυρίως τον τακτικό έλεγχο των ετήσιων λογιστικών καταστάσεων των ανωνύμων εταιρειών και των μεγάλων Οργανισμών. Η κύρια διαφορά τους με τα πρότυπα του Αμερικανικού Ινστιτούτου Ορκωτών Λογιστών, είναι ότι τα πρότυπα του ΣΟΕ είναι αναλυτικά και εξειδικευμένα. Η ομαδοποίησή τους γίνεται σε 4 ενότητες:

1. Βασικά Πρότυπα: αναφέρονται γενικά στους σκοπούς των ελέγχων, στα προσόντα και τις ευθύνες του ελεγκτή κ.λπ.
2. Πρότυπα Καλής Εκτέλεσης: αφορούν την τεχνική του εξωτερικού ελέγχου.
3. Πρότυπα Εκθέσεων: πραγματεύονται τη σύνταξη και το περιεχόμενο τη έκθεσης και του πιστοποιητικού ελέγχου.
4. Πρότυπα Επαγγελματικής Δεοντολογίας: αφορούν τη γενικότερη συμπεριφορά του ελεγκτή.

2 ΚΕΦΑΛΑΙΟ: ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

2.1 ΟΡΙΣΜΟΣ & ΕΝΝΟΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Το Ελληνικό Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών έχει ορίσει τον εσωτερικό έλεγχο ως: «μια ανεξάρτητη, αντικειμενική, διασφαλιστική και συμβουλευτική δραστηριότητα, σχεδιασμένη να προσθέτει αξία και να βελτιώνει τις λειτουργίες ενός οργανισμού.

Βοηθάει τον οργανισμό να επιτύχει τους σκοπούς του, υιοθετώντας μια συστηματική, επαγγελματική προσέγγιση στην αξιολόγηση και βελτίωση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων, των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου και εταιρικής διακυβέρνησης.» (Ελληνικό Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών, 2011) Η Επιτροπή των Διεθνών Ελεγκτικών Οδηγιών αναφέρει τον ορισμό του εσωτερικού ελέγχου ως «το σύνολο των μεθόδων, διαδικασιών και πολιτικών τα οποία εφαρμόζει η οικονομική μονάδα μέσα στα πλαίσια της κατάλληλης οργανωτικής δομής για να εξασφαλίσει την ομαλή και αποδοτική λειτουργία της. Το πλέγμα αυτό των πολιτικών και των μέτρων ελέγχου καλύπτει όλες τις δραστηριότητες, λειτουργικές και μη λειτουργικές.»

Σύμφωνα με το Ινστιτούτο των Αμερικανών Ορκωτών Λογιστών (AICPA) ορίζουν τον εσωτερικό έλεγχο ότι «αποτελούν το σχέδιο οργάνωσης και όλες οι συντονισμένες προσπάθειες, μέθοδοι και μέτρα που υιοθετούνται εντός μιας επιχείρησης, για τη διαφύλαξη και προστασία των περιουσιακών της στοιχείων, τον έλεγχο της ακρίβειας και αξιοπιστίας των λογιστικών στοιχείων, την προώθηση της αποτελεσματικότητας της λειτουργίας και την ενθάρρυνση της διατήρησης της προδιαγραφμένης επιχειρηματικής πολιτικής.» Τα πρόσωπα που διενεργούν τον εσωτερικό έλεγχο είναι οι εσωτερικοί ελεγκτές.

Πιο συγκεκριμένα, πρόκειται για στελέχη της ίδιας της επιχείρησης όπου από τον έλεγχο των διαδικασιών παρέχονται στην διοίκηση σημαντικές πληροφορίες ώστε να ληφθούν οι κατάλληλες αποφάσεις για την καλύτερη λειτουργία της εταιρίας.

Σύμφωνα, με τον Παπαστάθη (2003, σελ.28) «η επιτυχία του Εσωτερικού Ελέγχου είναι να προσδιορίζει και να αξιολογεί τους επιχειρηματικούς κινδύνους και η διοίκηση να τους διαχειρίζεται.»

Ο εσωτερικός έλεγχος διενεργείται από υπαλλήλους της εταιρίας και αποτελείται από τον διοικητικό έλεγχο, τον λογιστικό και διαχειριστικό έλεγχο. Όπου ο διοικητικός έλεγχος ασχολείται με την αξιολόγηση των διαδικασιών, των μεθόδων και των

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

συστημάτων ελέγχου της εταιρίας ως προς την αποτελεσματικότητα τους. Ενώ ο λογιστικός και διαχειριστικός έλεγχος ασχολείται με τον έλεγχο των λογιστικών διαδικασιών και μεθόδων.

Επιπλέον, ο εσωτερικός έλεγχος είναι μια ανεξάρτητη λειτουργία της επιχείρησης η οποία επιβαρύνεται με διαρκή έλεγχο των λειτουργιών, των δραστηριοτήτων και των συστημάτων οργάνωσης της οικονομικής οντότητας. Η συγκεκριμένη λειτουργία εντάσσεται στο MIS (Management Information System).

Σύμφωνα με τον Παπαστάθη (2014) όπου αναφέρει ότι ο εσωτερικός έλεγχος είναι ένας από τους τέσσερις πυλώνες διακυβέρνησης (Διοικητικό Συμβούλιο, Ανώτατα Στελέχη, Εσωτερικός Έλεγχος και Εξωτερικός Έλεγχος) ο οποίος διασφαλίζει την σωστή εφαρμογή των κανόνων που διέπουν την εταιρική διακυβέρνηση. Ο εσωτερικός έλεγχος αναφέρεται ως μια υψηλού επιπέδου παροχή ελεγκτικών υπηρεσιών.

Επίσης, ο Παπαστάθης (2014) παραθέτει μια σύγχρονη αντίληψη και πρακτική του εσωτερικού ελέγχου όπου είναι συσχετισμένη με τις πιο βασικές επιστήμες της διοίκησης (ελεγκτική, οικονομική των επιχειρήσεων, στατιστική, διοίκηση). Ο εσωτερικός έλεγχος παίρνει τις γνώσεις, τις τεχνικές, την μεθοδολογία και την πληροφόρηση ώστε να καταλήξει στο αποτέλεσμα του συγκεκριμένου ελέγχου.

2.2 ΣΚΟΠΟΙ ΚΑΙ ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Σύμφωνα με τον Τσακλάγκανο (2005) σκοπός του εσωτερικού έλεγχου είναι η καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού και των περιουσιακών στοιχείων της οικονομικής μονάδας μέσα από την αξιολόγηση της αποδοτικότητας του Management. Επιπροσθέτως, αποσκοπεί στην εφαρμογή των κανονισμών και των διαδικασιών.

Ο σκοπός του εσωτερικού ελεγκτή σύμφωνα με τον Αληφαντή (2016, 2018) αφορά τον δειγματοληπτικό έλεγχο του συστήματος εσωτερικών ελέγχων όπου αξιολογεί με βάση τους κανόνες λειτουργίας του και ενημερώνει την διοίκηση.

Σύμφωνα με τον Παπαστάθη (2014) ο αντικειμενικός σκοπός του εσωτερικού ελέγχου είναι η επιδίωξη για μακροχρόνια οικονομική ενίσχυση μιας εταιρίας και η προστασία του εταιρικού συμφέροντος. Επίσης, ο εσωτερικός έλεγχος αποσκοπεί στην βοήθεια των στελεχών για να υπάρχει αποτελεσματικότερη άσκηση των καθηκόντων τους, μέσα από διάφορους επιστημονικούς τρόπους καθώς και η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών με το ελάχιστο δυνατόν κόστος ώστε να αυξηθούν τα οφέλη της εταιρίας.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

Ο Βασιλείου και οι υπόλοιποι (2017) αναφέρουν ότι ο εσωτερικός έλεγχος έχει ως σκοπό τον έλεγχο και την εκτίμηση της λειτουργίας του συστήματος εσωτερικού ελέγχου ως προς την επάρκεια του. Επιπροσθέτως, ο εσωτερικός έλεγχος αποσκοπεί σε προτάσεις βελτιώσεων και διορθωτικών μέτρων έτσι ώστε να λειτουργεί η εταιρία σωστά με βάση τις πολιτικές διοίκησης της.

Όπως, τονίζει ο Παπαστάθης (2003), ο Βελέντζας, Κάρταλης και Μπρώνη (2013) ο αντικειμενικός σκοπός του εσωτερικού ελέγχου αποτελείται από την ειδικευμένη και την υψηλού επιπέδου παροχή υπηρεσιών προς την διοίκηση μέσα από την συνεχόμενη αξιολόγηση του συστήματος εσωτερικού ελέγχου ώστε να λειτουργεί αποτελεσματικά η εταιρία και να παρέχονται οι σχετικές συμβουλές με το ελάχιστο κόστος.

Πιο συγκεκριμένα, με βάση τον παραπάνω αντικειμενικό σκοπό του εσωτερικού ελέγχου ο εσωτερικός ελεγκτής διερευνά την οργάνωση του συστήματος καθώς και την επάρκεια του σε όλα τα επίπεδα της ιεραρχίας της εταιρίας. Επίσης, ο εσωτερικός ελεγκτής ερευνά εάν υπάρχουν διαδικασίες ως προς συναλλαγές και τις συνεργασίες με τρίτους. Μια άλλη ενέργεια που εξετάζει ο εσωτερικός ελεγκτής είναι η σωστή διαχείριση των μέσων και των πόρων για την παραγωγή. Ακόμα, ο εσωτερικός έλεγχος αξιολογεί τις κερδοφόρες και μη δραστηριότητες μέσα από τον εντοπισμό των σημείων που χρειάζονται βελτίωση έτσι ώστε να εμφανιστούν θετικά αποτελέσματα.

Τέλος, ο εσωτερικός ελεγκτής παρακολουθεί και αξιολογεί τον επιχειρηματικό κίνδυνο και πως θα αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά. Επιπροσθέτως, με βάση τον αντικειμενικό σκοπό του εσωτερικού ελέγχου που έχει αναφερθεί παραπάνω ο εσωτερικός έλεγχος αξιολογεί την απόδοση των επενδύσεων με βάση τον αρχικό σχεδιασμό, διαπιστώνει την ακρίβεια, την πληρότητα και την εγκυρότητα των οικονομικών καταστάσεων – βιβλίων. Επιπλέον, ο εσωτερικός έλεγχος αξιολογεί κατά πόσο οι υπηρεσίες - τμήματα της οικονομικής οντότητας είναι κατάλληλα στελεχωμένα και κατά πόσο το ανθρώπινο δυναμικό αξιοποιείται με άριστο τρόπο.

2.3 ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Ο εσωτερικός έλεγχος έχει σημαντική αξία για την επιχείρηση αφού εξετάζει και αναλύει σε βάθος τη στρατηγική στόχευση της εταιρίας. Αν δηλαδή επιτυγχάνονται οι στόχοι και οι στρατηγικές της επιχείρησης που έχουν σχεδιαστεί από το Management και αν υλοποιούνται από τους εργαζομένους. Επιπλέον, εξετάζεται εάν έχουν επιτευχθεί οι

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

αναμενόμενες αποδόσεις, αν έχουν εκτιμηθεί σωστά οι αποκλίσεις και αν οι αρμόδιοι είναι ενημερωμένοι έτσι ώστε να έχουν πραγματοποιηθεί οι διορθωτικές ενέργειες.

Επίσης, ο εσωτερικός έλεγχος μας παρέχει την σιγουριά ότι η τήρηση των λογιστικών βιβλίων, των στοιχείων και η κατάρτιση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων εμφανίζουν την πραγματική εικόνα της εταιρίας με τον κατάλληλο και υπεύθυνο τρόπο. Με βάση την συσχέτιση του εσωτερικού ελέγχου με την πολυπλοκότητα που διακατέχει τις μεγάλες βιομηχανικές και εμπορικές επιχειρήσεις διαπιστώνεται η σπουδαιότητα του εσωτερικού ελέγχου. Όπου η παραπάνω διαπίστωση βοηθάει την διοίκηση των συγκεκριμένων εταιριών να λειτουργούν αποτελεσματικά και αποδοτικά ώστε να επιτυγχάνεται η υψηλή παραγωγικότητα.

Επιπλέον, ο εσωτερικός έλεγχος είναι σημαντικός και για τον εξωτερικό ανεξάρτητο Ορκωτό Λογιστή αφού καθορίζεται το πρότυπο και η διαδικασία εξωτερικού ελέγχου.

Με βάση το παραπάνω οι ανεξάρτητοι ορκωτοί λογιστές εξετάζουν το σύστημα εσωτερικού ελέγχου έτσι ώστε να διαπιστώσουν την εγκυρότητα των λογιστικών δεδομένων και να προσδιορίσουν το πρόγραμμα, το χρονοδιάγραμμα της ελεγκτικής διαδικασίας όπου είναι απαραίτητα για την έκθεση ελέγχου (έκφραση γνώμης των ορκωτών λογιστών) που θα διατυπώσουν.

Ένας άλλος λόγος αναγκαιότητας του εσωτερικού ελέγχου είναι οι υψηλού επιπέδου συμβουλευτικές υπηρεσίες όπου γίνεται αναγκαίος ο εσωτερικός έλεγχος. Πιο συγκεκριμένα, ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλλει στον εντοπισμό διαχείρισης αδυναμιών, στην πρόληψη των απρόβλεπτων γεγονότων πάντα με την υποστήριξη της διοίκησης όπου επιδρούν θετικά στην σωστή λειτουργία της επιχείρησης.

Η αναγκαιότητα του εσωτερικού ελέγχου έχει σχέση με τις ατασθαλίες, τις απάτες, τα λάθη και τις κλοπές όπου συσχετίζονται με τις αδυναμίες και τις ατέλειες του ανθρώπου. Ειδικότερα, οι συγκεκριμένες αδυναμίες είναι απίθανο να εξαλειφτούν άρα η λύση είναι η καταπολέμησή τους από τον εσωτερικό έλεγχο ώστε να περιορισθούν όπου είναι εφικτό αυτό.

Σύμφωνα με τους Βασιλείου και τους υπόλοιπους (2017) προσεγγίζουν την αναγκαιότητα του εσωτερικού ελέγχου με διαφορετικό τρόπο. Πιο συγκεκριμένα, αναφέρει 2 κατηγορίες για την αναγκαιότητα του εσωτερικού ελέγχου, τους προφανείς λόγους και τους μη προφανείς λόγους.

Οι προφανείς λόγοι που καθιστούν ένα εσωτερικό έλεγχο σημαντικό είναι η δραστηριοποίηση της εταιρείας σε πολύπλοκο περιβάλλον. Όπου με βάση το σύγχρονο και το πολύπλοκο επιχειρησιακό περιβάλλον καθιστά την εξειδίκευση και την

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

ανταγωνιστικότητα σε όλους τους τομείς της επιχείρησης υποχρεωτικές. Ένας άλλος προφανής λόγος είναι ο υψηλός όγκος συναλλαγών όπου είτε λόγω του όγκου των συναλλαγών είτε λόγω της πολυπλοκότητας των συναλλαγών, υπάρχει δυσκολία ως προς την διοίκηση και την εποπτεία των λειτουργιών της εταιρείας, για αυτό είναι απαραίτητος ο εσωτερικός έλεγχος.

Επίσης, άλλος ένας προφανής λόγος ορίζεται η εξασφάλιση της ορθολογικής λειτουργίας όλων των τμημάτων της επιχείρησης. Πιο συγκεκριμένα, η χρήση του εσωτερικού ελέγχου αποβλέπει στην επίβλεψη όλων των τομέων της επιχείρησης ώστε να διαπιστώνονται έγκαιρα οι αδυναμίες και να είναι ενήμερη η διοίκηση για να λάβει τα απαραίτητα μέτρα. Ακόμη, η αποτροπή και ο περιορισμός λαθών εντάσσονται με τους προφανείς λόγους όπου προκείμενου να αποφευχθούν λάθη εκούσια και ακούσια, θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί ο εσωτερικός έλεγχος ώστε να περιοριστούν.

Ένας τελευταίος προφανής λόγος είναι η συνεισφορά στο έργο των εξωτερικών ελεγκτών. Οι εξωτερικοί ελεγκτές στηρίζονται στον εσωτερικό έλεγχο με την προϋπόθεση ότι τα οικονομικά στοιχεία είναι αξιόπιστα ώστε να περιορίσουν την έκταση των ελέγχων τους. Επίσης, οι εξωτερικοί ελεγκτές αξιολογούν τον εσωτερικό έλεγχο αφού είναι απαραίτητη για τον σχεδιασμό και για την διαμόρφωση της μεθοδολογίας που θα ακολουθήσουν οι εξωτερικοί έλεγχοι. Καθώς επίσης, ο εσωτερικός έλεγχος είναι αναγκαίος για την έκταση των ελέγχων που θα διενεργήσουν οι εξωτερικοί έλεγχοι.

Η δεύτερη κατηγορία αναγκαιότητας του εσωτερικού ελέγχου είναι οι μη προφανείς λόγοι όπου περιέχουν κρίσιμα ζητήματα (λήψη διοικητικών αποφάσεων, κινδύνους των εταιρικών δραστηριοτήτων και διαχείριση των συγκεκριμένων κινδύνων από την διοίκηση μιας εταιρίας). Η συγκεκριμένη κατηγορία αναγκαιότητας εσωτερικού ελέγχου έχει ως σκοπό να παραμείνει ανταγωνιστική η επιχείρηση και να επιβιώσει στο χρόνο.

2.4 ΔΙΚΛΕΙΔΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Η παρακάτω προσέγγιση των δικλίδων ασφαλείας του συστήματος εσωτερικού ελέγχου αναλύεται σύμφωνα με τους Νεγκάκη και Ταχυνάκη (2013,2017).

Οι δικλίδες ασφαλείας του εσωτερικού ελέγχου αποσκοπούν στην σωστή λειτουργία της επιχείρησης. Αφορούν κυρίως τον εντοπισμό και την κατάλληλη αντιμετώπιση των κινδύνων που ίσως μπορεί να διατρέχει η επιχείρηση. Για να επιτευχθούν τα αναμενόμενα αποτελέσματα θα πρέπει το προσωπικό της εταιρίας να έχει κατανοήσει και να έχει αποδεχτεί τις δικλίδες ασφαλείας.

Επίσης, οι δικλίδες ασφαλείας δρουν με τρεις τρόπους: οργανωτικά, προληπτικά και κατασταλτικά. Πιο συγκεκριμένα, οι οργανωτικές δικλίδες εσωτερικού ελέγχου αναφέρονται στην οργάνωση των δραστηριοτήτων της επιχείρησης και στην διερεύνηση των εσωτερικών διαδικασιών σε σχέση με τους στόχους, τα συστήματα διασφάλισης ποιότητας κλπ.

Ακόμη, οι προληπτικές δικλίδες εσωτερικού ελέγχου αφορούν την ανάδειξη λαθών αναφορικά με την σωστή λειτουργία των διαδικασιών της εταιρίας. Ένας άλλος τρόπος που δρουν οι δικλίδες ασφαλείας είναι οι κατασταλτικές δικλίδες εσωτερικού ελέγχου. Ο συγκεκριμένος τρόπος αναφέρεται στην χρησιμότητα του εσωτερικού ελέγχου σε περιπτώσεις όπου θα ανακαλυφθούν αποκλίσεις από την σωστή λειτουργία της εταιρίας και σε μέτρα που μπορούν να παρθούν για να αντιμετωπιστούν οι αποκλίσεις.

Επιπλέον, υπάρχει μια διάκριση των δικλίδων ασφαλείας με βάση το εύρος και το πεδίο εφαρμογής του συστήματος εσωτερικού ελέγχου όπου διαχωρίζονται σε γενικές και σε εξειδικευμένες δικλίδες ασφαλείας. Οι γενικές δικλίδες ασφαλείας αποτελούνται από την γενική οργανωτική δομή όπου αφορά θέματα διαμόρφωσης και θέσπισης πολιτικών, διαδικασιών όπου διασφαλίζουν ότι οι αποφάσεις λαμβάνονται με ευθύνη και γίνονται αποδεχτές από όλη την εταιρία. Η κατηγορία της γενικής οργανωτικής δομής εκτός τα παραπάνω καλύπτει και θέματα στελέχωσης της εταιρίας και τρόπους καταμερισμού ευθυνών. Δεύτερη υποκατηγορία των γενικών δικλίδων ασφαλείας είναι η οργανωτική δομή των υπηρεσιών όπου αναφέρεται σε υπηρεσίες οικονομικής φύσεως.

Τέλος, η τρίτη υποκατηγορία είναι η προστασία των περιουσιακών στοιχείων, των πελατών και των λοιπών τρίτων όπου εξασφαλίζεται η περιουσία των μετόχων της εταιρίας καθώς και η αξιοπιστία της υπηρεσίας που παρέχεται.

Η άλλη κατηγορία των δικλίδων ασφαλείας όπως έχει αναφερθεί παραπάνω είναι οι εξειδικευμένες δικλίδες ασφαλείας όπου στοχεύουν στην διασφάλιση της αναγκαίας

εξουσιοδότησης για πρόσβαση, στην σωστή λογιστική απεικόνιση και στην επαρκή προστασία των περιουσιακών στοιχείων.

2.5 ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Τα φύλλα εργασίας αποτελούν το αποδεικτικό υλικό που επικαλούνται οι ελεγκτές για κάθε διαδικασία ελέγχου. Έτσι, οι ελεγκτές στηρίζουν τα ευρήματα και τα συμπεράσματα του ελέγχου που έχουν διενεργήσει και επιλύουν τυχόν απορίες με τα σχετικά ευρήματα ελέγχου.

Μετά την ολοκλήρωση του ελέγχου δεν καταστρέφονται τα φύλλα εργασίας αλλά επισυνάπτονται στην έκθεση ελέγχου που μένει στο αρχείο. Έτσι, διαφυλάσσονται τα φύλλα εργασίας είτε για τυχόν διευκρινήσεις κατά την διάρκεια της συζήτησης της έκθεσης ελέγχου είτε μετά από πόρισμα αμφισβήτησης και επίρριψη ευθύνης.

Ένας από τους σκοπούς των φύλλων εργασίας είναι ο αποτελεσματικός προγραμματισμός και συντονισμός της ελεγκτικής εργασίας. Επίσης, τα φύλλα εργασίας αποτελούν το υλικό για την τεκμηρίωση της έκθεσης ελέγχου. Ακόμη, τα φύλλα εργασίας παρουσιάζονται ως μια βάση τεκμηρίων όπου ο ελεγκτής διαμορφώνει την γνώμη του.

Ένας άλλος σκοπός των φύλλων εργασίας είναι η πηγή η οποία βοηθάει στην διαμόρφωση της γνώμης του ελεγκτή με σκοπό την διευκόλυνση της σύνταξης έκθεσης. Το πιο σημαντικό μέρος της σύνταξης της έκθεσης είναι οι υποδείξεις, τα συμπεράσματα και οι διαπιστώσεις της. Επίσης, σημαντικά είναι και τα τεκμήρια όπου με βάση αυτά ο ελεγκτής στηρίζει την γνώμη του σύμφωνα με τα ελεγκτικά standards τα οποία εμφανίζονται σε φύλλα εργασίας.

Επιπλέον, τα φύλλα εργασίας διευκολύνουν τον καταμερισμό της εργασίας στα μέλη της ελεγκτικής ομάδας. Εκτός από τους παραπάνω σκοπούς τα φύλλα εργασίας τεκμηριώνουν την επαγγελματική ικανότητα του ελεγκτή ως ένα εργαλείο αξιολόγησης της δουλειάς του που εμφανίζεται η ποσότητα και η ποιότητα της εργασίας του.

Σύμφωνα με τον Παπαστάθη (2003) τα φύλλα εργασίας είναι χρήσιμο υλικό το οποίο μπορεί να χρησιμοποιήσει η διοίκηση για να αποδοθούν ευθύνες, δικαιοσύνη στις περιπτώσεις κλοπών, καταχρήσεων και ατασθαλιών κ.λ.π.

Σύμφωνα με τον Κάντζο (1995) τα διάφορα κονδύλια συσχετίζονται με τα αντίστοιχα φύλλα εργασίας έτσι ώστε να ελεγχθούν οι τελικές λογιστικές καταστάσεις στις οποίες καταλήγουν.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

Εκτός από την παραπάνω συσχέτιση ο Κάντζος (1995) αναφέρει άλλους δύο σκοπούς όπως η χρησιμότητα των φύλλων εργασίας που συνδέεται με τον έλεγχο και με την εκπαίδευση νέων ελεγκτών εφόσον το υλικό αυτό αποτελείται από πραγματικές παραστάσεις της δουλειάς του ελεγκτή. Ο δεύτερος σκοπός των φύλλων εργασίας είναι ότι μπορούν να χρησιμεύσουν συνήθως σε δίκες οικονομικών υποθέσεων ως αποδεικτικά στοιχεία.

Σύμφωνα με τον Τσακλάγκανο (2005) θα μπορούσαμε να κατηγοριοποιήσουμε τα φύλλα εργασίας σε έξι κατηγορίες. Η πρώτη κατηγορία είναι τα σχέδια ελέγχου και τα φύλλα ημερησίας διάταξης όπου περιέχουν σημεία τα οποία πρέπει να συζητηθούν με τον πελάτη καθώς επίσης ποια πρόσωπα απασχολήθηκαν με τα συγκεκριμένα θέματα και αν υπάρχουν παραπομπές για την λύση των προβλημάτων.

Μια άλλη κατηγορία των φύλλων εργασίας είναι το πρόχειρο προσωρινό ισοζύγιο όπου αποτελείται από ένα πίνακα καταχωρήσεων των λογαριασμών του γενικού καθολικού του τρέχοντος και του προηγούμενου έτους. Επίσης, το πρόχειρο προσωρινό ισοζύγιο περιέχει στήλες οι οποίες εμφανίζονται οι διορθώσεις, οι ανακατατάξεις των ελεγκτών και τα ποσά των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Η τρίτη κατηγορία των φύλλων εργασίας είναι οι διορθωτικές των ημερολογιακών εγγραφών και των εγγραφών αναταξινόμησης. Στην συγκεκριμένη κατηγορία οι ελεγκτές είναι τα πρόσωπα τα οποία διενεργούν ένα πλάνο με όλες τις διορθωτικές εγγραφές ή και τις εγγραφές αναταξινόμησης εάν διαπιστωθεί ότι οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις περιέχουν λάθη. Σε περίπτωση που βρεθούν λάθη στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις οι ελεγκτές διενεργούν τις διορθώσεις έτσι ώστε να είναι σωστά τα βιβλία των πελατών τους.

Επίσης, μια άλλη κατηγορία είναι οι πίνακες ταξινόμησης, αναλύσεων και φύλλο υπολογιστικής εργασίας. Πιο συγκεκριμένα, απευθυνόμαστε στις αναλύσεις λογαριασμών και καθολικού όπου σκοπεύουν στην εμφάνιση των μεταβολών ενός λογαριασμού μιας περιόδου. Επιπλέον, οι πίνακες τεκμηρίωσης είναι ένας κατάλογος που αναγράφονται όλες οι λεπτομέρειες για το υπόλοιπο ενός λογαριασμού σε προκαθορισμένο χρόνο. Τέλος, τα φύλλα υπολογιστικής εργασίας είναι μια ελεγκτική διαδικασία όπου διεξάγουν οι ελεγκτές για να τσεκάρουν τους δικούς τους υπολογισμούς σε σχέση με τους λογαριασμούς που έχουν καταχωρηθεί στα βιβλία έτσι, διαπιστώνεται εάν εμφανίζονται τα κονδύλια σωστά.

Η πέμπτη κατηγορία των φύλλων εργασίας είναι τα αντίγραφα πρακτικών και άλλων.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

Αναλυτικότερα, οι ελεγκτές έχουν την δυνατότητα να συγκεντρώσουν εκτός από πίνακες, εγγραφές, αναλύσεις, ισοζύγια και το αποδεικτικό υλικό από αντίγραφα πρακτικών συνεδριάσεων Γενικών Συνελεύσεων, Διοικητικών Συμβουλίων και άλλα όπου είναι χρήσιμα στοιχεία για την σύνταξη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Τελευταία κατηγορία των φύλλων εργασίας είναι οι επιστολές πελάτη και δικηγόρου. Οι επιστολές πελάτη και δικηγόρου χρησιμοποιούνται για την ενημέρωση των ελεγκτών σχετικά με τα βασικά θέματα, τις εκκρεμείς δικαστικές υποθέσεις και τα αμφισβητούμενα θέματα όπου επηρεάζουν την πορεία της επιχείρησης στο μέλλον.

Ένα από τα ελάχιστα περιεχόμενα των φύλλων εργασίας είναι η επικεφαλίδα όπου αναγράφεται η επωνυμία της εταιρίας, η διάρκεια της ελεγκτικής περιόδου και η ημερομηνία σύνταξης του φύλλου εργασίας, το όνομα του ελεγκτή και συνήθως με τα αρχικά γράμματα του ονόματός του.

Άλλο στοιχείο των φύλλων εργασίας είναι ο κωδικός σύνδεσης των φύλλων εργασίας μεταξύ τους όπου αναγράφεται στο άνω δεξιό άκρο. (Κάντζος, 1995) Επίσης, στα περιεχόμενα των φύλλων εργασίας συμπεριλαμβάνονται τα ευρήματα του ελέγχου και τα συμπεράσματα από τον έλεγχο. (Νεγκάκης και Ταχυνάκης, 2013, 2017)

Τέλος, στα ελάχιστα περιεχόμενα των φύλλων εργασίας συμπεριλαμβάνονται οι ελεγκτές που χρησιμοποιούν διάφορα σημεία-σύμβολα κωδικοποιημένα τα οποία υποδηλώνουν το είδος της ελεγκτικής εργασίας και το όνομα του λογαριασμού των λογιστικών καταστάσεων. (Κάντζος, 1995)

2.6 ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ

Σύμφωνα με τον Βασιλείου και τους υπόλοιπους (2017) ορίζουν τα εργαλεία ελέγχου ως τα μέσα που χρησιμοποιεί ο εσωτερικός ελεγκτής έτσι ώστε να επιτευχθεί σωστά και αποτελεσματικά ο εσωτερικός έλεγχος.

Εκτός από τα φύλλα εργασίας υπάρχουν και άλλα χρήσιμα εργαλεία για την διεκπεραίωση του εσωτερικού ελέγχου. Όπως το αρχείο της ισχύουσας νομοθεσίας για την εταιρία. Το συγκεκριμένο αρχείο περιέχει κανόνες και νόμους ώστε να είναι ενήμερος ο εσωτερικός ελεγκτής για τις συγκεκριμένες νομοθετικές εξελίξεις και αποκτά συμβουλευτικό ρόλο σε συνεργασία πάντα με τον νομικό σύμβουλο της εταιρίας για τα απασχολούμενα πρόσωπα της εταιρίας σχετικά με την ρύθμιση αυτή. Ένα άλλο εργαλείο είναι το αρχείο εταιρίας όπου αποτελείται από νομιμοποιητικά έγγραφα για την σύσταση και την λειτουργία της οικονομικής οντότητας. Επίσης, υπάρχει το αρχείο εκθέσεων και

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

φύλλων ελέγχων του εσωτερικού ελεγκτή όπου περιλαμβάνει τις τακτικές και τις έκτακτες εκθέσεις του εσωτερικού ελέγχου ανά χρονολογική ταξινόμηση. Θα ήταν καλό, στις προαναφερθέντες εκθέσεις εσωτερικού ελέγχου να επισυνάπτονται παρατηρήσεις του διοικητικού συμβουλίου προς τον εσωτερικό ελεγκτή.

Ένα επιπρόσθετο εργαλείο ελέγχου είναι το διάγραμμα ροής (Flow charts). Το διάγραμμα ροής αποτελείται από μια γραφική παράσταση που απεικονίζει τις διαδικασίες, τις δραστηριότητες και τις λειτουργίες της οικονομικής μονάδας στα επιμέρους τμήματα της, έτσι ώστε να εμφανίζεται πως λειτουργεί η κάθε διαδικασία από το αρχικό μέχρι το τελικό στάδιο. Για να δημιουργηθεί ένα διάγραμμα ροής ο ελεγκτής θα πρέπει να γνωρίζει καλά την οργάνωση, τα ελεγκτικά σύμβολα, τις διαδικασίες και τις δραστηριότητες της επιχείρησης.

Το συγκεκριμένο εργαλείο χρησιμεύει όταν δεν υπάρχουν καταγεγραμμένες διαδικασίες και ο ελεγκτής θα πρέπει να εκτελέσει το έργο που του έχει ανατεθεί. Η χρήση του διαγράμματος ροής θα βοηθήσει τον ελεγκτή βγάζοντας τον από τη δύσκολη θέση. Επίσης, το διάγραμμα ροής χρησιμεύει και στους εξωτερικούς ελεγκτές ως προς την διαδικασία αξιολόγησης του συστήματος εσωτερικού ελέγχου. Το διάγραμμα ροής πλεονεκτεί από τα άλλα εργαλεία αφού γίνεται καταγραφή σύνθετων διαδικασιών.

Επίσης, ένας άλλος λόγος που υπερτερεί είναι ότι διαπιστώνεται αν υπάρχουν αδυναμίες στις διαδικασίες. Τέλος, υπερτερεί λόγω του ότι υπάρχει καλύτερη κατανόηση πως λειτουργούν τα επιμέρους τμήματα και η ροή των διαδικασιών.

Σύμφωνα με τον Παπαστάθη (2003) και τον Βασιλείου και τους υπόλοιπους (2017) οι φάκελοι ελέγχου θεωρούνται ως ένα ακόμα αποτελεσματικό εργαλείο του εσωτερικού ελεγκτή. Οι φάκελοι ελέγχου διακρίνονται από δύο κατηγορίες τους προσωρινούς φακέλους ελέγχου και τους μόνιμους φακέλους ελέγχου. Οι προσωρινοί φάκελοι ελέγχου περιέχουν όλα τα φύλλα εργασίας που έχουν χρησιμοποιήσει οι εσωτερικοί ελεγκτές για να ελέγξουν τις διαδικασίες και τις λειτουργίες της εταιρίας κατά την διάρκεια ενός έτους.

Ενώ οι μόνιμοι φάκελοι ελέγχου περιλαμβάνουν σημαντικά στοιχεία και πληροφορίες τα οποία είναι μη μεταβλητά στοιχεία για μεγάλη χρονική περίοδο. Έτσι, δεν χρειάζεται η συλλογή τους σε συχνή βάση αλλά θα χρειαστεί η ενημέρωσή τους σε κάθε μεταβολή τους. Ακόμη, οι μόνιμοι φάκελοι περιέχουν σημαντικά στοιχεία που συσχετίζονται με τον φορέα που εργάζεται ο ελεγκτής και με τις σχέσεις του συγκεκριμένου φορέα με τους άλλους φορείς.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

Ο Βασιλείου και οι υπόλοιποι (2017) αναφέρονται και σε άλλα εργαλεία ελέγχου όπως είναι τα εγχειρίδια λειτουργίας. Πρόκειται για διαδικασίες και λειτουργίες της οικονομικής μονάδας όπου αναλύεται ο τρόπος καταμερισμού των αρμοδιοτήτων της διοίκησης, των τμημάτων της εταιρίας, των θέσεων εργασίας και των καθηκόντων των θέσεων εργασίας. Το συγκεκριμένο εργαλείο υπερτερεί ως προς την λεπτομερή ανάλυση στις λειτουργίες και στις διαδικασίες της επιχείρησης.

Σύμφωνα με τον Βασιλείου και τους υπόλοιπους (2017) αναφέρουν επιπρόσθετα εργαλεία ελέγχου όπως τα ερωτηματολόγια, το πρόγραμμα εσωτερικού ελέγχου, οι συνεντεύξεις και οι εκθέσεις ελέγχου. Η ανάλυση των προαναφερθέντων εργαλείων ελέγχου γίνεται παρακάτω.

Πιο συγκεκριμένα, τα ερωτηματολόγια είναι ένα εύχρηστο εργαλείο για τον εσωτερικό ελεγκτή όπου συσσωρεύονται πληροφορίες για τις ελεγχόμενες διαδικασίες, τις ευθύνες και την εφαρμογή των κανόνων της εταιρικής διοίκησης. Το ερωτηματολόγιο περιλαμβάνει μονολεκτικές απαντήσεις όπως ναι ή όχι ή και απαντήσεις ανοικτού τύπου δηλαδή χρειάζεται ο ερωτηθείς να αναπτύξει την απάντηση του για να απαντήσει στην ερώτηση.

Το πρόγραμμα εσωτερικού ελέγχου είναι τα βήματα που θα ακολουθήσουν οι εσωτερικοί ελεγκτές για να διενεργήσουν τον εσωτερικό έλεγχο. Επίσης, στο πρόγραμμα εσωτερικού ελέγχου γίνεται αναφορά σε όλες τις λειτουργίες, τα τμήματα και τους τομείς που θα εξεταστούν.

Οι συνεντεύξεις είναι μια μέθοδος όπου συλλέγει ο εσωτερικός ελεγκτής περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο διεξαγωγής των ελεγκτικών διαδικασιών. Επίσης, οι συνεντεύξεις θα συγκριθούν με τα συμπεράσματα του ελεγκτή μετά την ολοκλήρωση του ελέγχου ώστε να διαπιστωθούν τυχόν αποκλίσεις ή όχι.

Η έκθεση ελέγχου είναι η γνώμη του εσωτερικού ελεγκτή σχετικά με τον έλεγχο που έχει διενεργήσει με τεκμηριωμένη άποψη και προτείνει κάποιες βελτιώσεις που μπορούν να γίνουν με την λήψη διορθωτικών μέτρων. Επιπλέον, η έκθεση ελέγχου συντάσσεται από τον εσωτερικό ελεγκτή μετά την ολοκλήρωση των ελεγκτικών εργασιών και έτσι τελειώνει το ελεγκτικό του έργο.

Ένα σημαντικό κομμάτι των εργαλείων ελέγχων είναι η ασφάλεια τους. Πιο συγκεκριμένα, στα εργαλεία ελέγχου θα επιτρέπεται η πρόσβαση μόνο στον εσωτερικό ελεγκτή ή στο διοικητικό συμβούλιο. Στο συμβούλιο δίνεται η δυνατότητα να εξουσιοδοτήσει κάποιο πρόσωπο το οποίο θα έχει πρόσβαση στα εργαλεία ελέγχου για

λογαριασμό του. Επίσης, ο εσωτερικός ελεγκτής δεσμεύεται από το επαγγελματικό απόρρητο ενώ το διοικητικό συμβούλιο δεν διακατέχεται από απόρρητο έναντι των εποπτικών αρχών.

2.7 ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΠΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

Ο ορισμός της δειγματοληψίας αναφέρεται στην διαδικασία επιλογής ενός δείγματος όπου είναι αντιπροσωπευτικό στο σύνολο του. Έτσι, το δείγμα θα πρέπει να περιέχει τα ίδια χαρακτηριστικά με τον πληθυσμό ώστε να είναι έγκυρα και αξιόπιστα τα συμπεράσματα ως προς το σύνολο του πληθυσμού. Με τον ορισμό της δειγματοληψίας μπορεί να γίνει κατανοητό πως διενεργεί ο εσωτερικός ελεγκτής τους δειγματοληπτικούς ελέγχους. Πιο αναλυτικά, ο δειγματοληπτικός έλεγχος εφαρμόζεται σε ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα για να διενεργηθεί ο εσωτερικός έλεγχος όπου τα συμπεράσματα αυτά θεωρούνται ως γνώμη του ελεγκτή παρά ως κατηγορηματική πιστοποίηση.

Η εφαρμογή του δειγματοληπτικού ελέγχου είναι αναγκαία για την εξαγωγή συμπερασμάτων. Αυτό ισχύει λόγω του μεγάλου μεγέθους των εταιριών, του μεγάλου όγκου συναλλαγών και του χρόνου που χρειάζεται για την διενέργεια του ελέγχου όλων των στοιχείων της οικονομικής μονάδας.

Όσο αφορά τις κατηγορίες της δειγματοληψίας αποτελούνται από την στατιστική δειγματοληψία και την μη στατιστική δειγματοληψία ή «κατά κρίση» δειγματοληψία. Η στατική δειγματοληψία αφορά την επιλογή ενός δείγματος αντιπροσωπευτικού εφαρμόζοντας τις στατιστικές μεθόδους και τους κανόνες πιθανοτήτων. Ενώ η μη στατική δειγματοληψία ή «κατά κρίση» δειγματοληψία αναφέρεται στην τυχαία επιλογή του δείγματος όπου δεν υπάρχει επιστημονική προσέγγιση.

Η κάθε κατηγορία δειγματοληψίας έχει πλεονεκτήματα όπως η μη στατιστική δειγματοληψία διακατέχεται από την προσωπική γνώμη του εσωτερικού ελεγκτή για τον προσδιορισμό του μεγέθους του δείγματος και την επιλογή ελέγχου για μονάδες υψηλής αξίας ή υψηλού κινδύνου. Ένα άλλο πλεονέκτημα της συγκεκριμένης κατηγορίας δειγματοληψίας είναι ότι μπορεί να σχεδιαστεί αποτελεσματικά και αποδοτικά με λιγότερο κόστος. Η στατιστική δειγματοληψία προσφέρει τα πλεονεκτήματα μέσω των οποίων μπορεί ο ελεγκτής να επιλέξει το μικρότερο δείγμα για να επιτευχθούν οι στόχοι των ελεγκτικών διαδικασιών. Ένα άλλο πλεονέκτημα της στατιστικής δειγματοληψίας είναι ότι μπορεί να μετρηθεί ποσοτικά ο κίνδυνος της δειγματοληψίας καθώς και τα

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

αποτελέσματα της δειγματοληψίας. Επίσης, η στατιστική δειγματοληψία δίνει την δυνατότητα στον ελεγκτή να προσδιορίσει ένα επίπεδο σημαντικότητας και ένα βαθμό ακριβείας. Ακόμη, η συγκεκριμένη κατηγορία δειγματοληψίας παρέχει τη βάση ώστε να γίνουν προτάσεις για βελτίωση, να αποδίδει επάρκεια ως προς τις πληροφορίες και τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν. Τέλος, η στατιστική δειγματοληψία είναι εύκολη στην εφαρμογή όταν υπάρχουν κατάλληλα μηχανογραφικά προγράμματα.

Κατά την διάρκεια της επιλογής του δείγματος ο ελεγκτής πρέπει να λάβει υπόψιν του το μέγεθος του πληθυσμού σε σχέση με τον αριθμό των μονάδων και το διαχωρισμό της αξίας μεταξύ των μονάδων του πληθυσμού ώστε να επιτευχθεί η κάλυψη του πληθυσμού.

Το μέγεθος του δείγματος είναι σημαντικός παράγοντας για την ακρίβεια και την αξιοπιστία των αποτελεσμάτων του ελέγχου. Πιο αναλυτικά, ο προσδιορισμός του μεγέθους του δείγματος έχει σημασία στην εξέλιξη του αποτελέσματος. Όσο πιο μεγάλο δείγμα τόσο καλύτερη αξιοπιστία και ακρίβεια του αποτελέσματος ελέγχου.

Για τον σχεδιασμό του δειγματοληπτικού ελέγχου θα πρέπει να οριστούν ο σκοπός, ο τρόπος ελέγχου και η μεθοδολογία που θα εφαρμοστεί (στατιστική ή εμπειρική μέθοδος). Επίσης, για την εφαρμογή του δειγματοληπτικού ελέγχου θα πρέπει να προσδιοριστούν τα χαρακτηριστικά τα οποία θα έχει το δείγμα. Ένα άλλο βήμα του σχεδιασμού του δειγματοληπτικού ελέγχου είναι η επιλογή του κατάλληλου μέγεθους του δείγματος με βάση την σοβαρότητα του θέματος και τον πληθυσμό του. Τέλος, το δείγμα θα αξιολογείται ως προς το τυπικό σφάλμα του και τα αποτελέσματα του δειγματοληπτικού ελέγχου θα ερμηνεύονται με βάση το δείγμα. (Παπαστάθης, 2003)

2.8 ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΤΥΠΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Το Ελληνικό Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών αναφέρει τα Διεθνή «Πρότυπα για την Επαγγελματική Εφαρμογή Εσωτερικού Ελέγχου» όπου περιέχονται τα κριτήρια με βάση τα οποία αξιολογούνται οι λειτουργίες του τμήματος του εσωτερικού ελέγχου (Ελληνικό Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών, 2011). Επίσης, τα προαναφερθέντα πρότυπα είναι θεμελιώδη έτσι ώστε οι εσωτερικοί ελεγκτές να ανταπεξέλθουν στις υποχρεώσεις τους. (Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών Ελλάδας, 2017) Τα Διεθνή Πρότυπα για την επαγγελματική εφαρμογή του εσωτερικού ελέγχου (Standards for the Professional Practice of Internal Auditing) έχουν ως σκοπό να τονίσουν τις βασικές αρχές που

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

περιέχουν οι πρακτικές του εσωτερικού ελέγχου. Επιπροσθέτως, τα Διεθνή Πρότυπα αποσκοπούν σε ένα πλαίσιο παροχής υπηρεσιών το οποίο παρέχει προστιθέμενη αξία στον εσωτερικό έλεγχο. Ένας άλλος στόχος των Διεθνή Προτύπων είναι ότι αποτελούν την βάση για την αξιολόγηση της απόδοσης του εσωτερικού ελέγχου (Quality Assessment of The Audit Activity). Τέλος, τα Διεθνή Πρότυπα βοηθούν στην βελτίωση των διαδικασιών και των λειτουργιών των μονάδων Εσωτερικού Ελέγχου. (Βελέντζας, Καρτάλης και Μπρώνη, 2013, Παπαστάθης, 2014, Ελληνικό Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών, 2011, Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών Ελλάδας, 2017) Ακόμη, τα Διεθνή Πρότυπα για την επαγγελματική εφαρμογή του εσωτερικού ελέγχου βασίζονται σε συγκεκριμένες αρχές. Αναλυτικότερα, τα Διεθνή Πρότυπα στηρίζονται σε θεμελιώδεις απαιτήσεις για την άσκηση του επαγγέλματος του εσωτερικού ελέγχου και για την αξιολόγηση της απόδοσής του όπου είναι εφαρμόσιμα σε διεθνές επίπεδο. Επιπλέον, τα Πρότυπα βασίζονται σε διερμηνείες οι οποίες διευκρινίζουν τους όρους ή τις έννοιες που περιλαμβάνονται στα πρότυπα.

Τα Διεθνή Πρότυπα για την επαγγελματική εφαρμογή του εσωτερικού ελέγχου ομαδοποιούνται στις εξής κατηγορίες: στα πρότυπα χαρακτηριστικών ιδιοτήτων και στα πρότυπα διεξαγωγής ή απόδοσης. Τα πρότυπα των χαρακτηριστικών ιδιοτήτων (Attribute Standards) αναφέρονται στα χαρακτηριστικά των οργανισμών και των προσώπων που εφαρμόζουν τον εσωτερικό έλεγχο. Τα πρότυπα απόδοσης (Performance Standards) ή διεξαγωγής περιγράφουν τη μεθοδολογία των υπηρεσιών εσωτερικού ελέγχου και περιλαμβάνουν τα κριτήρια για την αξιολόγηση της απόδοσης των συγκεκριμένων υπηρεσιών. (Παπαστάθης, 2014, Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών Ελλάδας, 2017, Ελληνικό Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών, 2011) Σύμφωνα με το Ελληνικό Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών (2011) προσθέτει μια ακόμα κατηγορία στα Διεθνή Πρότυπα η οποία είναι τα πρότυπα εφαρμογής (Implementation Standards). Τα πρότυπα εφαρμογής ειδικεύονται από τις δύο πρώτες κατηγορίες προτύπων σε ειδικούς τομείς δραστηριότητας. Τα Πρότυπα Εφαρμογής έχουν εφαρμογή σε υπηρεσίες διαβεβαίωσης ή σε συμβουλευτικές υπηρεσίες. Πιο συγκεκριμένα, οι υπηρεσίες διαβεβαίωσης συσχετίζονται με την αντικειμενική αξιολόγηση του εσωτερικού ελεγκτή σχετικά με τα τεκμήρια του εσωτερικού ελέγχου έτσι ώστε ο εσωτερικός ελεγκτής να εκφέρει απόψεις ή συμπεράσματα για μια οικονομική οντότητα, την λειτουργία, την δραστηριότητα ή άλλα θέματα. Το εύρος του έργου διαβεβαίωσης προσδιορίζεται από τον εσωτερικό ελεγκτή. Γενικά, τρία μέρη συμμετέχουν στις υπηρεσίες διαβεβαίωσης όπως ο κάτοχος της διαδικασίας, ο εσωτερικός ελεγκτής και ο χρήστης. Όσο αφορά τα

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

Πρότυπα Εφαρμογής που έχουν εφαρμογή σε συμβουλευτικές υπηρεσίες διενεργούνται μετά από αίτημα του πελάτη. Γενικά, στις συμβουλευτικές υπηρεσίες εμπλέκονται ο εσωτερικός ελεγκτής και ο πελάτης. Ο εσωτερικός ελεγκτής διενεργεί συμβουλευτικό έργο θα πρέπει να διακατέχεται από αντικειμενικότητα και να μην αναλαμβάνει ευθύνη διοικητικής φύσεως. Σύμφωνα με τους Νεγκάκης και Ταχυνάκης (2013, 2017) τα πρότυπα εσωτερικού ελέγχου αποτελούνται από πέντε πρότυπα διεξαγωγής εσωτερικού ελέγχου τα οποία αφορούν την ανεξαρτησία και την αντικειμενικότητα του εσωτερικού ελεγκτή σε σχέση με τις δραστηριότητες της επιχείρησης. Το δεύτερο πρότυπο είναι η σωστή επαγγελματική κατάρτιση του εσωτερικού ελεγκτή. Ένα άλλο πρότυπο είναι το πλαίσιο που δραστηριοποιείται ο εσωτερικός ελεγκτής. Το τέταρτο πρότυπο είναι η ποιότητα των διαδικασιών που ακολουθεί ο εσωτερικός ελεγκτής και το πέμπτο πρότυπο είναι ο τρόπος διοίκησης του εσωτερικού ελέγχου.

Παρακάτω αναφέρομαι εκτενέστερα στα πρότυπα διεξαγωγής εσωτερικού ελέγχου σύμφωνα με τον Νεγκάκη και Ταχυνάκη (2013, 2017). Αρχικά σύμφωνα με το Επαγγελματικό Πρότυπο 100 ο εσωτερικός ελεγκτής πρέπει να δρα με ανεξαρτησία σε σχέση με τις δραστηριότητες που ελέγχει έτσι ώστε να έχει αμερόληπτες απόψεις. Η ανεξαρτησία του εσωτερικού ελεγκτή επιτυγχάνεται από την οργανωτική διάρθρωση (Επαγγελματικό πρότυπο 110) του εσωτερικού ελέγχου και από την αντικειμενικότητα. Πιο αναλυτικά, η ανεξαρτησία επιτυγχάνεται από την οργανωτική διάρθρωση του εσωτερικού ελέγχου όπου αναφέρεται στην άσκηση των καθηκόντων των ελεγκτών χωρίς παρεμβάσεις. Σύμφωνα με το Επαγγελματικό Πρότυπο 120, ο εσωτερικός ελεγκτής και οι βοηθοί του θα εκτελούν τα καθήκοντα τους με αντικειμενικότητα.

Η επαγγελματική κατάρτιση (Επαγγελματικό Πρότυπο 200) που πρέπει να διέπει τον εσωτερικό ελεγκτή συσχετίζεται με την στελέχωση του τμήματος εσωτερικού ελέγχου (Επαγγελματικό Πρότυπο 210 και 220) όπου το τμήμα του εσωτερικού ελέγχου είναι στελεχωμένο από άτομα με υψηλό επίπεδο γνώσεων, ικανοτήτων και δεξιοτήτων ώστε να μπορούν να ανταπεξέλθουν στα καθήκοντα τους.

Επίσης, η επαγγελματική κατάρτιση συνδέεται με την εποπτεία. Η εποπτεία (Επαγγελματικό Πρότυπο 230) είναι μια διαδικασία η οποία αρχίζει με τον προγραμματισμό του ελεγκτικού έργου, συνεχίζει με την υλοποίηση του προγράμματος ελέγχου και τελειώνει με τα συμπεράσματα του ελέγχου.

Επιπλέον, άλλη υπηρεσία της επαγγελματικής κατάρτισης είναι η συμμόρφωση του εσωτερικού ελεγκτή με τον κώδικα δεοντολογίας όπου ο ελεγκτής πρέπει να πράττει το

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

έργο του σύμφωνα με τις αρχές του κώδικα δεοντολογίας (Επαγγελματικό Πρότυπο 240).

Μια άλλη υπηρεσία της επαγγελματικής κατάρτισης είναι η γνώση, οι δεξιότητες και η εξειδίκευση. Πιο συγκεκριμένη η υπηρεσία αυτή περιέχει τα προσόντα της γνώσης από την πλευρά της ευθύνης του εσωτερικού του ελεγκτή και όχι από την πλευρά του διευθυντή εσωτερικού ελέγχου. (Επαγγελματικό Πρότυπο 250)

Οι τελευταίες υπηρεσίες είναι οι ανθρώπινες σχέσεις και επικοινωνία (Επαγγελματικό Πρότυπο 260) όπου πρέπει ο εσωτερικός ελεγκτής να έχει ικανότητες αποτελεσματικής επικοινωνίας. Οι διαρκής επιμόρφωση (Επαγγελματικό Πρότυπο 270) όπου ο εσωτερικός ελεγκτής θα πρέπει να μορφώνεται συνεχώς και να ενημερώνεται με τις εξελίξεις σχετικά με πρότυπα, διαδικασίες και τεχνικές ελέγχου. Ο επαγγελματισμός & συνέπεια (Επαγγελματικό Πρότυπο 280) όπου ο εσωτερικός ελεγκτής θα πρέπει να διακατέχεται από επαγγελματισμό και κατά την εκτέλεση του ελέγχου.

Το τρίτο πρότυπο διεξαγωγής εσωτερικού ελέγχου αφορά το πλαίσιο δραστηριοτήτων εσωτερικού ελέγχου (Επαγγελματικό Πρότυπο 300) όπου αποτελείται από την αξιοπιστία και την ειλικρίνεια της παρεχόμενης πληροφόρησης. Αναλυτικότερα, ο εσωτερικός ελεγκτής λαμβάνει υπόψη του τις πληροφορίες της εταιρίας και τις διοικητικές υπηρεσίες της οικονομικής οντότητας έτσι ώστε να ελεγχθεί για την αξιοπιστία και την ειλικρίνεια των συγκεκριμένων πληροφοριών. Ο εσωτερικός ελεγκτής ελέγχει τα μέσα που χρησιμοποιήθηκαν στις συγκεκριμένες πληροφορίες.

Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του εσωτερικού ελεγκτή θα πρέπει να διαβεβαιώνεται η συμμόρφωση με τις οδηγίες, τους κανονισμούς, τα σχέδια δράσης και τους νόμους. Ο εσωτερικός ελεγκτής ελέγχει κατά πόσο οι διαδικασίες της εταιρίας είναι σύμφωνα με τους νόμους και με τα σχέδια δράσης. Επίσης, το τρίτο πρότυπο θα πρέπει να διασφαλίζονται τα περιουσιακά στοιχεία. Αναλυτικότερα, η διασφάλιση των περιουσιακών στοιχείων αναφέρεται στην αξιολόγηση της ύπαρξης των περιουσιακών στοιχείων με βάση τις καταμετρήσεις ή τις άλλες μεθόδους.

Τέλος, στο τρίτο πρότυπο διεξαγωγής εσωτερικού ελέγχου (πλαίσιο δραστηριοτήτων εσωτερικού ελέγχου) διαβεβαιώνεται η οικονομική και αποτελεσματική διαχείριση των πόρων όπως επίσης, και η εκπλήρωση των στόχων λειτουργίας. Πιο συγκεκριμένα, όσο αφορά την οικονομική και αποτελεσματική διαχείριση πόρων ο εσωτερικός ελεγκτής εξετάζει κατά πόσο οι πόροι της εταιρίας χρησιμοποιούνται αποτελεσματικά. Όσο αφορά την εκπλήρωση στόχων λειτουργίας εννοούμε την διερεύνηση του εσωτερικού

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

ελέγχου κατά πόσο τα αποτελέσματα της εταιρίας συμφωνούν με τους στόχους που είχαν τεθεί από την διοίκηση της.

Το τέταρτο πρότυπο διεξαγωγής εσωτερικού ελέγχου είναι οι διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου (Επαγγελματικό Πρότυπο 400). Το συγκεκριμένο πρότυπο αναφέρεται στον σχεδιασμό του ελέγχου (Επαγγελματικό Πρότυπο 410) όπου ο εσωτερικός ελεγκτής πριν από την διενέργεια του ελέγχου συντάσσει το πρόγραμμα του ελέγχου το οποίο θέτει τους στόχους, την έκταση του, τον τρόπο της διενέργειας του ελέγχου και την καταγραφή των αποτελεσμάτων. Επιπλέον, το πρότυπο περιέχει την αξιολόγηση της λαμβανόμενης πληροφόρησης (Επαγγελματικό Πρότυπο 420) όπου αναλύει και ερμηνεύει τις πληροφορίες που λαμβάνει ο εσωτερικός ελεγκτής έτσι ώστε να μπορεί να τεκμηριώσει τα αποτελέσματα ελέγχου. Επιπροσθέτως, στο τέταρτο πρότυπο διεξαγωγής εσωτερικού ελέγχου (διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου) περιέχει την κοινοποίηση αποτελεσμάτων ελέγχου (Επαγγελματικό Πρότυπο 430) όπου τα αποτελέσματα του ελέγχου γνωστοποιούνται στην διοίκηση της εταιρίας με την υποβολή έκθεσης ελέγχου. Τέλος, το συγκεκριμένο πρότυπο διεξαγωγής εσωτερικού ελέγχου περιλαμβάνει τους ελέγχους συμμόρφωσης (Επαγγελματικό Πρότυπο 440) όπου ο εσωτερικός έλεγχος διενεργεί ελέγχους για να ελέγξει αν οι ελεγχόμενοι έχουν συμμορφωθεί με τις παρατηρήσεις που αναφέρονταν στον έλεγχο του.

Το πέμπτο πρότυπο διεξαγωγής ελέγχου είναι η εποπτεία-διοίκηση του τμήματος εσωτερικού ελέγχου (Επαγγελματικό Πρότυπο 500) όπου αναφέρεται στους στόχους, στην εξουσία, στα καθήκοντα. Ο εσωτερικός ελεγκτής θα πρέπει να φροντίσει οι στόχοι του εσωτερικού ελέγχου, η οργανωτική διάρθρωση και τα καθήκοντα των απασχολούμενων να είναι καταχωρημένα γραπτώς και ο κανονισμός του εσωτερικού ελέγχου να έχει εγκριθεί από την διοίκηση της εταιρίας. (Επαγγελματικό Πρότυπο 510) Επίσης, το πρότυπο αναφέρεται στον σχεδιασμό (Επαγγελματικό Πρότυπο 520) όπου ο διευθυντής εσωτερικού ελέγχου θα πρέπει να έχει σχεδιάσει, πως θα δράσει με στόχο την εκπλήρωση των υποχρεώσεων του. Εκτός από τα παραπάνω, το πρότυπο περιλαμβάνει τις αποφάσεις και τις οδηγίες (Επαγγελματικό Πρότυπο 530) όπου ο διευθυντής του εσωτερικού ελέγχου θα πρέπει να έχει φροντίσει να υπάρχουν οι πολιτικές και οι διαδικασίες σε γραπτή μορφή.

Όσον αφορά το πρότυπο της εποπτείας-Διοίκησης του εσωτερικού ελέγχου, περιλαμβάνει την διοίκηση προσωπικού (Επαγγελματικό Πρότυπο 540) όπου ο διευθυντής εσωτερικού ελέγχου περιγράφει την εργασία του κάθε ελεγκτή, εκπαιδεύει και καθοδηγεί το προσωπικό του. Ο διευθυντής του εσωτερικού ελέγχου θα πρέπει να

επιλέξει το προσωπικό με βάση τις κατάλληλες δεξιότητες αλλά και να αξιολογεί την απόδοση του προσωπικού.

Επιπλέον, το πέμπτο πρότυπο (εποπτεία – διοίκηση του τμήματος εσωτερικού ελέγχου) περιλαμβάνει την σχέση με εξωτερικούς ελεγκτές (Επαγγελματικό Πρότυπο 550) όπου η εργασία του εσωτερικού και του εξωτερικού ελεγκτή θα πρέπει να είναι συντονισμένη έτσι ώστε να υπάρχει μια πλήρη κάλυψη του ελέγχου. Τέλος, το συγκεκριμένο πρότυπο διεξαγωγής εσωτερικού ελέγχου περιέχει τον ποιοτικό έλεγχο (Επαγγελματικό Πρότυπο 560) με τον οποίο, ο διευθυντής εσωτερικού ελέγχου θα πρέπει να διαβεβαιώνει ότι ο εσωτερικός έλεγχος έγινε σύμφωνα με τα πρότυπα διεξαγωγής εσωτερικού ελέγχου, τους κανόνες και τις ισχύουσες νομοθεσίες.

2.9 ΈΚΘΕΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ

Μετά από την ολοκλήρωση του εσωτερικού ελέγχου (συλλογή τεκμηρίων αξιολόγησης και εκτίμηση των δεδομένων αυτών) ο εσωτερικός ελεγκτής θα πρέπει να συντάξει την έκθεση ελέγχου για να ολοκληρωθεί ο κύκλος του ελέγχου. Η έκθεση ελέγχου περιέχει την ολοκληρωμένη και την τεκμηριωμένη άποψη του εσωτερικού ελεγκτή, τις προτάσεις για πιθανές βελτιώσεις, τις διορθωτικές ενέργειες και τις πληροφορίες που έχει συγκεντρώσει από την κάθε ελεγκτική διαδικασία του ελέγχου. Η έκθεση ελέγχου δίδεται στη διοίκηση της εταιρίας για να ενημερωθεί αλλά και για να συζητηθούν τα αποτελέσματα της έκθεσης.

Σκοπός του σχεδιασμού και της σύνταξης της έκθεσης ελέγχου είναι η σωστή παρουσία της, η οποία είναι μια σοβαρή εργασία. Θα πρέπει τα ευρήματα του εσωτερικού ελέγχου να αναγράφονται με επαγγελματικό τρόπο αφού είναι η βάση για συζήτηση και λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων. Με τον όρο σωστή παρουσίαση εννοείτε η τήρηση των βασικών κανόνων και αρχών σε όλα τα στάδια του ελέγχου καθώς και στην σύνταξη της έκθεσης.

Επίσης, από την σύνταξη της έκθεσης ελέγχου θα κριθεί το τμήμα του εσωτερικού ελέγχου για αυτό θα πρέπει να δοθεί η πέπουσα προσοχή. Όπως μας αναφέρει ο Παπαστάθης (2003, σελ.159) «η έκθεση ελέγχου είναι ο καθρέπτης του τμήματος, αντικατοπτρίζει τον εσωτερικό ελεγκτή.» Η έκθεση θα πρέπει να χαρακτηρίζεται από την επιστημονική του χροιά, το προσεγμένο και συγκροτημένο κείμενο λόγω της σπουδαιότητας του ως το τελικό προϊόν του ελέγχου.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

Επιπλέον, οι εκθέσεις πρέπει να είναι έγκαιρες, συνοπτικές, τεκμηριωμένες, αντικειμενικές, σαφείς, αμερόληπτες, ακριβείς, με επαγγελματικό τόνο και να αποφεύγονται οι υπερβολές. Στην έκθεση ελέγχου περιέχεται ο τρόπος σχεδιασμού του εσωτερικού ελέγχου, ο σκοπός του ελέγχου, ο τρόπος του συντονισμού, ο έλεγχος των ελεγκτικών διαδικασιών και ο τρόπος που οργανώθηκε. Ακόμα, η έκθεση ελέγχου περιέχει τις επιμέρους διαδικασίες ελέγχου του κάθε τμήματος, την άποψη του ελεγκτή, τα τυχόν λάθη που διαπιστώθηκαν, τις προτάσεις του εσωτερικού ελεγκτή για λήψη διορθωτικές ενεργειών και τα στοιχεία των ατόμων που συμμετείχαν στον έλεγχο. Τέλος, η έκθεση ελέγχου περιλαμβάνει τον αριθμό της έκθεσης, την ημερομηνία σύνταξης της, την υπογραφή των αρμόδιων ως σχόλια διοίκησης, τον τόπο διεξαγωγής των ελεγκτών και το πλαίσιο ελέγχου του προγραμματισμένου ελέγχου (ετήσιο πλάνο ελέγχου ή έκτακτος έλεγχος).

Οι εκθέσεις ελέγχου διακρίνονται σε βαθμίδες όπως χωρίς χαρακτηρισμό, εμπιστευτική, απόρρητη και άκρως απόρρητη. Η βαθμίδες αυτές συσχετίζονται με το ελεγκτικό αντικείμενο, τη σοβαρότητα των ευρημάτων και εάν οι αδυναμίες που έχουν εντοπισθεί θα πρέπει να γίνουν γνωστές. Ακόμη, η διαβάθμιση των εκθέσεων ελέγχου συσχετίζεται με το ποιοι είναι οι αποδέκτες του ελέγχου. Πιο αναλυτικά, όταν πρόκειται για έκθεση χωρίς χαρακτηρισμό τα αποτελέσματα γνωστοποιούνται σε όλους, εάν πρόκειται για εμπιστευτική έκθεση είναι συγκεκριμένοι οι αποδέκτες και εάν πρόκειται για απόρρητη ή άκρως απόρρητη έκθεση τα αποτελέσματα αφορούν ελέγχους απάτης όπου τα συμπεράσματα είναι ιδιαίτερα ευαίσθητα.

Σύμφωνα με τον Παπαστάθη (2003) οι εκθέσεις ελέγχου αποτελούνται από τρία μέρη το συνοπτικό, το αναλυτικό, και τα φύλλα εργασίας. Στην συνοπτική έκθεση αναγράφονται περιληπτικά όλα τα σημαντικά ευρήματα της αναλυτικής έκθεσης. Η ταξινόμηση των ευρημάτων γίνεται με βάση την σπουδαιότητα τους ξεκινώντας την ιεραρχία από τα σημαντικά προς τα ασήμαντα. Επίσης, η συνοπτική έκθεση έχει αποδέκτη την ανώτατη διοίκηση, τον επικεφαλής του τμήματος και τον ελεγκτή θα πρέπει να διακατέχονται από υψηλό επίπεδο ποιότητας αφού κάθε φορά κρίνεται το τμήμα για το περιεχόμενο του ελέγχου. Ο σκοπός του συνοπτικού πορίσματος είναι η παρουσίαση του στην διοίκηση ώστε να αναδειχθούν οι αποκλίσεις των διαδικασιών του ελέγχου. Η αναλυτική έκθεση είναι «το επίκεντρο μεταξύ του συνοπτικού πορίσματος και των φύλλων εργασίας». Στην αναλυτική έκθεση αποτυπώνονται τα αποτελέσματα στα φύλλα εργασίας βήμα προς βήμα λεπτομερώς αφού πρώτα έχουν αξιολογηθεί και ιεραρχηθεί κατά σπουδαιότητα.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

Το κοινό που έχουν οι αναλυτικές και οι συνοπτικές εκθέσεις είναι ότι αποτελούνται από τρεις ενότητες, οι οποίες είναι ο σκοπός ελέγχου, ο έλεγχος-διαπίστωση και η πρόταση-έκφραση γνώμης. Πιο συγκεκριμένα, στον σκοπό του ελέγχου αναφέρεται ο σκοπός, η φύση, η έκταση του ελέγχου, η χρονική περίοδος του ελέγχου. Στην ενότητα του ελέγχου-διαπίστωση αναπτύσσονται οι αποκλίσεις από τους κανόνες λειτουργίας και εξακριβώνεται η σωστή τήρηση των διαδικασιών-των αποφάσεων. Με την μη εφαρμογή των διαδικασιών και των αποφάσεων της διοίκησης θα πρέπει να επισημανθούν οι επιπτώσεις, τα μειονεκτήματα που προκύπτουν κατά την επισήμανση των αδυναμιών. Η τρίτη ενότητα συσχετίζεται με την έκφραση γνώμης του εσωτερικού ελεγκτή όπου αποσκοπεί στην αναγκαιότητα των διαδικασιών για κάλυψη των αδυναμιών και στην βελτίωση αυτών. Οι προτάσεις έχουν χαρακτήρα συμβουλευτικό, διακατέχονται από επιχειρηματικό πνεύμα για την σκέψη και την κρίση του εσωτερικού ελεγκτή.

Η έκφραση της γνώμης του ελεγκτή μπορεί να είναι σύμφωνη γνώμη, γνώμη με επιφύλαξη, αδυναμία έκφρασης γνώμης και άρνηση γνώμης (Νεγκάκης και Ταχυνάκης, 2013, Παπαστάθης, 2003). Αναλυτικότερα, ο ελεγκτής εκφράζει σύμφωνη γνώμη όταν έχει μαζέψει επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια, όταν ο ελεγκτής διαπιστώσει ότι οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις είναι καταρτισμένες με βάση τις λογιστικές αρχές, τα λογιστικά πρότυπα και όταν ο ελεγκτής δεν διαπιστώνει παρατηρήσεις οι οποίες επηρεάζουν σημαντικά τις οικονομικές καταστάσεις.

Όσο αφορά την γνώμη με επιφύλαξη είναι η γνώμη που εκφέρει ο ελεγκτής όταν διαπιστώσει ότι τα αποδεικτικά στοιχεία ίσως να μην είναι ειλικρινής και αξιόπιστα ή όταν οι παρατηρήσεις του ελεγκτή επηρεάζουν τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις όχι σημαντικά ώστε να εμφανίζεται η εικόνα της εταιρίας παραπλανητικά. Οι λόγοι της ύπαρξης της γνώμης με επιφύλαξη είναι ο περιορισμός της έκτασης του ελέγχου από την ελεγχόμενη εταιρία και η αδυναμία συγκέντρωσης επαρκών, κατάλληλων ελεγκτικών τεκμηρίων.

Ο ελεγκτής εκφράζει αδυναμία έκφρασης γνώμης στην περίπτωση αδυναμίας της απόκτησης επαρκών και κατάλληλων ελεγκτικών τεκμηρίων με επιπτώσεις σημαντικές για τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις. Έτσι, ο ελεγκτής δεν μπορεί να εκφράζει την άποψη του με αξιοπιστία όπου κατά επέκταση αρνείται να εκφράσει την γνώμη του. Επιπλέον, ο ελεγκτής είναι υποχρεωμένος να αναγράψει στην έκθεση ελέγχου, τους σημαντικούς λόγους που τον οδήγησαν στην αδυναμία έκφρασης γνώμης.

Όταν ο ελεγκτής διαπιστώσει ότι επηρεάζεται η εικόνα της εταιρίας σημαντικά με βάση τις παρατηρήσεις (οι οικονομικές καταστάσεις δεν είναι με βάση τις λογιστικές αρχές

και τα λογιστικά πρότυπα), ή όταν τα στοιχεία που έχει στην διάθεση του ο ελεγκτής είναι αδύναμα καθώς και όταν στην εξέταση του θέματος εμπλέκονται πολλοί με αποτέλεσμα να μην υπάρχει σύγκλιση των απόψεων τότε η γνώμη που εκφράζει ο ελεγκτής είναι η αρνητική γνώμη. Σε κάθε περίπτωση, ο ελεγκτής θα πρέπει να αιτιολογεί την άρνηση του να εκφράσει την γνώμη του.

3 ΚΕΦΑΛΑΙΟ: ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Τα μέτρα ελέγχου που ορίζει η ανώτατη διοίκηση και πρέπει να υλοποιήσει και να εφαρμόσει το προσωπικό της επιχείρησης χωρίζονται σε δύο κατηγορίες, που θα παρουσιαστούν αναλυτικότερα στη συνέχεια:

- Στα μέτρα ελέγχου που έχουν σκοπό την διασφάλιση της ορθολογικής οργάνωσης και της αποτελεσματικής λειτουργίας του λογιστικού συστήματος, και
- Στα μέτρα ελέγχου που αποσκοπούν στη διαφύλαξη των περιουσιακών στοιχείων και στην προστασία του ανθρώπινου δυναμικού της επιχείρησης.

Για να μπορέσει το σύστημα εσωτερικού ελέγχου να υλοποιήσει τις δύο αυτές κατηγορίες μέτρων οφείλει να εξασφαλίσει δύο προϋποθέσεις:

A. Να λαμβάνει υπόψη του τη σχέση του κόστους υλοποίησης και εφαρμογής με την αναμενόμενη ωφέλεια, όπως έγινε αναφορά προηγουμένως, και

B. Να τηρεί ορισμένες βασικές αρχές.

Οι πιο συνηθισμένες αρχές που συγκροτούν ένα σωστά οργανωμένο και αποτελεσματικό σύστημα εσωτερικού ελέγχου είναι:

- 1) Αυτός που εκτελεί μια συναλλαγή είναι διαφορετικός από αυτόν που την καταγράφει λογιστικά.
- 2) Για την ολοκλήρωση μιας οικονομικής πράξης απαιτείται η συνεργασία τουλάχιστον δύο διαφορετικών ατόμων, που το ένα ελέγχει το άλλο.
- 3) Στα παραστατικά είναι απαραίτητες οι υπογραφές των εξουσιοδοτημένων προσώπων σε πιστοποίηση της αρμοδιότητάς τους.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

4) Έμπιστα και αποδεδειγμένης επαγγελματικής ικανότητας και επάρκειας πρόσωπα πρέπει να στελεχώνουν τη λογιστική υπηρεσία.

5) Επί των παραστατικών πρέπει να φαίνονται με ευκρίνεια τα προβλεπόμενα σημεία ελέγχου (υπογραφές, εγκρίσεις, επαληθεύσεις, διασταυρώσεις κ.ά.)

3.1 ΜΕΤΡΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ & ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Από τις βασικές αρχές που αναφέρθηκαν προηγουμένως προκύπτουν και τα μέτρα ελέγχου για την σωστή λειτουργία του λογιστικού συστήματος. Το λογιστικό σύστημα, είτε τηρείται εγγράφως, είτε ηλεκτρονικά, αποτελείται από:

1. Τα Λογιστικά Βιβλία
2. Τα Βοηθητικά Βιβλία
3. Τα Δικαιολογητικά/Παραστατικά.

Παρατίθενται παρακάτω ορισμένα από τα στάδια του λογιστικού συστήματος τα οποία συντελούν στη διαδικασία του κυκλώματος του ελέγχου.

Τα στάδια αυτά είναι:

1. Η σύλληψη των λογιστικών γεγονότων και η μετατροπή τους σε λογιστικά δεδομένα.
2. Η επεξεργασία των λογιστικών δεδομένων και η μετατροπή τους σε λογιστικές ή χρηματοοικονομικές πληροφορίες.
3. Η καταχώρηση στο ενιαίο ή στα αναλυτικά ημερολόγια των λογιστικών πληροφοριών (στοιχείων).
4. Η μεταφορά των λογιστικών πληροφοριών από τα ημερολόγια στο γενικό και στα αναλυτικά καθολικά.
5. Η κατάρτιση των ισοζυγίων.
6. Η κατάρτιση των λογιστικών καταστάσεων

Για να υλοποιούνται με ακρίβεια, επάρκεια και ορθότητα αυτά τα στάδια του λογιστικού συστήματος απαιτείται η εφαρμογή κάποιων «ασφαλιστικών δικλίδων» οι πιο σημαντικές από τις οποίες είναι:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

1. Όλες οι συναλλαγές (χωρίς εξαίρεση) πρέπει να έχουν εγγραφεί λογιστικά και με ακρίβεια, χωρίς σφάλματα.
 2. Κάθε συναλλαγή πρέπει να αποτυπώνεται έγκαιρα και νόμιμα στα κατάλληλα για αυτήν παραστατικά.
 3. Τα παραστατικά πρέπει να είναι αυθεντικά, πλήρη, νόμιμα και να φέρουν προεκτυπωμένη αρίθμηση, ώστε να κατατάσσονται σύμφωνα με την αρίθμηση τους και να μην υπάρχουν κενά.
 4. Πρέπει να γίνεται συσχετισμός των δικαιολογητικών, που αναφέρονται στην ίδια συναλλαγή, σε όλες τις λογιστικές εγγραφές που την αφορούν.
 5. Τα λογιστικά βιβλία πρέπει να τηρούνται σύμφωνα με τις λογιστικές αρχές και τις προβλέψεις του Γενικού Λογιστικού Σχεδίου.
 6. Η σωστή μεταφορά των στοιχείων στους λογαριασμούς πρέπει να επαληθεύεται συχνά με την κατάρτιση ισοζυγίων.
1. Όλα τα έγγραφα πρέπει να είναι αρχειοθετημένα σε φακέλους, έτσι ώστε να μπορεί, μέσω αυτών, να γίνει επαλήθευση άλλων διαδικασιών.
 2. Οι οικονομικές υποχρεώσεις πρέπει να καταγράφονται με χρονολογική σειρά σε ειδικούς καταλόγους υποχρεώσεων.
 3. Η αυθεντικότητα ορισμένων λογιστικών μεγεθών πρέπει να διασταυρώνεται τακτικά με τα στοιχεία τρίτων (π.χ. πελάτες, προμηθευτές, τράπεζες, δημόσιες αρχές κ.λπ.).
 4. Η ορθότητα και η ακρίβεια των λογιστικών δεδομένων για τα αποθέματα, τα πάγια, τα διαθέσιμα κ.ά. πρέπει να επαληθεύεται τακτικά, αφενός μεν με την κατάρτιση καταστάσεων συμφωνίας, και αφετέρου με διενέργεια φυσικής απογραφής.
 5. Σε χειρόγραφα στοιχεία (για παράδειγμα τιμολόγια αγοράς) πρέπει να γίνεται αριθμητικοί έλεγχοι για επαλήθευση των αναγραφόμενων δεδομένων.

3.2 ΜΕΤΡΑ ΔΙΑΦΥΛΑΞΗΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

Αναφέροντας την έννοια περιουσιακά στοιχεία μιας επιχείρησης εννοούνται τα στοιχεία του ενεργητικού, τα λογιστικά και τα βοηθητικά βιβλία, τα δικαιολογητικά έγγραφα π.χ. συμβόλαια, συμβάσεις κ.λπ. Κάθε επιχείρηση για να διαφυλάσσει τα περιουσιακά της στοιχεία οφείλει και παίρνει αποτελεσματικά μέτρα ελέγχου.

Τέτοιου είδους μέτρα ελέγχου είναι:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

1. Η διάθεση ασφαλών και επαρκών αποθηκευτικών χώρων.
2. Ο αυστηρός διαχωρισμός των καθηκόντων του διαχειριστή των περιουσιακών στοιχείων με αυτά του λογιστή.
3. Η τακτική και συστηματική παρακολούθηση των περιουσιακών στοιχείων, τόσο λογιστικά, όσο και με φυσική απογραφή, για να γίνεται σύγκριση των δεδομένων.
4. Η ανάθεση των καθηκόντων διαφύλαξης των περιουσιακών στοιχείων σε άτομα απολύτου εμπιστοσύνης της διοίκησης.

4 ΚΕΦΑΛΑΙΟ: ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Στο εν λόγω κεφάλαιο θα ασχοληθούμε κυρίως με τη διαδικασία του εσωτερικού ελέγχου από τους στόχους που θέτει κατά την αρχή του, την ανάλυση, τα βήματα σχεδιασμού του και τις επιμέρους διαδικασίες με τμήματα στα οποία καλείται να εντοπίσει σε διαφόρων ειδών πεδία εφαρμογής του φορέα ενδιαφέροντος.

4.1 Στόχοι του σχεδιασμού εσωτερικού ελέγχου

Ο σκοπός του σχεδιασμού του ελέγχου (audit planning) είναι ο προσδιορισμός των ελεγκτικών τεκμηρίων όπου ο ελεγκτής πρέπει να συλλέξει ώστε να μπορεί να εκφράσει και να τεκμηριώσει την επαγγελματική του γνώμη για το εάν οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις της ελεγχόμενης εταιρίας περιέχουν ουσιώδη λάθη. (Καραμάνης,2008) Ο ελεγκτής θέλει να πετύχει τους παραπάνω στόχους με βάση τον σχεδιασμό του ελέγχου όπως ο έγκαιρος εντοπισμός των προβλημάτων. Έτσι, ο ελεγκτής κατευθύνει τους περιορισμένους ελεγκτικούς πόρους (εργατοώρες των εκπαιδευμένων και των έμπειρων ελεγκτών) όπου χρειάζεται με απώτερο στόχο να βελτιωθεί ο έλεγχος ως προς την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα του. Επίσης, ο σχεδιασμός ελέγχου βοηθάει τον ελεγκτή στην ανασκόπηση των ελεγκτικών διαδικασιών του ελέγχου ώστε να είναι σε θέση να συντάξει την έκθεση ελέγχου. Τέλος, ο σχεδιασμός ελέγχου διευκολύνει την ενημέρωση, την οργάνωση και την επίβλεψη της ομάδας των ελεγκτών που έχουν αναλάβει τον έλεγχο καθώς και τον καταμερισμό εργασίας στους ελεγκτές.

4.2 Ανάλυση του σχεδιασμού εσωτερικού ελέγχου

Ο σχεδιασμός του ελέγχου ειδικεύεται ανάλογα με τους διάφορους παράγοντες όπως ανάλογα με τον ελεγκτή και με τον πελάτη. Ένας άλλος παράγοντας της εξειδίκευσης

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

του σχεδιασμού ελέγχου είναι το μέγεθος και η πολυπλοκότητα των εργασιών του πελάτη. Για παράδειγμα, μια μεγάλη ελεγχόμενη εταιρία με πολύπλοκες επιχειρηματικές διαδικασίες θα χρειαστεί ένα αναλυτικότερο σχεδιασμό ελέγχου από ότι μια μικρή ελεγχόμενη εταιρία. Επίσης, μια άλλη εξειδίκευση του σχεδιασμού ελέγχου είναι η γνώση του ελεγκτή για τον πελάτη και τον κλάδο δραστηριότητα του. Εάν ο ελεγκτής γνωρίζει καλά τον κλάδο του πελάτη και τον πελάτη του τότε μπορεί να είναι μικρότερο το επίπεδο του σχεδιασμού ελέγχου. (Καραμάνης, 2008) Ένας άλλος παράγοντας ειδίκευσης του σχεδιασμού ελέγχου είναι η εμπειρία και η ικανότητα της ελεγκτικής ομάδας. Πιο συγκεκριμένα, όταν έχουμε μια έμπειρη και ικανή ομάδα ελέγχου τότε μπορεί να είναι μικρότερο το επίπεδο του σχεδιασμού ελέγχου.

Για να ξεκινήσει ο έλεγχος πρώτα θα πρέπει να απαντηθούν κάποια βασικά ερωτήματα όπως τι θα ελεγχθεί και ποιος θα διενεργήσει τον έλεγχο. Θα πρέπει τα παραπάνω ερωτήματα να απαντηθούν ανάλογα με τις δυνατότητες των ελεγκτών και το βαθμό δυσκολίας του έργου. Έπειτα, ο ελεγκτής θα μαζέψει όλα τα στοιχεία που αφορούν τον έλεγχο όπως σχετικές αποφάσεις, νομικό πλαίσιο και διάφορα αρχεία. Τα συγκεκριμένα στοιχεία θα πρέπει να κατανοηθούν και να χρησιμοποιηθούν με κατάλληλο τρόπο. Στην περίπτωση επαναλαμβανόμενων ελέγχων, ο ελεγκτής θα ανατρέχει σε προηγούμενες εκθέσεις ελέγχων. Κατά τον σχεδιασμό του ελέγχου, θα πρέπει να καταρτιστεί το πρόγραμμα ελέγχου όπου είναι η βασική προϋπόθεση λειτουργίας του εσωτερικού ελέγχου. Πρόκειται για ένα χρήσιμο εργαλείο όπου καθοδηγεί τον εσωτερικό ελεγκτή από την αρχή μέχρι το τέλος του έργου του. Για να δημιουργηθεί το πρόγραμμα ελέγχου θα ληφθούν υπόψη τα διαθέσιμα στοιχεία και οι πιθανοί κίνδυνοι της εταιρίας. Στην περίπτωση που δεν υπάρχει πλάνο δράσης διαπιστώνεται η αδυναμία οργάνωσης του Εσωτερικού ελέγχου, η έλλειψη επαγγελματισμού και η προχειρότητα του συγκεκριμένου τμήματος και κατ' επέκταση έχει ως αποτέλεσμα κακή ποιότητα των ελεγκτικών υπηρεσιών.

Σύμφωνα με τον Παπαστάθη 2003 το ετήσιο πρόγραμμα ελέγχου αποτελείται από 2 επίπεδα. «Το πρώτο επίπεδο αναφέρεται σε ελέγχους υλοποίησης των στρατηγικών αποφάσεων που κρίνουν την πορεία και το μέλλον της επιχείρησης και το δεύτερο επίπεδο, του προγράμματος αναφέρεται σε προγράμματα των επιμέρους λειτουργιών και διαδικασιών των τμημάτων.» Για να σχεδιαστεί το ετήσιο πρόγραμμα ελέγχου σωστά θα πρέπει να υπάρχει επαρκής γνώση ως προς την λειτουργία του συστήματος της εσωτερικής διοίκησης ώστε να τονιστούν οι αδυναμίες όπου θα πρέπει να διορθωθούν για να μην υπάρχουν αρνητικές επιπτώσεις στην επιχείρηση. Επίσης, ο εσωτερικός

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

ελεγκτής θα πρέπει να αξιολογήσει τους υψηλούς κινδύνους ώστε να αντιμετωπισθούν οι κίνδυνοι. Σύμφωνα με τους Βασιλείου και τους υπόλοιπους (2017) η μεθοδολογία του σχεδιασμού ελέγχου αποτελείται από την κατανόηση της λειτουργίας της επιχείρησης η οποία ελέγχεται, από την εξέταση των πολιτικών, των διαδικασιών της εταιρίας και από την εξέταση στοιχείων του μόνιμου φακέλου. Άλλα στοιχεία που συσχετίζονται με την μεθοδολογία του σχεδιασμού ελέγχου είναι η επισκόπηση προηγούμενων εκθέσεων ελέγχου, η διενέργεια έρευνας και συνεντεύξεις του προσωπικού της ελεγχόμενης εταιρίας. Επίσης, η μεθοδολογία του σχεδιασμού ελέγχου περιλαμβάνει τις διαδικασίες και τις περιοχές με την μορφή της διαγράμματος ροής όπου θα ελεγχθούν, την καταγραφή των κινδύνων όπου συσχετίζονται με την ελεγχόμενη δραστηριότητα, τον εντοπισμό των δικλίδων ασφαλείας και την αξιολόγηση της επάρκειας των μέτρων ελέγχου. Στο ετήσιο πρόγραμμα ελέγχου περιλαμβάνονται και οι έκτακτοι έλεγχοι. Οι συγκεκριμένοι έλεγχοι διακατέχονται από το χαρακτηριστικό ότι δεν προγραμματίζονται αλλά γίνονται αιφνιδιαστικά με την εντολή της διοίκησης ή με πρωτοβουλία του προϊσταμένου της υπηρεσίας όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο. Τα πλεονεκτήματα του προγράμματος ελέγχου είναι ο σωστός σχεδιασμός του ελέγχου, η διευκόλυνση της εξέτασης της ελεγχόμενης δραστηριότητας, η βελτίωση της επιτήρησης των ελεγκτικών εργασιών. Άλλα πλεονεκτήματα του είναι η συσχέτιση του ελεγκτικού έργου που πραγματοποιήθηκε με το προγραμματισμένο έργο και η συμβολή στην αποτροπή επικαλύψεων ελέγχου ή μη ελεγχμένων περιοχών.

Επίσης, στην κατάρτιση του ετήσιου προγράμματος ελέγχου θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι κίνδυνοι. Αυτό σημαίνει πρακτικά αξιολόγηση των κινδύνων, εντοπισμός των κινδύνων που απειλούν την εταιρία, καταγραφή των κινδύνων. Εκτός τα παραπάνω, ο ελεγκτής θα πρέπει να κατατάξει τους κινδύνους με βάση την σημαντικότητα τους, να συντάξει το πρόγραμμα του ελέγχου σύμφωνα με την κατάταξη τους καθώς και να διενεργήσει τους ελέγχους σύμφωνα με τους κινδύνους για να συντάξει την έκθεσης ελέγχου. Στο ετήσιο πρόγραμμα ελέγχων αναφέρεται η συχνότητα των ελέγχων, τα αντικείμενα ελέγχου. Επίσης, θα αναφέρεται η περίοδος που θα διεξαχθούν οι έλεγχοι καθώς πόσο θα διαρκέσουν. Μια άλλη παράμετρος που πρέπει να λάβει υπόψιν του ο ελεγκτής είναι από ποιους θα στελεχωθεί ο έλεγχος, πόσο ειδικευμένος θα είναι ο έλεγχος και να προβλέψει τον χρόνο για ενέργειες μεταγενέστερες (follow-up) έτσι ώστε να διαπιστωθεί εάν υλοποιήθηκαν οι αποφάσεις της διοίκησης. Στον ετήσιο προγραμματισμό του ελέγχου θα πρέπει να ληφθούν υπόψη τα κριτήρια προσδιορισμού των περιοχών για έλεγχο. Τα οποία είναι η ικανότητα και η εμπειρία του επικεφαλής του

εσωτερικού ελέγχου για να επικεντρωθεί στις περιοχές κινδύνου της ελεγχόμενης εταιρίας, ο βαθμός εμπλοκής της διοίκησης και των ελεγχόμενων στον σχεδιασμό του τελικού προγράμματος. Επιπρόσθετα κριτήρια για τον προσδιορισμό των περιοχών ελέγχου είναι η εξέταση των κινδύνων από τους εσωτερικούς ελεγκτές, ο βαθμός επιχειρηματικού κινδύνου όπου έχει να κάνει με τον βαθμό ανταγωνιστικότητας της εταιρίας σε ευαίσθητους τομείς. Επιπλέον, ένα άλλο κριτήριο αναφέρεται στην εξέταση της σωστής λειτουργίας της εταιρίας, όπου αξιολογείται η αποτελεσματικότητα της εσωτερικής οργάνωσης με επισήμανση των δυνατών και των αδύνατων σημείων της και κατά πόσο έχει συμμορφωθεί η ελεγχόμενη εταιρία με τους προηγούμενους ελέγχους. Τέλος, ένα άλλο κριτήριο προσδιορισμού μπορεί να είναι η επάρκεια, η αποτελεσματικότητα των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου και των δικλίδων ασφαλείας. Όπως επίσης, αν υπάρχει η δυνατότητα να επέμβουν οι ελεγχόμενοι κατά την διαχείριση των κινδύνων, ποια άτομα διαχειρίζονται τους σημαντικούς πόρους και κατά πόσο τα συγκεκριμένα άτομα είναι ικανά για να βελτιώσουν τα αποτελέσματα διαχείρισης. Ο προσδιορισμός των περιοχών ελέγχου εξαρτάται από το αντικείμενο των δραστηριοτήτων, το είδος και το βαθμό των επιχειρηματικών κινδύνων της ελεγχόμενης εταιρίας. Σε περιπτώσεις με μεγάλο επιχειρηματικό κίνδυνο η επιλογή των περιοχών για έλεγχο θα πρέπει να γίνεται από ένα έμπειρο διευθυντή Εσωτερικού Ελέγχου.

4.3 Τα βήματα του σχεδιασμού εσωτερικού ελέγχου

Το ετήσιο πρόγραμμα ελέγχου αρχικά σχεδιάζεται πριν από τον έλεγχο και μετά από συνάντηση με τους αρμόδιους των τμημάτων που θα ελεγχθούν. Εξελίσσεται κατά το στάδιο του ελέγχου και οριστικοποιείται μετά την ολοκλήρωση του ελέγχου. Αν έχει ελεγχθεί η συγκεκριμένη περιοχή ελέγχου και επανελέγχεται τότε θα προσαρμοστούν οι διαδικασίες και οι συνθήκες σύμφωνα με τις επικρατέστερες. Σύμφωνα με τον Καραμάνη (2008) ο σχεδιασμός ελέγχου περιλαμβάνει τέσσερα βασικά βήματα: Το πρώτο βασικό βήμα είναι η κατανόηση της επιχείρησης και του περιβάλλοντος της. Ο ελεγκτής θα πρέπει να κατανοήσει την επιχείρηση που θα ελέγξει δηλαδή το περιβάλλον όπου λειτουργεί η εταιρία και το σύστημα εσωτερικών δικλίδων που έχει η επιχείρηση. Στόχος του συγκεκριμένου βήματος του σχεδιασμού ελέγχου είναι να εντοπίσει και να αξιολογήσει ο ελεγκτής τους κινδύνους στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις είτε οφείλονται σε λάθη είτε σε απάτες (fraud). Το δεύτερο βήμα του σχεδιασμού ελέγχου είναι η εκτίμηση των κινδύνων για ύπαρξη σφαλμάτων. Ο σκοπός του βήματος της

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

εκτίμησης κινδύνων για σφάλματα είναι η αξιολόγηση των κινδύνων για ουσιώδη λάθη στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις. Η διερεύνηση αυτών των κινδύνων γίνεται σε δύο επίπεδα. Το πρώτο επίπεδο αναφέρεται στην εξέταση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Οι επιπτώσεις των κινδύνων μπορούν να επιδράσουν σημαντικά στην επιχείρηση δηλαδή να τίθεται σε αμφιβολία η συνέχιση της δραστηριότητας της. Το δεύτερο επίπεδο αποτελείται από την ανάλυση κινδύνων όπου αφορά κινδύνους για κατηγορίες συναλλαγών (πωλήσεις, αγορές κ.λ.π.), υπόλοιπα λογαριασμών ισολογισμού (πελάτες, προμηθευτές, αποθέματα κ.λ.π.) και τις σχετικές γνωστοποιήσεις στο προσάρτημα(π.χ. γνωστοποιήσεις για συνδεδεμένα μέρη). Το τρίτο βασικό βήμα του σχεδιασμού ελέγχου είναι ο σχεδιασμός του επιπέδου σημαντικότητας (materiality level). Το επίπεδο σημαντικότητας είναι το μέγεθος του σφάλματος στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις όπου υπάρχει η πιθανότητα να επηρεαστούν οι οικονομικές αποφάσεις της εταιρίας. Πιο συγκεκριμένα, ο συγκεκριμένος ορισμός (επίπεδο σημαντικότητας) είναι σημαντικός αφού εάν ένα λάθος δεν ξεπερνάει το επίπεδο αυτό τότε δεν υπάρχει πρόβλημα με τις οικονομικές καταστάσεις και ο ελεγκτής θα εκφέρει σύμφωνη γνώμη. Σε αντίθετη περίπτωση, εάν ένα λάθος υπερβαίνει το επίπεδο σημαντικότητας τότε ο ελεγκτής θα πρέπει να αλλάξει την έκθεση του. Ένας άλλος λόγος σπουδαιότητας του επιπέδου σημαντικότητας είναι ότι χαρακτηρίζεται ως ένα σημαντικό εργαλείο για τον ελεγκτή στον σχεδιασμό των ελεγκτικών δοκιμασιών για ποσοτικά σφάλματα και ορίζεται ως μέγιστο ποσό ανεκτού σφάλματος σύμφωνα με τα συνολικά μεγέθη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Το τέταρτο βήμα του σχεδιασμού ελέγχου είναι το επίπεδο ελεγκτικού κινδύνου και η στρατηγική ελέγχου. Ο ελεγκτής δεν είναι εφικτό να ελέγξει το 100% των συναλλαγών και των διάφορων άλλων θεμάτων των χρηματοοικονομικών καταστάσεων λόγω του κόστους. Έτσι, ο ελεγκτής θέτει ένα συγκεκριμένο επίπεδο ελεγκτικού κινδύνου. Αναλυτικότερα, το συγκεκριμένο επίπεδο ελεγκτικού κινδύνου είναι μια πιθανότητα όπου ο ελεγκτής μπορεί να μην εντοπίσει σφάλματα στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις. Το επίπεδο του ελεγκτικού κινδύνου που μπορεί να το προσδιορίσει ο ελεγκτής με βάση την επαγγελματική του κρίση, συνήθως ανέρχεται στο 5% και το υπόλοιπο 95% είναι το επίπεδο διασφάλισης. Το επίπεδο διασφάλισης αναφέρεται ως ο βαθμός βεβαιότητας ότι οι ελεγμένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις δεν περιέχουν λάθη ή παραλείψεις. Σύμφωνα με τους Νεγκάκης και Ταχυνάκης (2013,2017) τα βήματα για την διενέργεια του εσωτερικού ελέγχου είναι η προκαταρκτική έρευνα, η σύνταξη προγράμματος ελέγχου, η επιτόπια εργασία, οι εκθέσεις ελέγχου και κάποιες μεταγενέστερες ενέργειες. Παρακάτω

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

αναλύονται τα βήματα διενέργειας του εσωτερικού ελέγχου. Η προκαταρτική έρευνα αναφέρεται στην συγκέντρωση όλων των πληροφοριών και των δεδομένων. Ο σκοπός της προκαταρτικής έρευνας είναι η κατάρτιση ενός ολοκληρωμένου προγράμματος ελέγχου με λεπτομερή ανάλυση των διαδικασιών που θα ακολουθήσουν. Ένα από τα βήματα που αφορούν την διενέργεια του εσωτερικού ελέγχου είναι η προετοιμασία. Η προετοιμασία περιέχει το άνοιγμα ή την ενημέρωση του μόνιμου φακέλου, όπου εξαρτάται εάν είναι για έλεγχο πρώτη φορά ή για επαναλαμβανόμενο έλεγχο αντίστοιχα. Επίσης, το προαναφερθέν βήμα για την διενέργεια ελέγχου (η προετοιμασία) περιλαμβάνει την μελέτη προηγούμενων εκθέσεων ελέγχου και φύλλων εργασίας, την εκτίμηση της δραστηριότητας της εταιρίας και την δημιουργία καταστάσεων υπενθυμίσεων (remind lists). Εκτός από την προετοιμασία, η προκαταρτική έρευνα περιέχει την δημιουργία των ερωτηματολογίων για την αξιολόγηση του συστήματος του εσωτερικού ελέγχου τα οποία χρησιμεύουν στην αρχική εκτίμηση του ελεγκτή πριν ελέγξει το σύστημα εσωτερικού ελέγχου. Επίσης, η προκαταρτική έρευνα περιλαμβάνει την διενέργεια αρχικών συναντήσεων και συνεντεύξεων. Οι αρχικές συναντήσεις πραγματοποιούνται μεταξύ του εσωτερικού ελεγκτή και των αρμόδιων των τμημάτων που θα ελεγχθούν. Οι συγκεκριμένες συναντήσεις θα πρέπει να διεξαχθούν πριν την προκαταρτική έρευνα και μετά από ενημέρωση του διευθυντή του τμήματος που πρόκειται να ελεγχθεί ο συγκεκριμένος τομέας που είναι αρμόδιος. Ο σκοπός των αρχικών συναντήσεων είναι η επεξήγηση του σκοπού του ελέγχου, ο καθορισμός των διοικητικών θεμάτων και η καλύτερη δυνατή συνεργασία του ελεγκτή με την ελεγχόμενη εταιρία. Επιπλέον, η προκαταρτική έρευνα περιέχει την γνώση του τρόπου λειτουργίας και των στόχων της δραστηριότητας όπου ο ελεγκτής στο συγκεκριμένο βήμα μαζεύει τις πληροφορίες για τις δραστηριότητες που θα ελέγξει. Εκτός αυτού, θα πρέπει να διακατέχεται από την γνώση της διοίκησης και του προσωπικού που συμμετέχει στη δραστηριότητα. Όπως επίσης, ο ελεγκτής θα πρέπει να διενεργεί φυσική επισκόπηση δηλαδή, ο εσωτερικός ελεγκτής αποκτά μια αντίληψη πως πραγματοποιούνται οι δραστηριότητες της εταιρίας μέσω της οπτικής εικόνας. Άλλα τρία βήματα που περιέχει η προκαταρτική έρευνα είναι η κατάρτιση διαγραμμάτων ροής διαδικασιών όπου αναλύονται οι λειτουργίες της επιχείρησης, η εκτίμηση των κινδύνων και η παρουσίαση των αποτελεσμάτων της προκαταρτικής έρευνας όπου έχει αποκτήσει πλέον ο ελεγκτής άποψη για το σύστημα εσωτερικού ελέγχου. Το δεύτερο βήμα για την διενέργεια του εσωτερικού ελέγχου είναι η σύνταξη προγράμματος ελέγχου όπου περιέχει την αναλυτική περιγραφή των εργασιών του εσωτερικού ελέγχου. Πιο αναλυτικά,

περιγράφονται οι στόχοι του ελέγχου, οι εργαζόμενοι που θα χρειαστούν για να ολοκληρώσουν τον έλεγχο, το ετήσιο κόστος του και ο χρόνος που θα χρειαστεί για την ολοκλήρωση του ελέγχου. Το τρίτο βήμα της διενέργειας εσωτερικού ελέγχου είναι η επιτόπια εργασία (field work) όπου συσχετίζεται με τα βήματα του προγράμματος ελέγχου που καταγράφει ο εσωτερικός ελεγκτής. Αναλυτικότερα, η επιτόπια εργασία περιέχει τους ελέγχους διαδικασιών (tests of controls) όπου αποσκοπούν στην επιβεβαίωση ότι οι διαδικασίες είναι αποτελεσματικές, τους ελέγχους τεκμηριώσεως εργασιών (substantive tests) οι οποίοι χρησιμεύουν στον εντοπισμό των σφαλμάτων ώστε να υπάρξουν προτάσεις βελτίωσης. Εκτός από τα παραπάνω βήματα, η προκαταρτική έρευνα περιλαμβάνει την έκθεση ελέγχου όπου είναι το αποτέλεσμα από το έργο του ελεγκτή. Ο σκοπός της έκθεσης ελέγχου είναι η ενημέρωση της διοίκησης για τα ευρήματα του ελέγχου. Επίσης, στόχος της έκθεσης ελέγχου είναι η διοίκηση να πράξει κατάλληλα για να βελτιωθεί και να έχει καλύτερα δυνατά αποτελέσματα. Τέλος, η προκαταρτική έρευνα περιέχει τις μεταγενέστερες ενέργειες (follow-up) όπου αναφέρονται στην αξιολόγηση των διοικητικών ενεργειών από τους εσωτερικούς ελεγκτές για την επάρκεια, για την αποτελεσματικότητα και για τον χρόνο εφαρμογής τους.

4.4 Ελεγκτικές Διαδικασίες

4.4.1 Έλεγχος Παγίων Περιουσιακών Στοιχείων

Σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (Διεθνή Λογιστικό Πρότυπο 16) ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία είναι τα υλικά αγαθά που κατέχει η επιχείρηση έτσι ώστε να τα χρησιμοποιήσει στην παραγωγική διαδικασία αγαθών ή υπηρεσιών, ή ακόμα για εκμισθώσεις σε τρίτους για χρονικό διάστημα πάνω από μια λογιστικές χρήσεις. Τα πάγια απεικονίζονται στον ισολογισμό, αναφέρονται ως περιουσιακό στοιχείο της επιχείρησης όπου με την πάροδο του χρόνου αποσβένονται αφού μειώνεται η αξία τους.

Σύμφωνα με το Διεθνή Λογιστικό Πρότυπο 38 ορίζει το άυλο πάγιο περιουσιακό στοιχείο ως «ένα προσδιορίσιμο (identifiable) μη-χρηματικό στοιχείο ενεργητικού χωρίς φυσική υπόσταση». (π.χ. συγγραφικά δικαιώματα, φήμη και πελατεία, ηλεκτρονικό

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

λογισμικό). Οι σημαντικότεροι στόχοι του ελέγχου των παγίων είναι η διαπίστωση της εφαρμογής των οδηγιών και των αποφάσεων της διοίκησης που συσχετίζονται με τα πάγια, με την εξακρίβωση της αυξημένης απόδοσης των κεφαλαίων που έχουν επενδυθεί στα πάγια και με την απόκτηση των άυλων παγίων περιουσιακών στοιχείων.

Άλλοι σκοποί του ελέγχου των παγίων είναι η διερεύνηση της ύπαρξης, της νόμιμης ιδιοκτησίας των παγίων περιουσιακών στοιχείων της ελεγχόμενης επιχείρησης και η μείωση των κινδύνων που μπορεί να ενέχει η λογιστική παρακολούθηση των παγίων. Καθώς επίσης, ο έλεγχος των παγίων αποσκοπεί στην διαφύλαξη τους (κλοπή, απώλεια, πυρκαγιά) και στην διαχείριση τους. Ένας σημαντικός ακόμα σκοπός του ελέγχου των παγίων αποσκοπεί στην σωστή λογιστική παρακολούθηση τους.

Όπως επίσης, ο έλεγχος των παγίων αποσκοπεί στην ορθή καταχώρηση τους σε σχέση με την σωστή αξία τους, στον σωστό υπολογισμό των αποσβέσεων που αντιστοιχούν στα πάγια, στην τήρηση των λογαριασμών παγίων, στην σωστή απεικόνιση των παγίων περιουσιακών στοιχείων στον ισολογισμό και αν οι μέθοδοι αποτίμησης που εφαρμόζονται είναι σωστές.

Τα μέσα του εσωτερικού ελέγχου για τον έλεγχο των παγίων περιουσιακών στοιχείων είναι το μητρώο παγίων ώστε να υπάρχει μια πλήρη εικόνα των περιουσιακών στοιχείων με βάση τις αγορές ή τις απομακρύνσεις παγίων ή τις επαληθεύσεις των αποσβέσεων. Ένα άλλο μέσο ελέγχου είναι το σύστημα έγκρισης και διάθεσης πίστωσης όπου με την κάθε απόκτηση του παγίου να υπάρχει η έγκριση από τα αρμόδια στελέχη. Το τρίτο μέσο ελέγχου είναι η γραπτή διαδικασία όπου διακρίνεται σε δαπάνη κεφαλαίου και σε δαπάνες λειτουργίας.

Τέλος, ένα επιπλέον μέσο ελέγχου είναι οι περιοδικές φυσικές απογραφές. Σύμφωνα με τον Τσακλάγκανο (2005) μια από τις διαδικασίες του ελέγχου στα πάγια περιουσιακά στοιχεία είναι η εξακρίβωση ποιες νέες αγορές και βελτιώσεις των παγίων έχουν διενεργηθεί από την ελεγχόμενη εταιρία καθώς και την διερεύνηση της αξίας τους, την εγκυρότητα των συγκεκριμένων αγορών.

Όσο αφορά την διαδικασία ελέγχου των παγίων περιουσιακών στοιχείων πρέπει να γίνεται ένας σαφής διαχωρισμός ανάμεσα στα πάγια που χρησιμοποιούνται και στα πάγια που θα χρησιμοποιούνται στο μέλλον. Υπάρχουν άλλες πέντε διαδικασίες ελέγχου στα πάγια μια από αυτές είναι η εξέταση των παγίων ως προς την σωστή καταχώρηση στα βιβλία της εταιρίας δηλαδή να διαπιστωθεί αν έχουν καταχωρηθεί στην πραγματική αξία τους όπου θα πρέπει να ανταποκρίνονται στις αξίες της αγοράς και αν οι μειώσεις της αξίας των παγίων έχουν καταχωρηθεί σωστά στα βιβλία της εταιρίας. Οι άλλες

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

τέσσερις διαδικασίες είναι η παρακολούθηση εάν υπάρχουν τα πάγια και αν αντιστοιχούν με τις εγγραφές του μητρώου παγίων, η εξέταση αν έχουν γίνει σωστά οι υπολογισμοί των αποσβέσεων, η εξέταση εάν είναι όλα τα πάγια ασφαλισμένα και αν η ασφαλιστική τους αξία είναι σε λογικά επίπεδα καθώς και ο έλεγχος εάν χρησιμοποιείται η ίδια λογιστική αρχή σε κάθε χρονιά (αξία κτήσης ή τρέχουσα τιμή).

4.4.2 Έλεγχος Αποθεμάτων

Σύμφωνα με το Διεθνή Λογιστικό Πρότυπο 2 τα αποθέματα ορίζονται ως τα στοιχεία του ενεργητικού τα οποία πρόκειται να πουληθούν, είτε βρίσκονται στην παραγωγική διαδικασία ή είναι υλικά τα οποία θα χρησιμοποιηθούν στην παραγωγική διαδικασία. Στην περίπτωση των επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών ορίζονται ως αποθέματα τα κόστη των υπηρεσιών όπου για τα οποία δεν έχουν καταχωρηθεί ακόμα τα σχετικά έσοδα. Οι σκοποί του εσωτερικού ελέγχου των αποθεμάτων είναι η εφαρμογή των οδηγιών της διοίκησης για την αποδοτική διαχείριση των αποθεμάτων, η προστασία των αποθεμάτων από διάφορους κινδύνους (π.χ. κλοπή, πυρκαγιά κ.λ.π.) κατά την λογιστική παρακολούθηση, την διαφύλαξη και την διαχείριση των αποθεμάτων. Επιπρόσθετοι σκοποί του εσωτερικού ελέγχου αποθεμάτων είναι η μεγιστοποίηση της απόδοσης των κεφαλαίων που έχουν δεσμευτεί για την απόκτηση των αποθεμάτων ή την παραγωγή των αποθεμάτων όπως και η σωστή αποτίμηση των αποθεμάτων τέλους χρήσης. Ένας σημαντικός σκοπός του εσωτερικού ελέγχου των αποθεμάτων είναι η σωστή λογιστική παρακολούθηση των αποθεμάτων. Όπως επίσης, ο εσωτερικός έλεγχος των αποθεμάτων όπου αποσκοπεί στην ύπαρξη επαρκούς ποσότητας αποθεμάτων, στην διερεύνηση της ύπαρξης κυριότητας των αποθεμάτων, στην εξακρίβωση της πραγματικής αξίας αποθεμάτων στον ισολογισμό και στην ορθή εκτίμηση του κόστους πωληθέντων.

Μια από τις διαδικασίες του εσωτερικού ελέγχου των αποθεμάτων είναι η σύγκριση των αποτελεσμάτων της απογραφής με τα λογιστικά βιβλία ώστε να διαπιστωθεί αν υπάρχουν διαφορές και να ενημερωθεί η διοίκηση. Άλλες διαδικασίες του εσωτερικού ελέγχου των αποθεμάτων είναι η παρακολούθηση των υπολοίπων αποθεμάτων να βρίσκονται στο ίδιο επίπεδο με τους αντίστοιχους προϋπολογισμούς αγορών, η επιβεβαίωση για τα αποθέματα κυριότητας τρίτων ότι βρίσκονται στις αποθήκες της ελεγχόμενης επιχείρησης, ο έλεγχος της ασφάλισης των αποθεμάτων και των συνθηκών όπου εξακολουθούν να ασφαρίζονται.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

Παρακάτω αναπτύσσονται επιπλέον διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου των αποθεμάτων όπως η διερεύνηση εάν υπάρχουν αποθέματα σε ακινησία. Επίσης, ο ελεγκτής προτείνει τρόπους ρευστοποίησης τους στην διοίκηση καθώς και την κατάρτιση του ισοζυγίου κίνησης αποθεμάτων, τον ορισμό του περιθωρίου μικτού κέρδους, την σύγκριση του περιθωρίου μικτού κέρδους με τα προϋπολογισμένα ώστε να προσδιορίσει τις αποκλίσεις. Τέλος, ο ελεγκτής συγκρίνει την κυκλοφοριακή ταχύτητα ανά κατηγορία αποθέματος με τα προϋπολογισθέντα δεδομένα και προσδιορίζει τις αποκλίσεις.

4.4.3 Έλεγχος Χρεογράφων

Ο εσωτερικός έλεγχος των χρεογράφων αποτελείται από τις διαδικασίες οι οποίες θα περιορίσουν τα λάθη ώστε να διασφαλίζεται η ακριβή απεικόνιση των χρεογράφων στα λογιστικά βιβλία. Οι σκοποί του ελέγχου των χρεογράφων αποτελούνται από την εξέταση εάν ο εσωτερικός έλεγχος είναι επαρκής για τα χρεόγραφα και για τα έσοδα από επενδύσεις χρεογράφων. Έτσι, θα εξεταστούν ως προς την πραγματική ύπαρξη των χρεογράφων, την σωστή εκτίμηση της αξίας τους, την σωστή κατάταξη των χρεογράφων στον ισολογισμό ανάλογα αν είναι βραχυχρόνια ή μακροχρόνια. Άλλοι παράμετροι των χρεογράφων είναι η εξακρίβωση είσπραξης των εσόδων από επενδύσεις χρεογράφων και η εμπρόθεσμη καταχώρηση τους στα λογιστικά βιβλία. Σύμφωνα με τον Νεγκάκη και Ταχυνάκη (2013,2017) οι σκοποί του εσωτερικού ελέγχου των χρεογράφων είναι η σωστή καταχώρηση και παρακολούθηση των χρεογράφων στα λογιστικά βιβλία, η ασφαλή φύλαξη και προστασία των χρεογράφων από τους κινδύνους, η υψηλή απόδοση των επενδυμένων κεφαλαίων στα χρεόγραφα, ο έλεγχος ως προς την αποδοτικότητα, η αποτελεσματικότητα διαχείριση των χρεογράφων και η διερεύνηση της εφαρμογής των αποφάσεων της διοίκησης της επιχείρησης σχετικά με τα χρεόγραφα. Μια διαδικασία του ελέγχου χρεογράφων είναι ο καταμερισμός αρμοδιοτήτων. Πιο συγκεκριμένα, θα πρέπει να γίνει διαχωρισμός των στελεχών που ασχολούνται με τις αγοραπωλησίες χρεογράφων, εκείνων που είναι αρμόδιοι για την λογιστική καταχώρηση τους και των υπαλλήλων που είναι αρμόδιοι για την διαδικασία έγκρισης των χρεογράφων. Άλλες ελεγκτικές διαδικασίες του εσωτερικού ελέγχου των χρεογράφων είναι ο έλεγχος της εφαρμογής των αποφάσεων της διοίκησης της επιχείρησης. Αναλυτικότερα, οι αγοραπωλησίες χρεογράφων θα γίνονται μετά από τις σχετικές αποφάσεις του διοικητικού συμβουλίου ή άλλο εξουσιοδοτημένο όργανο. Επιπρόσθετες διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου χρεογράφων είναι η διερεύνηση των δικαιολογητικών για τις

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

αγοραπωλησίες χρεογράφων ως προς την καταλληλότητά τους. Επίσης, οι ελεγκτικές διαδικασίες των χρεογράφων αφορούν την προστασία των χρεογράφων από διάφορους κινδύνους. Ο εσωτερικός ελεγκτής διενεργεί περιοδικές ελέγχους των χρεογράφων είτε με φυσική καταμέτρηση είτε με επιστολές τρίτων έτσι ώστε να υπάρχει μια δικλίδα ασφαλείας της επιχείρησης από τυχόν λάθη και παραλείψεις. Ένα άλλο κομμάτι που συσχετίζεται με την ασφάλεια των χρεογράφων από τυχόν κινδύνους είναι η φύλαξη τους σε ασφαλές σημείο όπως χρηματοκιβώτιο με ευθύνη αρμόδιου διαχειριστή καθώς και την λεπτομερή καταγραφή των στοιχείων των χρεογράφων που φυλάσσονται στο χαρτοφυλάκιο.

4.4.4 Έλεγχος Απαιτήσεων

Ο ελεγκτής αποσκοπεί την εξέταση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών εσωτερικού ελέγχου κατά την απεικόνιση των υπολοίπων των απαιτήσεων στο τέλος της χρήσης. Απαιτήσεις ονομάζουμε την χρηματική αξίωση της εταιρίας μετά από την πώληση ή την παροχή υπηρεσιών σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα. Όπου οι συγκεκριμένες απαιτήσεις παρακολουθούνται βραχυπρόθεσμα αφού μετά το κλείσιμο του ισολογισμού θεωρούνται εισπρακτέες. Επίσης, στις απαιτήσεις συμπεριλαμβάνονται κάθε μορφή απαίτησης της εταιρίας έναντι των τρίτων (γραμμάτια εισπρακτέα, χρεώστες διάφοροι, χρεόγραφα).

Βασικότεροι στόχοι του εσωτερικού ελέγχου των απαιτήσεων είναι η διασφάλιση των απαιτήσεων από τους κινδύνους που μπορούν να διατρέχουν, η διαπίστωση της εφαρμογής των αποφάσεων της διοίκησης για ότι συσχετίζεται με τις απαιτήσεις και η σωστή διαχείριση των απαιτήσεων. Ένας επιπλέον στόχος του εσωτερικού ελέγχου των απαιτήσεων είναι η σωστή λογιστική παρακολούθηση τους. Όπως η εξακρίβωση ότι οι απαιτήσεις είναι καταχωρημένες στα λογιστικά βιβλία και δεν έχουν γίνει λάθη ή παραλήψεις, η εξακρίβωση της είσπραξης των απαιτήσεων και ο έλεγχος ως προς την εγκυρότητα των απαιτήσεων που έχουν καταχωρηθεί στα βιβλία. Μια σημαντική διαδικασία του εσωτερικού ελέγχου των απαιτήσεων είναι η αποστολή επιστολών προς πελάτες για την εξακρίβωση των υπολοίπων από υπεύθυνο υπάλληλο που θα διενεργήσει την συμφωνία λογαριασμών. Επιπρόσθετες διαδικασίες του εσωτερικού ελέγχου των απαιτήσεων είναι η τακτική συσχέτιση λογαριασμών με αντίστοιχα *extraît* πελατών από αρμόδιο υπάλληλο, ο οποίος δεν καταχωρεί τις συναλλαγές καθώς και η παρακολούθηση

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

των απαιτήσεων ελέγχεται ως προς την κανονική διαδικασία εξόφληση τους. Ακόμη υπάρχουν τέσσερις σημαντικές διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου των απαιτήσεων όπως η φύλαξη των επιταγών εισπρακτέων και γραμματίων σε ασφαλές σημείο (π.χ. χρηματοκιβώτιο), η διερεύνηση της ύπαρξης των εγκρίσεων για την χορήγηση πιστώσεων στην περίπτωση καθυστέρησης εξόφλησης απαιτήσεων, ο έλεγχος ως προς την αποτίμηση των απαιτήσεων σύμφωνα με την νομοθεσία, η παρακολούθηση των επισφαλών απαιτήσεων καθώς και ο έλεγχος των στοιχείων των πελατών για τυχών δυσμενή στοιχεία.

4.4.5 Έλεγχος Διαθεσίμων

Ο εσωτερικός έλεγχος των διαθεσίμων αναφέρεται στις διαδικασίες όπου ο εσωτερικός ελεγκτής αποσκοπεί στον περιορισμό των παραλείψεων ή των λαθών έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η αξιοπιστία της απεικόνιση τους στα λογιστικά βιβλία.

Ο εσωτερικός έλεγχος των διαθεσίμων είναι αναγκαίος αφού τα διαθέσιμα και κυρίως τα μετρητά είναι εύαλωτα στοιχεία για υπεξαίρέσεις. Επίσης, ένας άλλος λόγος σπουδαιότητας του εσωτερικού ελέγχου των διαθεσίμων είναι ότι τα συγκεκριμένα στοιχεία εμφανίζουν υψηλό κίνδυνο απώλειας. Μια από τις διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου των διαθεσίμων είναι ο καταμερισμός των καθηκόντων του ταμία και του αρμόδιου για την καταχώρηση των λογιστικών εγγραφών του ταμείου. Έτσι, ο αρμόδιος για τις λογιστικές καταχωρήσεις διεκπεραιώνει το έργο ανεξάρτητα από τον ταμία που σκοπό έχει τον έλεγχο του ταμείου από τυχόν λάθη με την επαλήθευση των στοιχείων του ταμία και του αρμόδιου που καταχωρεί τις συναλλαγές του ταμείου. Μια άλλη διαδικασία εσωτερικού ελέγχου των διαθεσίμων είναι η διαπίστωση της συμφωνίας των εισπράξεων και των πληρωμών με τις εντολές του λογιστηρίου καθώς και την επαλήθευση του υπόλοιπου των διαθεσίμων με τις καταχωρήσεις στα λογιστικά βιβλία. Επιπλέον, ο έλεγχος του ταμείου θα πρέπει να διενεργείται από τρίτο άτομο που δεν συσχετίζεται με το ταμία και με τις λογιστικές καταχωρήσεις του ταμείου έτσι ώστε να επιτευχθεί μια αξιόπιστη εικόνα σύμφωνα με τα αποτελέσματα του ελέγχου. Ακόμη, θα πρέπει να συμφωνούν οι καταθέσεις όψεως της εταιρίας των λογιστικών βιβλίων της με τις καταθέσεις όψεως που υπάρχουν στην τράπεζα. Ένα χρήσιμο εργαλείο για την επίτευξη της παραπάνω επαλήθευσης είναι οι κινήσεις των καταθέσεων όψεως (extrait) που στέλνουν οι τράπεζες ή μέσω e-banking. Όπως και με το ταμείο έτσι και με τις καταθέσεις όψεως θα πρέπει ο έλεγχος των καταθέσεων όψεως να γίνεται από τρίτο

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

ανεξάρτητο άτομο από τον ταμία και από το αρμόδιο άτομο που συναλλάσσεται με τις τράπεζες. Μια ακόμη σημαντική ελεγκτική διαδικασία του εσωτερικού ελέγχου των διαθεσίμων είναι η πραγματοποίηση τακτικών και κυρίως έκτακτων ελέγχων στο ταμείο ώστε να επιτευχθεί έγκυρο και αξιόπιστο αποτέλεσμα του ελέγχου για τυχόν παραλείψεις και αποκλείσεις. Επίσης, θα πρέπει να φυλάσσονται σε ασφαλές σημείο τα διαθέσιμα και το μπλοκ των επιταγών (π.χ. χρηματοκιβώτιο), να ελέγχονται τα ημερήσια ταμιακά παραστατικά την ίδια ημέρα για την καταλληλότητα τους από τον αρμόδιο προϊστάμενο και να ελέγχεται η έκδοση των επιταγών όπου θα πρέπει να εκδίδονται από τον αρμόδιο προϊστάμενο και όχι από τον ταμία.

4.4.6 Έλεγχος Καθαρής Θέσης

Σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ (Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς) η καθαρή θέση αναφέρεται ως η υπολειμματική αξία της αφαίρεση του ενεργητικού από τις υποχρεώσεις της επιχείρησης. Η καθαρή θέση είναι σημαντική για την εταιρία αλλά και για τους πιστωτές της οικονομικής οντότητας. Πιο αναλυτικά, τα ίδια κεφάλαια είναι σημαντικά για την δραστηριότητα της επιχείρησης (δεν επιτρέπεται η διανομή κερδών εάν η καθαρή θέση μειωθεί κάτω από ένα όριο) και για την διασφάλιση των πιστωτών. Σε περίπτωση κυρίως κεφαλαιουχικών εταιριών τα ίδια κεφάλαια είναι η μοναδική εγγύηση των απαιτήσεων των πιστωτών της. Οι βασικότεροι σκοποί του ελέγχου της καθαρής θέσης είναι η παρουσίαση των συγκεκριμένων λογαριασμών της σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, η διασφάλιση της εφαρμογής των αποφάσεων της διοίκησης και τον περιορισμό των κινδύνων. Άλλοι σκοποί του εσωτερικού ελέγχου καθαρής θέσης είναι η σωστή καταχώρηση και παρακολούθηση των συγκεκριμένων λογαριασμών στα λογιστικά βιβλία. Πιο αναλυτικά, οι πράξεις που αφορούν την καθαρή θέση να διαπιστωθούν εάν καταχωρήθηκαν σωστά και η επιβεβαίωση της σωστής απεικόνισης των συγκεκριμένων λογαριασμών στον ισολογισμό. Σύμφωνα με τους Νεγκάκη και Ταχυνάκη (2013,2017) ο εσωτερικός έλεγχος της καθαρής θέσης αποσκοπεί στην υψηλή απόδοση των κεφαλαίων που έχουν επενδυθεί και την εκμετάλλευση των φορολογικών πλεονεκτημάτων σύμφωνα με την νομοθεσία. Μια από τις διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου της καθαρής θέσης είναι ο έλεγχος των αποφάσεων των γενικών συνελεύσεων ως προς την νομιμότητα τους από αρμόδιο όργανο. Μια άλλη διαδικασία του εσωτερικού ελέγχου της καθαρής θέσης είναι η τήρηση της ισχύουσας νομοθεσίας για την εξασφάλιση του ελάχιστου μετοχικού κεφαλαίου καθώς και η διερεύνηση των

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

διοικητικών πράξεων για την μείωση ή την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου όπου θα πρέπει να είναι σύμφωνα με την νομοθεσία, αποδεικνύοντας τις συγκεκριμένες πράξεις με τα σχετικά παραστατικά. Άλλες διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου της καθαρής θέσης είναι ο έλεγχος ως προς τα ειδικά αποθεματικά, όπως εάν χρησιμοποιούνται για τον σκοπό που έχουν δημιουργηθεί, η διερεύνηση των ονομαστικών μετοχών εάν είναι ενημερωμένο το βιβλίο τους σχετικά με τις μεταβιβάσεις των μετοχών, η εξέταση του σωστού σχηματισμού των αποθεματικών όπου πρέπει να είναι σύμφωνα με την νομοθεσία και το καταστατικό της εταιρίας. Υπάρχουν και άλλες τρεις διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου της καθαρής θέσης όπως η εξέταση της σωστής καταχώρησης ανά λογαριασμό υπολοίπων στο τέλος της χρήσης, η συσχέτιση των συνόλων πιστώσεων των λογαριασμών με τα αντίστοιχα υπόλοιπα των λογαριασμών της διάθεσης κερδών χρήσης και η εξέταση της σωστής λειτουργίας των λογαριασμών καθαρής θέσης σύμφωνα με την νομοθεσία.

4.4.7 Έλεγχος Υποχρεώσεων

Η επιχείρηση έχει δύο κατηγορίες υποχρεώσεων τις μακροχρόνιες και τις βραχυχρόνιες υποχρεώσεις. Οι μακροχρόνιες υποχρεώσεις είναι οι υποχρεώσεις οι οποίες θα έχουν εξοφληθεί σε περίοδο μεγαλύτερη των δώδεκα μηνών (> 1 έτη) ενώ οι βραχυχρόνιες θα πρέπει να έχουν εξοφληθεί μέχρι το τέλος της τρέχουσας χρήσης (< 1 έτη).

Ο εσωτερικός έλεγχος των υποχρεώσεων αφορά τον έλεγχο των διαδικασιών που πρέπει να διενεργήσει ο εσωτερικός ελεγκτής έτσι ώστε να περιοριστούν οι παραλείψεις ή τα λάθη και να υπάρχει μια αξιόπιστη απεικόνιση των υποχρεώσεων στα λογιστικά βιβλία. Ένας σημαντικός σκοπός του εσωτερικού ελέγχου των υποχρεώσεων είναι η διαπίστωση της εφαρμογής των αποφάσεων της διοίκησης της επιχείρησης. Ένα άλλος σκοπός του εσωτερικού ελέγχου στις υποχρεώσεις είναι η σωστή καταχώρηση και η λογιστική παρακολούθηση των συγκεκριμένων λογαριασμών της οικονομικής οντότητας. Αναλυτικότερα, η σωστή καταχώρησης και η λογιστική παρακολούθηση συσχετίζεται με την σωστή απεικόνιση των υποχρεώσεων στον ισολογισμό με βάση με τα αποδεικτικά λογιστικά στοιχεία και οι υποχρεώσεις απεικονίζονται στο σωστό ύψος τους.

Οι διαδικασίες του ελέγχου των υποχρεώσεων σύμφωνα με τον Παπά (1999) είναι η συμφωνία της ύπαρξης των υποχρεώσεων με τα κατάλληλα αποδεικτικά έγγραφα (παραστατικά), η εξέταση της σωστής καταχώρησης των υποχρεώσεων με την

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

συσχέτιση της κατάρτισης ισοζυγίων έτσι ώστε να επαληθεύονται τα καθήκοντα των αρμόδιων και να καθοριστούν με σαφήνεια. Άλλες διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου των υποχρεώσεων είναι η έκδοση γραμματίων ή η έγκριση συναλλαγματικών όπου θα πρέπει να διεκπεραιώνονται σύμφωνα με τα νόμιμα αποδεικτικά παραστατικά από εξουσιοδοτημένο πρόσωπο, η ακύρωση των εξοφλημένων γραμματίων ή των συναλλαγματικών έτσι ώστε να αποφευχθεί ο κίνδυνος της επαναχρησιμοποίησης τους από τρίτους και σε περίπτωση που η επιχείρηση έχει υποχρεώσεις σε ξένο νόμισμα η μετατροπή σε ευρώ να είναι σύμφωνα με τις λογιστικές αρχές. Οι διαδικασίες του εσωτερικού ελέγχου ως προς τα ασφαλιστικά ταμεία και το Δημόσιο σύμφωνα με τον Νεγκάκη και Ταχυνάκη (2013,2017) και τον Λουμιώτη (2010) είναι η σωστή λογιστική καταχώριση των υποχρεώσεων προς τα ασφαλιστικά ταμεία και το δημόσιο, η εμπρόθεσμη εξόφληση των οφειλόμενων εισφορών των ταμείων και των φόρων. Μια άλλη διαδικασία του εσωτερικού ελέγχου των υποχρεώσεων είναι η εξέταση των φορολογικών εκκρεμοτήτων και άλλων υποθέσεων. Οι διαδικασίες του εσωτερικού ελέγχου ως προς τις δανειακές υποχρεώσεις είναι η έγκριση των ορίων χρηματοδότησης από το διοικητικό συμβούλιο της επιχείρησης, η ενημέρωση του διοικητικού συμβουλίου σχετικά με την κατάσταση των δανείων που έχει πάρει η επιχείρηση, η συσχέτιση των λογαριασμών δανείων με τα *extraits* της τράπεζας από υπεύθυνο υπάλληλο ο οποίος δεν διενεργεί τις εξοφλήσεις των δανείων και η συγκεκριμένη συσχέτιση γίνεται για κάθε μήνα. Επίσης, οι διαδικασίες του εσωτερικού ελέγχου ως προς τις δανειακές υποχρεώσεις αφορούν την εξακρίβωση του σωστού υπολογισμού των τόκων των δανείων, την διαπίστωση ότι το πρόγραμμα χρηματοδότησης της επιχείρησης έχει καταρτιστεί σύμφωνα με τις ανάγκες της και την εξέταση της τραπεζικής αγοράς ως προς τους οικονομικότερους όρους για την χρηματοδότηση της επιχείρησης.

4.4.8 Έλεγχος Εσόδων

Τα έσοδα είναι «τα περιουσιακά στοιχεία τα οποία εισρέουν στην επιχείρηση, λόγω διαθέσεως των εμπορευμάτων της ή παροχής των υπηρεσιών της». (Νεγκάκης και Ταχυνάκης, 2013, σελ.542) Οι σκοποί του εσωτερικού ελέγχου των εσόδων είναι η διαπίστωση της εφαρμογής των αποφάσεων της διοίκησης της επιχείρησης σε σχέση με τις πωλήσεις. Ένας άλλος σκοπός είναι η σωστή λογιστική παρακολούθηση των πωλήσεων στα λογιστικά βιβλία, η εξέταση των δεδουλευμένων εσόδων ότι έχουν καταχωρηθεί και η διαπίστωση ότι τα συγκεκριμένα έσοδα είναι δεδουλευμένα. Άλλοι

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

σκοποί του εσωτερικού ελέγχου των εσόδων είναι ο περιορισμός των κινδύνων επί των πωλήσεων, η διαπίστωση ότι στα έσοδα εμφανίζονται τις πραγματικές συναλλαγές και η διερεύνηση της γνησιότητας των λογιστικών στοιχείων που συσχετίζονται με τα έσοδα. Μια από τις διαδικασίες του εσωτερικού ελέγχου των εσόδων είναι ο έλεγχος ως προς τις πωλήσεις οι οποίες θα πρέπει να διενεργούνται σύμφωνα με τον εγκεκριμένο τιμοκατάλογο του Διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης καθώς και με την παροχή έκπτωσης μέχρι ενός ποσοστού. Άλλες διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου επί των εσόδων είναι ο ορισμός των προϋποθέσεων για τις εκπτώσεις σε πελάτες, η εξέταση της πιστοληπτικής ικανότητας των πελατών και η διαπίστωση ότι οι πωλήσεις διενεργούνται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Επιπλέον, ο έλεγχος της έκδοσης τιμολογίων ώλησης από υπεύθυνο υπάλληλο διαφορετικό από τον υπάλληλο που διαπραγματεύεται τις πωλήσεις ή που παρακολουθεί τις συγκεκριμένες συναλλαγές και η εξέταση της έκδοσης «δελτίου εξαγωγής» με την υπογραφή του αρμόδιου αποθηκάρου ή του αγοραστή ή του μεταφορέα είναι διαδικασίες του εσωτερικού ελέγχου των εσόδων. Ακολουθούν τρεις ακόμα διαδικασίες του εσωτερικού ελέγχου των εσόδων όπως η εξέταση της εξαγωγής των αποθεμάτων από τις αποθήκες με βάση τα τιμολόγια πώλησης ή τα δελτία αποστολής. Ακόμα θα πρέπει ο ελεγκτής να επιβεβαιώσει ότι τα παραστατικά πωλήσεων έχουν καταχωρηθεί σωστά στα βιβλία της οικονομικής μονάδας από αρμόδιο υπάλληλο του λογιστηρίου ο οποίος να μην συσχετίζεται με τις υπηρεσίες των πωλήσεων ή της αποθήκης και η συσχέτιση των επιστρεπτέων ειδών με τα στοιχεία του τιμολογίου πώλησης- έκδοση του δελτίου εισαγωγής. Σύμφωνα με τον Παπά (1999) οι διαδικασίες του εσωτερικού ελέγχου των εσόδων είναι η συσχέτιση των παραστατικών των πωλήσεων ώστε να διαπιστωθεί αν έχουν εκπληρωθεί οι όροι της παραγγελίας και να ελεγχθεί εάν υπάρχουν ανεκπλήρωτες παραγγελίες πωλήσεων. Επίσης, θα πρέπει να εξετάζεται εάν οι τιμές που απεικονίζονται στο τιμολόγιο είναι ίδιες με αυτές που εμφανίζονται στα δελτία παραγγελιών και τους τιμοκαταλόγους. Τέλος, να ελέγχεται εάν ο αρμόδιος για την έκδοση των τιμολογίων δεν έχει πρόσβαση στις εισπράξεις ώστε να μην μπορεί να παραποιήσει τα τιμολόγια (εικονικά τιμολόγια) και εάν ο ταμίας δεν έχει πρόσβαση στα πιστωτικά σημειώματα για να αποφευχθεί η παραποίηση των συγκεκριμένων σημειωμάτων (εκπτώσεις πωλήσεων) ώστε να διασφαλιστούν τα έσοδα της επιχείρησης.

4.4.9 Έλεγχος Εξόδων

Τα έξοδα αποτελούνται από τα οργανικά έξοδα τα οποία προέρχονται από την λειτουργία της επιχείρησης και από τις ετήσιες επιβαρύνσεις που προκύπτουν από τις αποσβέσεις και τις προβλέψεις.

Οι σκοποί του εσωτερικού ελέγχου των εξόδων είναι ο περιορισμός των λαθών, η γνησιότητα των λογιστικών στοιχείων, η σωστή λογιστική παρακολούθηση των συγκεκριμένων λογαριασμών στα λογιστικά βιβλία. Επίσης, ο εσωτερικός έλεγχος των εξόδων αποσκοπεί στην διαπίστωση της εφαρμογής των αποφάσεων του διοικητικού συμβουλίου σχετικά με τους συγκεκριμένους λογαριασμούς και στην διασφάλιση ότι τα λογιστικά βιβλία διακατέχονται από αξιοπιστία. Μια από τις διαδικασίες του εσωτερικού ελέγχου των εξόδων είναι ο καταμερισμός αρμοδιοτήτων έτσι ώστε να μην υπάρχει κίνδυνος παραποίησης στοιχείων ή λαθών. Πιο συγκεκριμένα, ένας υπάλληλος θα καταχωρεί τα έξοδα και άλλος θα ασχολείται με τις πληρωμές. Ακόμη, άλλες διαδικασίες του εσωτερικού ελέγχου των εξόδων είναι η εξέταση των κινήσεων των αναλυτικών λογαριασμών ώστε να ελεγχθούν για τυχόν ασυνήθιστα κονδύλια, η εξέταση των εξόδων της τρέχουσας χρήσης για τυχόν αποκλίσεις με τα αντίστοιχα της προηγούμενης χρήσης, η διασφάλιση ότι έχουν συμπεριληφθεί στα έξοδα όλα που αφορούν την χρήση και η εξέταση των κινήσεων των λογαριασμών τους σύμφωνα με τα παραστατικά τους. Ακόμη, υπάρχουν άλλες τρεις διαδικασίες του εσωτερικού ελέγχου των εξόδων όπως ο έλεγχος των λογιστικών εγγραφών των εξόδων με το ημερολόγιο πληρωμών ώστε να επαληθευτούν τα έξοδα, ο έλεγχος των συγκεκριμένων λογαριασμών εξόδων όπου παρουσιάζουν αυξημένη πιθανότητα αλλοίωσης (διαφήμιση, τυποποίηση αγαθών) και η εξέταση των σημαντικών κονδυλίων που δεν εκπίπτουν σύμφωνα με την νομοθεσία, εάν έχουν συμπεριληφθεί στην φορολογική αναμόρφωση των αποτελεσμάτων για να υπολογιστεί ο φόρος εισοδήματος.

4.4.10 Έλεγχος Αμοιβών και Εξόδων Προσωπικού

Οι αμοιβές του προσωπικού είναι η σημαντικότερη δαπάνη στις περισσότερες εταιρίες και το ύψος της μισθοδοσίας προσεγγίζεται από την εργατική νομοθεσία, την ασφαλιστική και την φορολογική. Οι σκοποί του εσωτερικού ελέγχου των αμοιβών και εξόδων προσωπικού είναι η σωστή λειτουργία του τμήματος του προσωπικού, η σωστή σύνταξη των μισθοδοτικών καταστάσεων, η σωστή και η εμπρόθεσμη καταβολή μέσα των υποχρεώσεων προς τα ασφαλιστικά ταμεία και το δημόσιο. Επίσης, άλλοι σκοποί

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

του εσωτερικού ελέγχου των αμοιβών είναι ο περιορισμός των κινδύνων που διακατέχονται οι σχετικοί λογαριασμοί, η συμμόρφωση της επιχείρησης με την ασφαλιστική και την φορολογική ισχύουσα νομοθεσία σχετικά με τις αμοιβές του προσωπικού. Ακόμα, σημαντικοί στόχοι του εσωτερικού ελέγχου των αμοιβών είναι η σωστή εφαρμογή των εργατικών συμβάσεων, η καταχώρηση όλων των αμοιβών καθώς και αυτών που είναι συνδεδεμένες με τις αμοιβές. Οι διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου των αμοιβών και εξόδων προσωπικού είναι η εξέταση ως προς την ύπαρξη έγκρισης της πρόσληψης του προσωπικού, η διερεύνηση των απαραίτητων δικαιολογητικών για την καταβολή επιδομάτων (π.χ. οικογενειακό επίδομα, επιστημονικό επίδομα), ο έλεγχος της εξόφλησης μισθού μέσω τραπεζικού λογαριασμού και η σωστή λογιστική παρακολούθηση των συγκεκριμένων λογαριασμών. Επίσης, ο έλεγχος ως προς την μισθοδοσία των υπαλλήλων για θέματα όπως οι αποδοχές, οι υπερωρίες, οι κρατήσεις, οι εργοδοτικές εισφορές, τον φόρο μισθωτών υπηρεσιών και ο έλεγχος εάν εφαρμόζεται η ισχύουσα εργατική, ασφαλιστική, φορολογική νομοθεσία είναι διαδικασίες του εσωτερικού ελέγχου των αμοιβών προσωπικού. Άλλες διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου των αμοιβών προσωπικού είναι η εξέταση της συσχέτισης της μισθολογικής κατάστασης με τα λογιστικά άρθρα της μισθοδοσίας, ο έλεγχος της έγκαιρης πληρωμής των ασφαλιστικών εισφορών, των φόρων μισθωτών υπηρεσιών καθώς και η διαπίστωση ότι η μισθοδοσία καταρτίζεται από υπάλληλο που είναι ανεξάρτητος από τα καθήκοντα του ελέγχου της μισθοδοσίας ή από τα καθήκοντα του ελέγχου πληρωμών της.

Σε αυτό το σημείο ενδεικτικά αναφέρουμε πως ο εσωτερικός ελεγκτής προβαίνει κατ'εξοχήν στους παραπάνω βασικούς πυλώνες ελέγχου, όμως για να είναι πιο ολοκληρωμένος ο έλεγχος και πιο αποτελεσματικός, διαχωρίζει τους ελέγχους επιμερίζοντας τους σε τμήματα, έτσι προκύπτουν έλεγχοι διαχειριστικοί, παραγωγής, οικονομικοί, διοικητικοί αλλά και με άλλων ειδών κριτήρια.

5 ΚΕΦΑΛΑΙΟ: ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΕΛΕΓΚΤΩΝ

5.1 Καθορισμός του ρόλου του και των καθηκόντων του Εσωτερικού Ελεγκτή

Τα πρότυπα που έχουν συνταχθεί από το Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών (Institute of Internal Auditors - I.I.A.) για τις επαγγελματικές πρακτικές του εσωτερικού ελέγχου τονίζουν τη σημασία που έχει ο εσωτερικός ελεγκτής στην εταιρική πραγματικότητα και, επιπλέον προβάλλουν την συμμετοχή του στις διαδικασίες διαχείρισης του κινδύνου. Μέσα στα καθήκοντα του εσωτερικού ελεγκτή, στο ρόλο του ως βοηθού της διοίκησης στην προσπάθεια για την επιτυχία του έργου της, περιλαμβάνονται:

- Βοηθάει το διοικητικό συμβούλιο στην εκτίμηση της εταιρικής δράσης.
- Προτείνει νέες ιδέες στην ελεγκτική επιτροπή σχετικά με τις διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου και τη διαχείριση του κινδύνου.
- Αναζητεί ευκαιρίες για να μειώσει τα μακροπρόθεσμα κόστη συμμόρφωσης.
- Ανανεώνει τις πολιτικές ηθικής ώστε να διασφαλίσει ότι είναι σύγχρονες και αποδεκτές από τους εργαζόμενους.
- Διενεργεί ετήσιους ελέγχους και διαδικασίες, καθώς και ανακοινώνει τα αποτελέσματα αυτά στην ελεγκτική επιτροπή.
- Διευθετεί τις ανάγκες για διαφάνεια του ετήσιου ελεγκτικού σχεδίου.

Στις αποφάσεις της επιτροπής κεφαλαιαγοράς για την εταιρική διακυβέρνηση καθορίζονται τα ποιοτικά κριτήρια προβολής εισηγμένων εταιρειών στο χρηματιστήριο, σύμφωνα με τα οποία τα μέλη του τμήματος εσωτερικού ελέγχου διορίζονται από το διοικητικό συμβούλιο. Επίσης, τριμελής επιτροπή ελέγχου φέρει την ευθύνη των τελικών πορισμάτων καθώς και την ευθύνη τακτικής ενημέρωσης του διοικητικού συμβουλίου. Η επιτροπή ελέγχου συγκροτείται από ανώτατα στελέχη με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου και έχει συμβουλευτικό ρόλο. Αποτελεί προέκταση της διοίκησης, όπως και ο εσωτερικός έλεγχος, και συνεπώς οι αρμοδιότητες και οι ευθύνες των μελών της επιτροπής αυτής είναι αυξημένες.

Ο ρόλος και τα καθήκοντα των εσωτερικών ελεγκτών μέσα σε μια επιχείρηση καθορίζονται από τις διατάξεις του Νόμου 3016/2002 (ΦΕΚ/Α/110/17.05.2002) για την εταιρική διακυβέρνηση. Το άρθρο 7 του νόμου προβλέπει για τους εσωτερικούς ελεγκτές τα πιο κάτω:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

1. Ορίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο της επιχείρησης (παρ. 3).
2. Είναι ανεξάρτητοι και δεν έχουν κάποια ιεραρχική σχέση με οποιαδήποτε άλλη μονάδα της επιχείρησης (παρ. 2).
3. Την εποπτεία τους ασκούν από ένα μέχρι τρία μη εκτελεστικά μέλη του διοικητικού συμβουλίου (παρ. 2).
4. Έχουν πρόσβαση σε οποιοδήποτε βιβλίο, έγγραφο, αρχείο, τραπεζικό λογαριασμό και χαρτοφυλάκιο της επιχείρησης και σε οποιαδήποτε υπηρεσία της, προκειμένου να μπορέσουν να ασκήσουν αποτελεσματικά τα καθήκοντά τους (παρ. 4).
5. Δεν μπορούν να οριστούν ως εσωτερικοί ελεγκτές μέλη του διοικητικού συμβουλίου, εν ενεργεία διευθυντικά στελέχη ή συγγενείς των παραπάνω μέχρι και δεύτερου βαθμού εξ αίματος ή αγχιστείας (παρ. 3).
6. Οποιαδήποτε μεταβολή στα πρόσωπα ή την οργάνωση του εσωτερικού ελέγχου πρέπει να κοινοποιείται από την επιχείρηση εντός δέκα εργασίμων ημερών στην επιτροπή Κεφαλαιαγοράς (παρ. 3).

Ο κύριος ρόλος των εσωτερικών ελεγκτών είναι στο να παρέχουν στη διοίκηση τη διαβεβαίωση ότι το σύστημα εσωτερικού ελέγχου έχει ικανοποιητική και αποτελεσματική λειτουργία, εξασφαλίζοντας πως οι διάφορες λειτουργίες της επιχείρησης υλοποιούνται αποδοτικά και με τον πιο οικονομικό τρόπο.

Μεταξύ των ουσιαστικότερων υποχρεώσεων των εσωτερικών ελεγκτών είναι η έγγραφη ενημέρωση του Διοικητικού Συμβουλίου τουλάχιστον κάθε τρίμηνο για τα αποτελέσματα του ελέγχου που διενεργούν και η παράστασή τους στις γενικές συνελεύσεις των μετόχων (άρθρο 8 παρ. γ).

5.2 Προσόντα του Εσωτερικού Ελεγκτή

Για να μπορεί να λειτουργεί αποτελεσματικά και αποδοτικά ένα τμήμα εσωτερικού ελέγχου μιας επιχείρησης και να ανταποκρίνεται στις προσδοκίες της διοίκησης, απαραίτητη προϋπόθεση είναι να είναι στελεχωμένο με ελεγκτές που να διαθέτουν τις απαιτούμενες υψηλού επιπέδου γνώσεις, ικανότητες και δεξιότητες. Και επειδή αυτά τα προσόντα δεν είναι στατικά αλλά εξελίσσονται, οι ελεγκτές πρέπει να επιμορφώνονται συνεχώς και έχουν την υποχρέωση να παίρνουν μέρος σε κατάλληλα προγράμματα συνεχούς εκπαίδευσης για τη διατήρηση επαρκών θεωρητικών γνώσεων, επαγγελματικών προσόντων και αρχών υψηλού επιπέδου. Τα προσόντα που πρέπει να διαθέτει ένας εσωτερικός ελεγκτής μπορούν να

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

διαχωριστούν σε δύο βασικές κατηγορίες: αυτά που αναφέρονται στην επιστημονική του κατάρτιση, την εμπειρία και την κριτική του ικανότητα και σε αυτά που αναφέρονται στον χαρακτήρα του.

Η πρώτη κατηγορία περιλαμβάνει:

1. Ανώτατη πανεπιστημιακή εκπαίδευση με εξειδικευμένη κατάρτιση στο επιστημονική αντικείμενο του ελέγχου, οικονομική σκέψη και μεγάλη εργασιακή εμπειρία.
2. Κριτική σκέψη, έτσι ώστε να μπορεί να κρίνει σωστά το προσωπικό και να το αξιοποιεί κατάλληλα ώστε να πετύχει το μέγιστο των δυνατοτήτων του.
3. Οργανωτική και διοικητική ικανότητα για να μπορεί να πετυχαίνει σωστή οργάνωση και διοίκηση.
4. Διερευνητικό πνεύμα για να μπορεί να εντοπίζει αδυναμίες στο σύστημα εσωτερικού ελέγχου και να διερευνά κατά πόσον είναι επαρκές και αποτελεσματικό.
5. Αναλυτικό πνεύμα για να αναλύει τα ευρήματα, τα γεγονότα και τα περιστατικά, να τα συνθέτει και να ερμηνεύει γιατί και πώς συμβαίνουν.
6. Ικανότητα αξιολόγησης, εκτίμησης και κριτικής για να διακρίνει αν τυχόν προβλήματα οφείλονται στα συστήματα λειτουργίας του ελέγχου ή στα άτομα που τα λειτουργούν.
7. Διαρκή ετοιμότητα για τον εντοπισμό συμβάντων που επηρεάζουν τη λειτουργία της επιχείρησης, και ευαισθησία και ειλικρίνεια, ώστε να τα αναφέρει στη διοίκηση, προτείνοντας λύσεις.
8. Επιχειρηματική γνώση και επαγγελματική εμπειρία για να εντοπίζει τυχόν κινδύνους για την επιχείρηση, να εκτιμά το μέγεθός τους και να εισηγείται με ποιους τρόπους θα γίνει η καλύτερη διαχείρισή τους.
9. Καλή γνώση και γρήγορη αντίληψη του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος μέσα στο οποίο δραστηριοποιείται η επιχείρηση έτσι ώστε να μπορεί να παρέχει στη διοίκηση εκείνες τις πληροφορίες που θα την βοηθήσουν στην υλοποίηση των επιδιωκόμενων από αυτή στόχων.
10. Ικανότητα και ελεγκτική εμπειρία για να μπορεί να χρησιμοποιεί σύγχρονα μέσα εργασίας, τεχνικές και πρότυπα στη διαδικασία των ελέγχων.
11. Γνώση της εργασιακής ψυχολογίας έτσι ώστε, από τη μια πλευρά, να πετυχαίνει καλή επικοινωνία με τους εργαζόμενους που ελέγχει και, από την

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

άλλη, η επικοινωνία αυτή να χαρακτηρίζεται από ευγένεια, φιλικότητα, ειλικρίνεια και δικαιοσύνη, ανεξάρτητα αν διεξάγεται προφορικά ή γραπτά.

12. Ικανότητα καταλογισμού αντικειμενικά των ευθυνών για ότι δεν εκτελείται σωστά, και θάρρος για να αποδώσει ευθύνες σε κάθε ιεραρχικό επίπεδο, ακόμα και στο ανώτερο, αν χρειασθεί.
13. Ψυχολογικές ικανότητες για να μπορεί να εκμαιεύσει από τις συζητήσεις του με τους ελεγχόμενους ταις πραγματικές απόψεις τους για τις αδυναμίες στις λειτουργίες και το εκτιμώμενο μέγεθός τους.
14. Ιδιαίτερη προσοχή ώστε να έχουν συνταχθεί με αντικειμενικό τρόπο οι εκτιμήσεις και οι προτάσεις στα πορίσματα των ελέγχων του, για να μην μπορούν να αμφισβητηθούν από οποιονδήποτε.
15. Διπλωματικότητα και διακριτικότητα στις επαγγελματικές του σχέσεις, χωρίς μεγάλες οικειότητες, γιατί η πολλή οικειότητα μπορεί να δημιουργήσει αμφισβητήσεις για το κύρος και την αντικειμενικότητα των ελέγχων.
16. Αίσθηση του κόστους και της ωφέλειας από κάθε τι που ελέγχει, ποσοτικοποίηση και έκφραση σε όρους αξίας, για να μπορεί να γίνεται αντιληπτό από όλους.

Η δεύτερη κατηγορία που περιλαμβάνει τα στοιχεία του χαρακτήρα του:

1. Να είναι εργατικός, επιμελής, τίμιος και ηθικός
2. Να είναι ευθύς, υπεύθυνος και επίμονος για να πετυχαίνει σε αυτό που θέλει να υλοποιήσει.
3. Να είναι πρόθυμος για συνεργασία με όλους τους ελεγχόμενους και να δείχνουν την απαιτούμενη λεπτότητα, διπλωματικότητα και διακριτικότητα στις επαφές αυτές.
4. Να έχει σιγουριά και αυτοπεποίθηση για τον εαυτό του και για τις απόψεις του, όπως τις διατυπώνει στις εκθέσεις του.
5. Να έχει ακέραιο χαρακτήρα, να φέρεται με ευθύτητα, να είναι ανεπηρέαστος στη σκέψη του και να διατυπώνει με θάρρος τη γνώμη του.
6. Να μην υποκύπτει σε διαφόρους πειρασμούς και γεγονότα που συμβαίνουν γύρω του και να μη συμμετέχει σε παράνομες δραστηριότητες, που μπορεί να προκαλέσουν βλάβες στην ελεγχόμενη επιχείρηση.

7. Να είναι εχέμυθος, να μη δημοσιοποιεί τα ευρήματα των ελέγχων του και να μην αποκαλύπτει εμπιστευτικές πληροφορίες, που μπορούν να ζημιώσουν την ελεγχόμενη επιχείρηση.
8. Να είναι ειλικρινής και να μην αποκρύπτει την αλήθεια, ακόμη και όταν αντιμετωπίζει τον κίνδυνο να χάσει την εργασία του, πράγμα που συμβαίνει συχνά σε εσωτερικούς ελεγκτές.

Ένα άτομο που διαθέτει, από τη μια πλευρά, τα πιο πάνω προσόντα, τις ικανότητες, τις δεξιότητες και τον χαρακτήρα και, από την άλλη, ένα καλά οργανωμένο σύστημα εσωτερικού ελέγχου έχει όλες τις προϋποθέσεις να γίνει ένας πετυχημένος εσωτερικός ελεγκτής και να γίνει εποικοδομητική αξιοποίηση των γνώσεων και της εμπειρίας του από την διοίκηση. Η αναγνώριση του έργου του μπορεί να του εξασφαλίσει τη συμμετοχή του στα συμβούλια των ανωτάτων στελεχών και την εξέλιξή του σε «σύμβουλο» της διοίκησης. Η γνώση της στρατηγικής και της πολιτικής της επιχείρησης, που μπορεί να του εξασφαλίσει η συμμετοχή στα συμβούλια, του δίνει την δυνατότητα έτσι ώστε το κάθε τι που ελέγχει να συμπλέει με το πνεύμα της διοίκησης. Η αποδοχή του σε ρόλο «σύμβουλου» της διοίκησης σε όλα τα θέματα, περιορίζει το κόστος των εξωτερικών συμβούλων στη λήψη υψηλού επιπέδου επιχειρηματικών αποφάσεων, αφού αυτός είναι υπάλληλος της επιχείρησης και έτσι ο εσωτερικός ελεγκτής - «σύμβουλος» συμβάλλει στην επιχείρηση με σημαντικά οφέλη.

5.3 Θέση του Εσωτερικού Ελεγκτή μέσα στην Επιχείρηση

Για να μπορεί να ασκεί με επιτυχία τα καθήκοντά του ο εσωτερικός ελεγκτής, καλό είναι να καθοριστεί η θέση και ο ρόλος του από την αρχή μέσα στην επιχείρηση.

- Ο εσωτερικός ελεγκτής πρέπει ελέγχεται αποκλειστικά μόνο από ένα άτομο της επιχείρησης, του οποίου η εξουσία θα δίνει στον ελεγκτή την απαιτούμενη ανεξαρτησία και την πλήρη κάλυψη για τους ελέγχους.
- Ο εσωτερικός ελεγκτής πρέπει να έχει σε τακτική βάση άμεση επικοινωνία με το διοικητικό συμβούλιο ώστε να υπάρχει αλληλοενημέρωση σε θέματα αμοιβαίου ενδιαφέροντος.
- Επειδή ο διορισμός ή η απομάκρυνση του εσωτερικού ελεγκτή γίνεται μετά από πρόταση του διευθύνοντα συμβούλου ή του γενικού διευθυντή, η επιπλέον συναίνεση και του διοικητικού συμβουλίου, που εξετάζει την πρόταση και

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

αξιολογεί την κρίση της ανώτατης διοίκησης, ενισχύει την ανεξαρτησία του ελεγκτή και τον βοηθάει στη δουλειά του.

- Ο εσωτερικός ελεγκτής πρέπει να δουλεύει με βάση ένα επίσημο έγγραφο κανονισμού εσωτερικού ελέγχου, που θα καθορίζει τη δικαιοδοσία και τις ευθύνες του και θα έχει εγκριθεί από τη διοίκηση και το διοικητικό συμβούλιο. Η ύπαρξη ενός τέτοιου κανονισμού προσδιορίζει τα πλαίσια για τις ασκούμενες δραστηριότητες από τον εσωτερικό έλεγχο, ξεκαθαρίζει τη θέση του εσωτερικού ελέγχου μέσα στην οργανωτική ιεραρχία της επιχείρησης, και παρέχει το δικαίωμα πρόσβασης στον ελεγκτή σε αρχεία, προσωπικό και φυσικά περιουσιακά στοιχεία, για να μπορεί να κάνει τους ελέγχους του.

Για να καταφέρει ο Εσωτερικός Ελεγκτής να υλοποιήσει το έργο του και να παρέχει τη σωστή πληροφόρηση στη διοίκηση, χρησιμοποιεί ορισμένα εργαλεία για την εξαγωγή των αποτελεσμάτων του, τα οποία αναφέρουμε ενδεικτικά και είναι τα εγχειρίδια λειτουργίας (Job Aids), τα διαγράμματα ροής (Flow Charts), τα ερωτηματολόγια και οι φάκελοι εργασίας.

Ο εσωτερικός ελεγκτής είναι υπεύθυνος για τη διεξαγωγή του εσωτερικού ελέγχου. Ο ρόλος του είναι να αξιολογεί την αποτελεσματικότητα του συστήματος ελέγχου και να εξασφαλίζει ότι οι διαδικασίες και οι πολιτικές του οργανισμού πληρούν τους εσωτερικούς κανονισμούς και τις διαδικασίες. Επιπλέον, ο εσωτερικός ελεγκτής επισημαίνει τυχόν προβλήματα και αναφέρει τις αντίστοιχες προτάσεις βελτίωσης στη διοίκηση του οργανισμού.

Συνεπώς, Ο εσωτερικός έλεγχος αναφέρεται στη διαδικασία ελέγχου της διαχείρισης των κινδύνων και της εσωτερικής λειτουργίας μιας επιχείρησης ή οργανισμού, προκειμένου να διασφαλιστεί η συμμόρφωση με τους εσωτερικούς κανονισμούς και τις πολιτικές του οργανισμού, καθώς και η αποφυγή οποιωνδήποτε απωλειών ή απάτης.

6 ΚΕΦΑΛΑΙΟ: ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΣΕ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Σε ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο χώρο όπως είναι αυτός των οικονομικών, και πιο συγκεκριμένα στο χώρο των τραπεζικών συστημάτων και δη στους εκάστοτε τραπεζικούς φορείς, αυτό που θα πρέπει να αποσαφηνίσουμε πέρα από τον ρόλο που κατέχει το όργανο του εσωτερικού ελεγκτή και όλες οι εργασίες τις οποίες εκείνος καλείται να διεκπεραιώσει ώστε να φέρει σε πέρας τον απώτερο σκοπό του, σημειωτέων και απώτερο σκοπό της διοίκησης, ο οποίος είναι η σωστή και ολοκληρωμένη πληροφόρηση, η σωστή χρήση από τα εκάστοτε τμήματα των εργαλείων των λειτουργιών και η τοποθέτηση των δικλίδων ασφαλείας ώστε να αποφεύγονται τυχόν λάθη και διαρροές και διαρροές με σκοπό την εύρυθμη λειτουργία του τραπεζικού φορέα.

Για να μπορέσουμε να κατανοήσουμε καλύτερα τον τρόπο με τον οποίο ένας εσωτερικός ελεγκτής ή το τμήμα του εσωτερικού ελέγχου δραστηριοποιείται μέσα στον τραπεζικό οργανισμό και ολοκληρώνει τις εργασίες του αρκεί να ξεκινήσουμε από τα καθήκοντα που έχει ο εσωτερικός ελεγκτής σε ένα τραπεζικό σύστημα και ειδικότερα, στην τράπεζα μελέτης όπου είναι η Συνεταιριστική Τράπεζα Καρδίτσας.

6.1 Σχεδιασμός και Οργάνωση Ελέγχου σε Τραπεζικό Σύστημα

Αρχής γενομένης από τα καθήκοντα του εσωτερικού ελεγκτή στην εν λόγω τράπεζα αρκεί να σημειώσουμε επιγραμματικά και στη συνέχεια πιο αναλυτικά ποια είναι αυτά. τα καθήκοντα ενός εσωτερικού ελεγκτή σε ένα τραπεζικό οργανισμό μπορούν να διαφέρουν ανάλογα με το ίδρυμα αλλά κατά κανόνα περιλαμβάνουν:

1. Προγραμματισμός και σχεδιασμός ελέγχου : εδώ ο εσωτερικός ελεγκτής πρέπει πρώτα να σχεδιάσει τον έλεγχο καθορίζοντας το πεδίο εφαρμογής του και εντοπίζοντας τους βασικούς κινδύνους. Αυτό περιλαμβάνει την αναθεώρηση των πολιτικών και των διαδικασιών της τράπεζας καθώς και τυχόν σχετικών κανονισμών και προτύπων του κλάδου. Με βάση αυτή την ανασκόπηση, ο εσωτερικός ελεγκτής θα αναπτύξει ένα σχέδιο ελέγχου που περιγράφει τις συγκεκριμένες διαδικασίες και δοκιμές που πρέπει να εκτελεστούν. Για παράδειγμα εφόσον ο εσωτερικός ελεγκτής πρέπει να ελέγξει τη λειτουργία της πιστοληπτικής ικανότητας της τράπεζας θα πρέπει να εφαρμόσει εκείνες τις πρακτικές ελέγχου με τις οποίες διασφαλίζεται ότι η

πολιτική της τράπεζας όσον αφορά την πιστοληπτική της ικανότητα συνάδει με τις ορθές πρακτικές λειτουργίας της.

2. Διεξαγωγή του ελέγχου: Στη συνέχεια, ο εσωτερικός ελεγκτής πρέπει να διεξάγει τον έλεγχο συλλέγοντας και αναλύοντας δεδομένα, εξετάζοντας τις διεργασίες και τις διαδικασίες και εντοπίζοντας πιθανά ζητήματα ή τομείς ανησυχίας. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει ανάλογα με την εκάστοτε περίπτωση έλεγχο, την εξέταση των οικονομικών καταστάσεων, των αρχείων συναλλαγών και άλλων σχετικών εγγράφων καθώς και την συνέντευξη των υπαλλήλων και την παρατήρηση των λειτουργιών. Ο εσωτερικός ελεγκτής πρέπει επίσης να αξιολογεί την αποτελεσματικότητα των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου της τράπεζας, τα οποία είναι οι πολιτικές και οι διαδικασίες που διασφαλίζουν ότι οι δραστηριότητες της τράπεζας διεξάγονται σύμφωνα με τους ισχύοντες νόμους και κανονισμούς. Αυτό περιλαμβάνει την αξιολόγηση των πρακτικών διαχείρισης κινδύνων της τράπεζας, των συστημάτων ασφάλειας πληροφορικής και των προγραμμάτων συμμόρφωσης.
3. Κοινοποίηση και επικοινωνία ευρημάτων: έχοντας ολοκληρώσει σε πρώτο χρόνο ο εσωτερικός ελεγκτής το αντικείμενο των εργασιών του θα πρέπει να κοινοποιήσει τα πορίσματά τους στη διοίκηση και στα άλλα ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων συστάσεων για βελτιώσεις. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει την προετοιμασία επίσημων εκθέσεων, την παρουσίαση των ευρημάτων στα ανώτερα διοικητικά στελέχη ή τη διεξαγωγή συνεντεύξεων εξόδου με υπαλλήλους. Η αποτελεσματική επικοινωνία είναι ζωτικής σημασίας για την επιτυχία της λειτουργίας εσωτερικού ελέγχου. Ο εσωτερικός ελεγκτής θα πρέπει να είναι σε θέση να διατυπώνει με σαφήνεια τα πορίσματα και τις συστάσεις του κατά τρόπο κατανοητό από τους μη τεχνικούς ενδιαφερόμενους.
4. Παρακολούθηση της εφαρμογής: f κατόπιν της διεξαγωγής της επικοινωνίας των ευρημάτων στα ενδιαφερόμενα μέρη ο εσωτερικός ελεγκτής πρέπει να παρακολουθεί την εφαρμογή τυχόν συστάσεων και να επαληθεύει ότι έχουν γίνει οι απαραίτητες αλλαγές. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει τη διενέργεια ελέγχων παρακολούθησης ή άλλων τύπων δραστηριοτήτων παρακολούθησης η παρακολούθηση της εφαρμογής είναι σημαντική, διότι διασφαλίζει ότι η διοίκηση της τράπεζας έχει λάβει τα κατάλληλα διορθωτικά μέτρα για την αντιμετώπιση των ζητημάτων που εντοπίστηκαν. Βοηθά επίσης να διασφαλιστεί ότι οι

δραστηριότητες της τράπεζας συνεχίζουν να συμμορφώνονται με τους ισχύοντες νόμους και κανονισμούς.

5. Υποβολή εκθέσεων: τέλος ο εσωτερικός ελεγκτής ολοκληρώνει τις εργασίες του θα πρέπει να συντάξει μια έκθεση στην οποία συνοψίζονται τα ευρήματα και οι συστάσεις ελέγχου, συμπεριλαμβανομένων τυχόν τομέων στους οποίους η διοίκηση δεν έχει λάβει διορθωτικά μέτρα όπου εκεί είναι σε θέση να προτείνει τυχόν τοποθέτηση δικλίδων ασφαλείας ώστε να ελαχιστοποιηθούν ενδεχόμενοι κίνδυνοι ή λάθη μελλοντικά. αυτή η έκθεση παρέχεται συνήθως στα ανώτερα διοικητικά στελέχη, στο διοικητικό συμβούλιο και σε τυχόν ρυθμιστικούς φορείς. Η έκθεση θα πρέπει να είναι σαφής, συνοπτική και να παρέχει εφαρμόσιμες συστάσεις για βελτίωση. Ο εσωτερικός ελεγκτής μπορεί επίσης να παρέχει συνεχή υποστήριξη στη διοίκηση για την εφαρμογή των συστάσεων και τη βελτίωση των δραστηριοτήτων της τράπεζας.

Κλείνοντας εκτός από αυτά τα γενικά καθήκοντα, ένας εσωτερικός ελεγκτής στο τραπεζικό σύστημα ενδέχεται επίσης να χρειαστεί να συμμορφωθεί με συγκεκριμένους κανονισμούς και κατευθυντήριες γραμμές, όπως αυτές ορίζονται από την ομοσπονδιακή τράπεζα των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, την FDIC, ή άλλους ρυθμιστικούς φορείς. Μπορεί επίσης να χρειαστεί να έχουν πλήρη κατανόηση των τραπεζικών νόμων και κανονισμών, των πρακτικών διαχείρισης κινδύνου και των προτύπων χρηματοοικονομικής αναφοράς.

Συμπερασματικά ο εσωτερικός ελεγκτής διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στη διασφάλιση της αποτελεσματικής λειτουργίας ενός τραπεζικού συστήματος. Σχεδιάζοντας και διεξάγοντας ελέγχους, κοινοποιώντας τα ευρήματα, παρακολουθώντας την εφαρμογή και αναφέροντας τα αποτελέσματα, ο εσωτερικός ελεγκτής βοηθά στον εντοπισμό πιθανών κινδύνων και ανεπαρκειών και παρέχει συστάσεις για βελτίωση. αυτό βοηθά να διασφαλιστεί ότι οι δραστηριότητες της τράπεζας εξακολουθούν να συμμορφώνονται με τους ισχύοντες νόμους και κανονισμούς και ότι η τράπεζα συνεχίζει να λειτουργεί με ασφαλή και υγιή τρόπο.

6.2 Λειτουργίες Ελέγχου σε Τραπεζικό Σύστημα

Προχωρώντας στη διαδικασία του ελέγχου σε ένα τραπεζικό σύστημα υπενθυμίζουμε πως εσωτερικός ελεγκτής είναι υπεύθυνος για την αξιολόγηση της επάρκειας και της αποτελεσματικότητας των εσωτερικών ελέγχων της τράπεζας, τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τους νόμους και τους κανονισμούς, τη διεξαγωγή εκτιμήσεων κινδύνου, την εξέταση των οικονομικών καταστάσεων και τη διερεύνηση πιθανολογούμενων περιπτώσεων απάτης.

1. Εταιρική Συμμόρφωση

Μια άλλη σημαντική λειτουργία του εσωτερικού ελεγκτή σε ένα τραπεζικό σύστημα είναι να διασφαλίσει τη συμμόρφωση με τους νόμους και τους κανονισμούς. Οι τράπεζες υπόκεινται σε μια σειρά νόμων και κανονισμών, συμπεριλαμβανομένων των νόμων για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, των νόμων περί προστασίας δεδομένων και τον νόμο για την προστασία των καταναλωτών. Οι εσωτερικοί ελεγκτές πρέπει να παρακολουθούν τη συμμόρφωση της τράπεζας με αυτούς τους νόμους και κανονισμούς και να διασφαλίζουν ότι διεξάγει τις δραστηριότητές της σύμφωνα με τα πρότυπα του κλάδου. Αυτό απαιτεί πλήρη κατανόηση του ρυθμιστικού περιβάλλοντος και ικανότητα εντοπισμού πιθανών κινδύνων και των μη συμμόρφωσης. Ο εσωτερικός ελεγκτής είναι υπεύθυνος για την επανεξέταση αυτών των ελέγχων για να διασφαλίσει ότι λειτουργούν όπως προβλέπεται και να είναι αποτελεσματικοί στην επίτευξη των επιδιωκόμενων στόχων τους.

2. Εκτίμηση του κινδύνου

Η εκτίμηση του κινδύνου είναι μια άλλη κρίσιμη λειτουργία του εσωτερικού ελεγκτή σε ένα τραπεζικό σύστημα. Οι εσωτερικοί ελεγκτές πρέπει να εντοπίζουν και να αξιολογούν τους πιθανούς κινδύνους της τράπεζας, συμπεριλαμβανομένων του πιστωτικού κινδύνου, του κινδύνου αγοράς και του λειτουργικού κινδύνου. Στη συνέχεια, θα υποβάλουν συστάσεις στη διοίκηση της τράπεζας σχετικά με τον τρόπο αποτελεσματικής διαχείρισης αυτών των κινδύνων. Αυτό απαιτεί βαθιά κατανόηση των λειτουργιών της τράπεζας συμπεριλαμβανομένης της επιχειρηματικής στρατηγικής της των προϊόντων που εκείνη

διαθέτει τη συμπεριφορά των καταναλωτών με τα προϊόντα της τράπεζας και τέλος με την πιστοληπτική της ικανότητα.

3. Αναθεώρηση Οικονομικών Καταστάσεων

Μία άλλη σημαντική λειτουργία ενός εσωτερικού ελεγκτή σε μια τράπεζα είναι η αναθεώρηση των οικονομικών καταστάσεων. Οι οικονομικές καταστάσεις παρέχουν μια επισκόπηση της οικονομικής απόδοσης της τράπεζας, συμπεριλαμβανομένων των εσόδων, των εξόδων, των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων της. Οι εσωτερικοί ελεγκτές είναι υπεύθυνοι για την εξέταση αυτών των καταστάσεων για να διασφαλίσουν ότι είναι ακριβείς, πλήρεις και συμβατές με τα λογιστικά πρότυπα. Αυτό περιλαμβάνει την επαλήθευση ότι η τράπεζα έχει καταγράψει με ακρίβεια όλες τις χρηματοοικονομικές συναλλαγές και ότι τυχόν γνωστοποιήσεις στις οικονομικές καταστάσεις είναι επαρκείς και κατάλληλες.

4. Διερεύνηση περί απάτης

Τέλος οι εσωτερικοί ελεγκτές μπορεί να είναι υπεύθυνοι για τη διερεύνηση πιθανής απάτης εντός της τράπεζας. Αυτό Μπορεί να περιλαμβάνει τη διεξαγωγή συνεντεύξεων, την εξέταση τεκμηρίωσης και τη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων για την υποστήριξη των ευρημάτων τους. Εάν ο τελικός ελεγκτής εντοπίσει τυχόν περιπτώσεις απάτης, θα αναφέρει τα ευρήματά του διοικητού διοικητικό συμβούλιο της τράπεζας και θα συνεργαστεί μαζί τους για την ανάπτυξη ενός σχεδίου για την αντιμετώπιση του ζητήματος.

Συμπερασματικά, τα καθήκοντα ενός εσωτερικού ελεγκτή σε μια τράπεζα είναι ποικίλα και πολύπλοκα. στην έκθεση είναι υπεύθυνοι να διασφαλίζουν ότι η τράπεζα λειτουργεί αποδοτικά, αποτελεσματικά και σύμφωνα με τους νόμους και τους κανονισμούς. Αξιολογούν την επάρκεια και την αποτελεσματικότητα των εσωτερικών ελέγχων, διασφαλίζουν τη συμμόρφωση με τους νόμους και τους κανονισμούς, διενεργούν εκτιμήσεις κινδύνου, εξετάζουν τις οικονομικές καταστάσεις και διερευνούν υπόνοιες απάτης. Παρέχοντας ανεξάρτητη, αντικειμενική διασφάλιση της δίκαιης και το διοικητικό συμβούλιο της τράπεζας, εσωτερική ελέγκτρια συμβάλλουν στη διασφάλιση ότι η τράπεζα είναι σε θέση να πετύχει τους στόχους της και να παραμείνει οικονομικά σταθερή μακροπρόθεσμα.

6.3 Θέσπιση Μέτρων Εσωτερικού Ελέγχου

Οι τράπεζες χρειάζονται ειδικά μέτρα ελέγχου για να διασφαλίσουν την ομαλή λειτουργία και τη σταθερότητά τους. Αυτό οφείλεται στη φύση των εργασιών τους, στους κινδύνους που αντιμετωπίζουν σε καθημερινή βάση και στην πολυπλοκότητα της εργασίας τους. Πρέπει να καθοριστούν τυχόν περιορισμοί στον αριθμό των συναλλαγών σε νόμισμα ή ανά άτομο. Επιπλέον, πρέπει να εφαρμοστούν περιορισμοί στο ποσό των χρημάτων με το οποίο μπορεί να ανταλλάσσεται ένα νόμισμα. Αυτό ισχύει και για τα ξένα νομίσματα. Πριν από τη λήψη νέας επιχορήγησης, η οικονομική ανάγκη πρέπει να επιβεβαιωθεί με πιστωτική έκθεση. Τουλάχιστον δύο υπάλληλοι πρέπει να είναι παρόντες ταυτόχρονα για να χρησιμοποιήσετε αυτήν την κάρτα. Στις ταμειακές μηχανές που κλείνουν το βράδυ, η καταμέτρηση και η προώθηση στο επόμενο βήμα μπαίνουν στο παιχνίδι. Περιορισμός επιβλαβών δραστηριοτήτων ή εφαρμογή διορθωτικών μέτρων.

6.4 Ο Εσωτερικός Έλεγχος στο οργανόγραμμα της τράπεζας

Η Διοίκηση των Τραπεζών χρησιμοποιεί συστήματα εσωτερικού ελέγχου για την επίτευξη των στόχων και των στόχων της. Αυτό συνήθως περιλαμβάνει οικονομικά, λειτουργικά και παραγωγικά συστήματα. Η απόφαση της Τράπεζας της Ελλάδος από τον Αύγουστο 2438/1998 ορίζει ότι κάθε πιστωτικό ίδρυμα πρέπει να διαθέτει ένα επαρκές και αποτελεσματικό σύστημα ελέγχου. Και αυτό γιατί το Διοικητικό Συμβούλιο πρέπει να εγκρίνει τους στόχους του συστήματος εσωτερικού ελέγχου πριν αυτοί εφαρμοστούν. Επιπλέον, ο Όμιλος στον οποίο ανήκει η τράπεζα συνήθως συμμετέχει στην έγκριση αυτών των στόχων.

Η διοίκηση των τραπεζών εμπλέκει επίσης σε μεγάλο βαθμό το σύστημα χρηματοοικονομικού ελέγχου, το οποίο τις βοηθά να αποκτήσουν υψηλότερο κύρος και επιρροή μεταξύ των εργαζομένων. Τα άλλα τμήματα της Τράπεζας βασίζονται στον ισχυρό εσωτερικό έλεγχο της για την ομαλή λειτουργία τους. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι τα άλλα τμήματα της Τράπεζας χρειάζονται την υποστήριξη της υποστήριξης των εργαζομένων από τη Διοίκηση καθώς και από τα πιστωτικά ιδρύματα. Συνήθως αναπτύσσεται μια ξεχωριστή Διεύθυνση για την παροχή πρόσθετων υπηρεσιών και την παροχή συμβουλών. Ο Προϊστάμενος αυτής της Διεύθυνσης μπορεί να συμμετέχει στο Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας, το οποίο εποπτεύει τα άλλα μέλη του Διοικητικού

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

Συμβουλίου. Αυτό τον βοηθά να διατηρεί το τμήμα του υπό έλεγχο και ισορροπία όλων των τμημάτων που εμπλέκονται με την Τράπεζα.

Ο εσωτερικός έλεγχος είναι μια λειτουργία του ανώτατου διοικητικού επιπέδου, που χρησιμεύει ως συμβουλευτικό όργανο που αναφέρεται στη διοίκηση ή σε μια επιτροπή ελέγχου. Στελεχώνεται από εμπειρογνώμονες που διενεργούν δειγματοληπτικούς ελέγχους και κάνουν συστάσεις στο ανώτατο όργανο σχετικά με τον εντοπισμό αδυναμιών και την εφαρμογή διορθωτικών μέτρων. Αυτή η λειτουργία δεν μπορεί να εκτελεστεί από υπάλληλο σε επίπεδο διεύθυνσης. Αντίθετα, πρέπει να εκτελείται από άτομο που εργάζεται σε ανώτερο οργανωτικό επίπεδο. Ελπίζουν ότι ο Εσωτερικός Έλεγχος θα θεωρηθεί ισότιμος με την ανώτατη διοίκηση της εταιρείας για τους λόγους που αναφέρονται παρακάτω. Εξ ορισμού, η θέση του ως αρχή εντός της εταιρείας υπαγορεύει τις πρακτικές και θεωρητικές του δυνάμεις.

6.5 Εκτέλεση Εσωτερικού Ελέγχου Τραπεζών από την μονάδα Εσωτερικής Επιθεώρησης

Για την εκτέλεση ελέγχου, οι τράπεζες απασχολούν μια συγκεκριμένη ομάδα επαγγελματιών στη Μονάδα Εσωτερικής Επιθεώρησής τους. Αυτό είναι παρόμοιο με άλλες εταιρείες που χρησιμοποιούν την IAU.

Τα καθήκοντα της Μονάδας Εσωτερικής Επιθεώρησης περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

1. Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των καθιερωμένων ελέγχων μέσω ενδεδειγμένης εξέτασης.
2. Σε περίπτωση που αποδεικνύεται ζημιά στην οικονομική κατάσταση της Τράπεζας, διενεργούνται ειδικοί έλεγχοι για την εκτίμηση της έκτασης και της έκτασης τυχόν ζημίας.
3. Καθιερώνστε διαδικασίες που ελαχιστοποιούν την πιθανότητα ενός γεγονότος κινδύνου μέσω ανάλυσης.
4. Αναλύοντας την ενοποίηση του συστήματος διαχείρισης κινδύνου με τη διαδικασία λήψης αποφάσεων, αυτό το στατιστικό προσδιορίζει επίσης τις παραμέτρους της αξιολόγησης κεφαλαιακής επάρκειας.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

5. Παροχή επιβεβαίωσης της εγκυρότητας των διαδικασιών στις τραπεζικές εποπτικές αρχές και συγκεκριμένα των διαδικασιών αξιολόγησης παραμέτρων.
6. Για την αξιολόγηση του φόρτου εργασίας των εργαζομένων και του καταμερισμού της εργασίας.
7. Διενέργεια ελέγχου των μηχανογραφικών συστημάτων λογιστικής και επεξεργασίας δεδομένων.
8. Να προσδιορίσουν την αποτελεσματικότητα της κατανομής πόρων της τράπεζας για την προώθηση της αποστολής τους.
9. Να παρατηρεί με κανονικότητα κάθε είδους πιθανούς κινδύνους.
10. Δημιουργία νέων συστημάτων εσωτερικού ελέγχου που βοηθούν στην επίτευξη του επιθυμητού αποτελέσματος.
11. Τα ελεγχθέντα τμήματα της τράπεζας έπρεπε να εξετάσουν κάθε πιθανό ελάττωμα και να βελτιώσουν τις μεθόδους διόρθωσής τους.
12. Να παρέχει στη διοίκηση και στο διοικητικό συμβούλιο μια ακριβή και έγκαιρη έκθεση για τα επιτεύγματα του ιδρύματος.

6.6 Μονάδα Εσωτερικής Επιθεώρησης (ΜΕΕ)

Η Μονάδα Εσωτερικής Επιθεώρησης εκτελεί καθήκοντα για τον επικεφαλής του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος, όπως η εφαρμογή τραπεζικών ελέγχων. Κατά την εκτέλεση αυτών των καθηκόντων, οι άνθρωποι μπορούν να λάβουν υπόψη τα ακόλουθα:

1. Επικυρώνει την ικανότητα λειτουργίας συστημάτων και μηχανισμών που εμπλέκονται στην οικονομική και διοικητική παρακολούθηση.
2. Αξιολογείται η εκμετάλλευση των μέσων εύρεσης και εντοπισμού.
3. Η εταιρεία βασίζεται στους οικονομικούς της πόρους και ένα σχέδιο για την υλοποίηση της στρατηγικής της.
4. Το διοικητικό συμβούλιο επιβλέπει τη διαχείριση των κινδύνων που αντιμετωπίζει η τράπεζα, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που προκύπτουν από την παρακολούθηση και τη ρύθμιση του φάσματος των κινδύνων.
5. Εντοπισμός των δυνατών και αδύνατων σημείων του ICS ενός ιδρύματος προκειμένου να εφαρμοστούν οι απαραίτητες αλλαγές και να μεγιστοποιηθεί η

αποτελεσματικότητα των υφιστάμενων μεθόδων. Αυτό είναι απαραίτητο για την επίτευξη των στόχων του ιδρύματος.

6. Οι τακτικές αναφορές διαχείρισης συμπληρώνουν τις πληροφορίες. Ένας πίνακας ανακοινώσεων εμφανίζει ενημερώσεις σχετικά με την επίτευξη των επιδιωκόμενων στόχων του οργανισμού.

6.7 Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων (ΜΔΚ)

Η Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων (ΜΔΚ) είναι μια διοικητική υπηρεσία που λειτουργεί ως μεμονωμένη οντότητα και καλύπτει όλους τους παράγοντες κινδύνου. Επιδιώκει αυτόν τον στόχο με αποτελεσματικότητα συνεργαζόμενη με τη Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου. Και τα δύο τμήματα επιβλέπουν το ένα την αποτελεσματικότητα του άλλου καθώς διαχειρίζονται τον κίνδυνο. Ιδανικά, το σύστημα αξιολόγησης κινδύνου που αναπτύσσω για την εργασία μου ενσωματώνει τα ακόλουθα στάδια. Ένα γενικότερο σύστημα αξιολόγησης κινδύνου μπορεί να περιλαμβάνει οποιοδήποτε από αυτά τα στάδια:

- Ο ελεγκτής ταξινομεί τις καθημερινές τραπεζικές δραστηριότητες σε διακριτές περιοχές.
- Ο ελεγκτής ταξινομεί τις καθημερινές τραπεζικές εργασίες σε συγκεκριμένους τομείς.
- Αναλύει κάθε στόχο σε μικρότερες εργασίες με ακριβείς μετρήσεις για να επιβεβαιώσει την αποτελεσματικότητα και την επάρκειά τους. Στη συνέχεια, καθορίζει αν κάθε μέτρο είναι αρκετό.
- Απουσία κατάλληλων μηχανισμών ελέγχου, τα τυχόν λάθη είναι ουσιαστικά εξασφαλισμένα.
- Να προσδιορίσει τους κινδύνους για να καταλήξει σε μια διαχειριστική προσέγγιση.

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, η Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων και η Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου μοιράζονται στενή σχέση για τους σκοπούς της διαχείρισης κινδύνων. Και οι δύο μονάδες εποπτεύονται από τη Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου, η οποία ενεργεί ως συνεργατικός εταίρος.

6.8 Μονάδα Κανονιστικής Συμμόρφωσης

Η αποστολή της Μονάδας Κανονιστικής Συμμόρφωσης είναι να αφαιρεί όλους τους κανονισμούς από τον οργανισμό. Είναι σημαντικό ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα να διαχειρίζεται αποτελεσματικά τον κίνδυνο συμμόρφωσης με τους κανονισμούς. Αυτό βοηθά στη διατήρηση της ομαλής λειτουργίας του ιδρύματος, κάτι που είναι επιτακτική ανάγκη για συνεχή επιτυχία. Η Επιτροπή της Βασιλείας ορίζει τον κίνδυνο κανονιστικής συμμόρφωσης ως την πιθανότητα να επιβληθεί πρόστιμο σε μια τράπεζα, να τιμωρηθεί νομικά ή να αντιμετωπίσει άλλες καταχρήσεις της εξουσίας της κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων της. Αυτό θα έβλαπτε τη φήμη τους στον οικονομικό κόσμο.

Συγκεκριμένα, οι αρμοδιότητες της Μονάδας Κανονιστικής Συμμόρφωσης περιγράφονται παρακάτω:

1. Να υιοθετεί μεθόδους ώστε να επιτυγχάνεται η έγκαιρη και αποτελεσματική συμμόρφωση της Τράπεζας με το Κανονιστικό πλαίσιο αλλά και τους εσωτερικούς κανονισμούς της.
2. Να εφαρμόζει τα κατάλληλα προγράμματα ώστε το προσωπικό να εκπαιδεύεται και να λαμβάνει γνώση όλων των εξελίξεων στα νομοθετικά κείμενα που αφορούν το εύρος των δραστηριοτήτων τους.
3. Να παρέχει έγγραφη βεβαίωση στον τραπεζικό οργανισμό ότι έχουν πραγματοποιηθεί όλες οι υποχρεώσεις που επιβάλλονται από την κανονιστική ρύθμιση εντός της προβλεπόμενης νόμιμης προθεσμίας.
4. Να διαπιστώνεται ότι η Τράπεζα λειτουργεί πάντα σύννομα και η δραστηριότητα της δεν προσκρούει σε διατάξεις που ρυθμίζουν παράνομες ενέργειες.

6.9 Σύστημα Μηχανογραφημένου Εσωτερικού Ελέγχου

Το επίκεντρο ενός συστήματος εσωτερικού ελέγχου για τις ηλεκτρονικές διαδικασίες είναι το ίδιο με τα χειροκίνητα συστήματα — σωστός σχεδιασμός, κατάλληλη οικονομική υγεία και συμμόρφωση με τις ανάγκες των χρηστών. Η διαδικασία ελέγχου και ο ελεγκτής πρέπει φυσικά να προσαρμοστούν στις τεχνικές πτυχές των ηλεκτρονικών συστημάτων. Αυτό συμβαίνει επειδή ο έλεγχος αυτών των συστημάτων απαιτεί ειδικές γνώσεις και περιστάσεις που σχετίζονται με νέους κινδύνους και εξειδικευμένες συνθήκες. Τα ηλεκτρονικά συστήματα μπορούν να ελεγχθούν για τη συλλογή και αξιολόγηση στοιχείων σχετικά με την ασφάλεια, την ακρίβεια και τη λειτουργικότητα του μηχανογραφημένου συστήματος. Αυτή η εργασία καθορίζει εάν το ηλεκτρονικό σύστημα προστατεύει τα περιουσιακά στοιχεία, χρησιμοποιεί με ακρίβεια και αποτελεσματικότητα τους πόρους και λειτουργεί ικανοποιητικά για τον χρήστη.

Υπάρχουν πολλά δεδομένα, πολυάριθμες συναλλαγές και κίνδυνοι ηλεκτρονικών συστημάτων που απαιτούν ένα αποτελεσματικό και αξιόπιστο σύστημα ελέγχου. Η διοίκηση πρέπει να δημιουργήσει πολιτική και να επιλέξει τον τρόπο λειτουργίας των συστημάτων με βάση τα πρότυπα και τις διαδικασίες ελέγχου. Αυτό είναι απαραίτητο ώστε να μπορούν να επιλέξουν τον καταλληλότερο εξοπλισμό, λογισμικό και ανθρώπινο δυναμικό για να δημιουργήσουν ένα σύστημα που μπορεί να παρέχει οποιαδήποτε πληροφορία ανά πάσα στιγμή. Τέλος, είναι απαραίτητο να καταγραφούν αυτές οι διαδικασίες ώστε να μπορούν να επιλέξουν τον καταλληλότερο εξοπλισμό, λογισμικό και ανθρώπινο δυναμικό για οποιεσδήποτε ανάγκες ελέγχου.

Το σύστημα πρέπει να εξετάσει τις νέες ανάγκες που ενδέχεται να προκύψουν στο μέλλον, προκειμένου να αποφευχθούν ανακρίβειες στις συναλλαγές και να διασφαλιστεί η ακρίβεια των οικονομικών δεδομένων που περιλαμβάνονται στις αναφορές. Πρέπει επίσης να ακολουθεί το Πρόγραμμα Τραπεζικών Λογιστικών Καταστημάτων και να συμμορφώνεται με την ισχύουσα νομοθεσία.

Ένα πιστωτικό ίδρυμα θα πρέπει να ενσωματώνει μια εξειδικευμένη υπηρεσία πληροφορικής υπεύθυνη για τη δημιουργία, την οργάνωση και τη ρύθμιση του τρόπου λειτουργίας της τεχνολογίας των πληροφοριών. Επιπλέον, η εξειδικευμένη υπηρεσία πληροφορικής πρέπει να δημιουργήσει και να οργανώσει υποστηρικτικό λογισμικό για τα μηχανογραφικά συστήματα κάθε λειτουργίας του πιστωτικού ιδρύματος. Εν τω μεταξύ, τα στελέχη πληροφορικής θα πρέπει να οριοθετούν σαφώς τα καθήκοντά τους

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

από άλλα στελέχη. Η εξειδικευμένη υπηρεσία πληροφορικής θα πρέπει να συνεργάζεται απευθείας με τους τελικούς χρήστες των υπηρεσιών τεχνολογίας πληροφοριών για την ανάπτυξη, οργάνωση και λειτουργία εφαρμογών. Οι κατάλληλες διαδικασίες και οι επιτροπές συντονισμού βοηθούν στην επίτευξη αυτής της συνεργασίας.

Οι επαγγελματίες πληροφορικής θα πρέπει να συνεργάζονται στενά με την Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου κατά τη δημιουργία ηλεκτρονικών εφαρμογών. Αυτό θα τους βοηθούσε να αποφύγουν τυχόν σφάλματα δεδομένων κατά τη διαδικασία παραγωγής που θα αύξαναν τη συνολική αξιοπιστία και αποτελεσματικότητα του συστήματος ελέγχου της εταιρείας. Με την ενσωμάτωση κατάλληλων διαδικασιών ελέγχου σε μελλοντικά συστήματα πληροφορικής, αυτή η ενοποίηση θα επιτρέψει αποτελεσματικά τη διενέργεια μελλοντικών ελέγχων.

7 ΚΕΦΑΛΑΙΟ: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

7.1 Συμπεράσματα

Σύμφωνα με την ανάλυση της εργασίας διαπιστώνεται η σπουδαιότητα και η αποτελεσματικότητα της λειτουργίας μιας επιχείρησης με την βοήθεια του εσωτερικού ελέγχου. Η χρήση του εσωτερικού ελέγχου συσχετίζεται με την διοίκηση και την διαχείριση της εταιρίας έτσι ώστε να επιτευχθούν οι εταιρικοί στόχοι και να διασφαλιστεί η εταιρία από λάθη ή παρατυπίες. Σε περίπτωση που διαπιστωθούν παρατυπίες θα προκαλέσουν στην οικονομική οντότητα ζημιές. Με βάση τις έρευνες που έχουν διενεργηθεί, γίνεται κατανοητό ότι ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλλει στην σωστή και αποδοτική λειτουργία των επιχειρήσεων, στην σωστή διαχείριση των εταιρικών πόρων. Επίσης, ο εσωτερικός έλεγχος συμβάλλει στην βελτίωση των λειτουργιών της επιχείρησης ώστε να αποδίδει μεγαλύτερο όφελος στην εταιρία μέσα από την λήψη κατάλληλων αποφάσεων.

Μέσα από την βιβλιογραφική επισκόπηση παρατηρείται ότι οι επιχειρήσεις δεν είναι ενήμερες για τα οφέλη που αποδίδει ο εσωτερικός έλεγχος και δεν ενσωματώνουν τον εσωτερικό έλεγχο στα τμήματα των επιχειρήσεων. Σε περίπτωση που ενημερωθεί η επιχείρηση για τον εσωτερικό έλεγχο δεν εφαρμόζεται λόγω υψηλού κόστους υλοποίησης του.

Προχωρώντας στην έρευνα διαπιστώθηκε ότι η υλοποίηση ενός αποδοτικού συστήματος εσωτερικού ελέγχου μιας επιχείρησης χρειάζεται ο εσωτερικός ελεγκτής να γνωρίζει τις βασικές αρχές, το ρυθμιστικό πλαίσιο καθώς και το έργο του να διέπεται από αυτές. Ασχέτως από το μέγεθος της εταιρίας ή την νομική της μορφή είναι αναγκαίο ο εσωτερικός ελεγκτής να είναι γνώστης του κώδικα δεοντολογίας και το έργο του να διακατέχεται από τα διεθνή πρότυπα επαγγελματικής εφαρμογής εσωτερικού ελέγχου. Έτσι, ο εσωτερικός ελεγκτής είναι κατοχυρωμένος ως το επάγγελμα του ώστε να μην τίθεται θέμα ότι δεν ανταποκρίθηκε αποτελεσματικά στα καθήκοντα του. Επίσης, ο εσωτερικός ελεγκτής θα πρέπει να είναι γνώστης του επαγγέλματος και να έχει αποκτήσει την επαγγελματική εμπειρία ώστε να αποδίδει έγκυρες επαγγελματικές υπηρεσίες.

Εκτός από τον κώδικα δεοντολογίας και τα διεθνή πρότυπα επαγγελματικής εφαρμογής του εσωτερικού ελέγχου στο κεφάλαιο 3 έχουν αναπτυχθεί και οι βασικές έννοιες του

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

εσωτερικού ελέγχου. Η εννοιολογική προσέγγιση του κεφαλαίου 3 είναι χρήσιμη ώστε να μπορεί ο αναγνώστης να κατανοήσει τον όλο προβληματισμό της συγκεκριμένης εργασίας ακόμα και τα συμπεράσματα.

Επιπλέον, ο εσωτερικός έλεγχος για να λειτουργεί σωστά θα πρέπει να συνδέεται αρμονικά με τις λειτουργίες της επιχείρησης ώστε να αποδίδεται η επιθυμητή ποιότητα του εσωτερικού ελέγχου. Όπως έχει αναφερθεί το σύστημα του εσωτερικού ελέγχου είναι ένα σπουδαίο εργαλείο για την ανίχνευση και την διαχείριση κινδύνων των επιχειρήσεων.

Για να επιτευχθεί ο σκοπός αυτός, η κάθε επιχείρηση θα χρειαστεί ένα καλά οργανωμένο σύστημα ελέγχου. Έτσι, διασφαλίζεται η ποιότητα του εσωτερικού ελέγχου καθώς και η συσχέτιση του με τις οικονομικές αναφορές. Δηλαδή, όσο πιο ποιοτικό εσωτερικό έλεγχο έχουμε τόσο πιο καλές οικονομικές αναφορές θα έχουμε. Ακόμη, ο εσωτερικός έλεγχος αποτελείται από διαφορετικές διαδικασίες ανάλογα το τμήμα της επιχείρησης που ελέγχεται. Ενδεικτικά, έχουμε έλεγχο των παγίων περιουσιακών στοιχείων, έλεγχο των αποθεμάτων, έλεγχο χρεογράφων, έλεγχο απαιτήσεων, έλεγχο διαθεσίμων, έλεγχο καθαρής θέσης, έλεγχο υποχρεώσεων, έλεγχο εσόδων, έλεγχο εξόδων, έλεγχο αμοιβών και εξόδων προσωπικού.

Εκτός από τις διαδικασίες των επιμέρους τμημάτων της επιχείρησης αναλύεται πρωτίστως ο σχεδιασμός του εσωτερικού ελέγχου. Θα πρέπει να έχει γίνει σχεδιασμός του ελέγχου για να βοηθήσει στην αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα του ελέγχου πριν από κάθε εκτέλεση του εσωτερικού ελέγχου. Ο σχεδιασμός του εσωτερικού ελέγχου λαμβάνει υπόψη του, τις παραμέτρους όπου θα τον ειδικεύσει στα μέτρα της επιχείρησης. Οι παράμετροι αυτοί είναι το μέγεθος και η πολυπλοκότητα των εργασιών του πελάτη, η γνώση του ελεγκτή για τον πελάτη και τον κλάδο δραστηριότητα του και η εμπειρία και η ικανότητα της ελεγκτικής ομάδας. Έπειτα, θα πρέπει να δημιουργηθεί ένα ετήσιο πρόγραμμα με τα βήματα του ελέγχου όπου δεν θα αποκλίνει ο εσωτερικός έλεγχος για επιτευχθούν οι σκοποί για τους οποίους γίνεται ο έλεγχος.

Εν κατακλείδι, δίνονται απαντήσεις στο πιο σημαντικό ερώτημα ποιες είναι οι διαδικασίες του εσωτερικού ελέγχου που περιλαμβάνει ανά τμήμα η επιχείρηση. Η αναγκαιότητα του εσωτερικού ελέγχου συσχετίζεται με την πρόληψη για την μη εμφάνιση σφαλμάτων, με την επίτευξη επιχειρηματικών στόχων, με τον εντοπισμό απόκλιση των αποφάσεων της διοίκησης της επιχείρησης.

7.2 Προτάσεις για μελλοντική έρευνα

Εξετάζοντας τη σχετική βιβλιογραφία για τον εσωτερικό έλεγχο που αποτελεί το κύριο αντικείμενο αυτής της ερευνητικής μου προσπάθειας, θα κατέληγα στο συμπέρασμα ότι η διαδικασία του εσωτερικού ελέγχου είναι πολύ σημαντική για την βελτίωση της οικονομικής αποτελεσματικότητας. Πιστεύω ότι θα πρέπει ο εσωτερικός έλεγχος να μελετηθεί περαιτέρω σαν κύριος μοχλός ανάπτυξης της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Όλες οι επιχειρήσεις πρέπει να υπόκεινται στις διαδικασίες του εσωτερικού ελέγχου. Με δεδομένο ότι στις μη ανεπτυγμένες χώρες οι εσωτερικοί έλεγχοι είναι ανύπαρκτοι ή ανεπαρκείς θα ήταν καλό να μελετηθούν τα κενά ή τα προβλήματα που υπάρχουν. Έτσι, ώστε οι μηχανισμοί του εσωτερικού ελέγχου να βελτιωθούν για να καταστήσουν τις επιχειρήσεις επικερδής και αποτελεσματικές. Επίσης, ένα άλλο θέμα για μελέτη μπορεί να είναι η ανάδειξη των αδυναμιών του εσωτερικού ελέγχου ώστε να επιτευχθούν πιο αποτελεσματικά οι έλεγχοι. Έτσι, οι ελεγκτές θα είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν τέτοιου είδους προβλήματα καθώς και θα είναι υποψιασμένος για τυχόν περιορισμούς και αδυναμίες. Μια τελευταία πρόταση για έρευνα θα μπορούσε να είναι ο εσωτερικός έλεγχος ως εργαλείο βελτίωσης της παραγωγικής διαδικασίας της εταιρίας ώστε να επιτυγχάνεται η κερδοφορία της επιχείρησης. Με απώτερο στόχο να ενσωματώνουν τον εσωτερικό έλεγχο σε υγιές εταιρίες ανεξάρτητα αν χαρακτηρίζεται η εφαρμογή του υποχρεωτική ή προαιρετική

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική Βιβλιογραφία:

- Νεγκάκης Ι. Χρήστος & Ταχυνάκης Δ. Παναγιώτης (2013) , « Σύγχρονα Θέματα Ελεγκτικής & Εσωτερικού Ελέγχου (Σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου)», Εκδόσεις Διπλογραφία , Θεσσαλονίκη.
- Νεγκάκης Χ. και Ταχυνάκης Π., (2017), Ελεγκτικές-εσωτερικός έλεγχος: θεωρία και εφαρμογές, Εκδόσεις: Διπλογραφία
- Παπαστάθης Π., (2014), Ο σύγχρονος εσωτερικός έλεγχος (Internal Audit) και η πρακτική εφαρμογή του, Αθήνα: Ιδιωτική Έκδοση
- Τσακλάγκανος Α., (2005), Ελεγκτική, Εκδόσεις: Κυριακίδη Α.Ε.
- Αληφαντής Γ., (2018), Ελεγκτική βάσει των Διεθνών Προτύπων Ελέγχου και των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων, Εκδόσεις: Διπλογραφία
- Βασιλείου Δ., Ηρειώτης Ν., Μενεξιάδης Μ., Μπάλιος Δ., (2017), Εσωτερικός έλεγχος για επιχειρήσεις και οργανισμούς, Εκδόσεις: Rosili
- Καραμάνης Κ., (2008), Σύγχρονη ελεγκτική: θεωρία και πρακτική σύμφωνα με τα διεθνή ελεγκτικά πρότυπα, Αθήνα: Ο.Π.Α.
- Βελέντζας Γ., Κάρταλης Ν., Μπρώνη Γ., (2013), Ελεγκτική και εσωτερικός έλεγχος, Θεσσαλονίκη
- Ελληνικό Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών, (2008), Το Πλαίσιο Επαγγελματικής Εφαρμογής, Εκδόσεις Ελληνικού Ινστιτούτου Εσωτερικών Ελεγκτών, Αθήνα.
- Καζαντζής, Χ., (2006), Ελεγκτική & Εσωτερικός Έλεγχος, Εκδόσεις Πανεπιστημιακές Παραδόσεις, Αθήνα.
- Παπαστάθης, Παντελής Σ., (2003), Ο σύγχρονος Εσωτερικός Έλεγχος στις επιχειρήσεις - οργανισμούς και η πρακτική εφαρμογή του, Α' τόμος, Ιδιωτική Έκδοση, Αθήνα
- Γαρεφαλάκης Α., Κουτούπης Α., Κυριακόγκωνας Π., (2021) Εταιρική Διακυβέρνηση, Διαχείριση Κινδύνων και Εσωτερικός Έλεγχος, Εκδόσεις Αλέξανδρος Ι.Κ.Ε.
- Δήμου, Ν., (2000), Ελεγκτική Ι - Βασικές Αρχές Γενικής και Τραπεζικής Ελεγκτικής, Εκδόσεις Έλλην, Αθήνα,

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

- Δήμιου Α. (2010), «Εσωτερικός έλεγχος, συστήματα εσωτερικού ελέγχου και διερεύνηση της σημασίας ύπαρξης στον τραπεζικό κλάδο», Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη.
- Φιτσιλής Π., (2015), Σύγχρονα Πληροφοριακά Συστήματα Επιχειρήσεων, Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, ΕΜΠ, Αθήνα
- Πολλάλης Α. Γ., Βοζίκης Π. Α., (2012), Πληροφοριακά Συστήματα Διαχείρισης Επιχειρησιακών Πόρων-Στρατηγικές & Εφαρμογές, Εκδόσεις: Utopia, Αθήνα
- Μπαλής Θ., (1998), Σύγχρονη ελεγκτική: εσωτερικός έλεγχος, Αθήνα: Σταμούλη
- Σακκέλης Εμμανουήλ Ι., Ο Εσωτερικός Έλεγχος των Επιχειρήσεων , Εκδόσεις Βρυκούς Ο.Ε
- Φίλος Α. Ιωάννης (2004β) «Η εκτίμηση κινδύνων ως εργαλείο εσωτερικού ελέγχου των τραπεζών», Δελτίο Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών, Β-Γ Τριμηνία. GROUP, Αθήνα 84.

Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία:

- Abbott, L.J., Daugherty, B., Parker, S., Peters, G.F., (2016), Internal Audit Quality and Financial Reporting Quality: The Joint Importance of Independence and Competence. Journal of Accounting Research, vol. 54, issue 1, pp. 3-40.
- Aksoy, T., Bozkus, S., (2012), Establishment of Effective Internal Audit Function: Recommendations for Best Practice. Journal of Modern Accounting and Auditing, vol.8, No 9, pp. 1283-1290
- Ali, A., Ahmi, A., Ahmad, W.N.W., (2018), The Current State of the Internal Audit Research: a Bibliometric Analysis.
- Alles G.M., Kogan A., Vasarhelyi A.M, (2008), Putting continuous auditing theory into practice: lessons from two pilot implementations, Journal of Information Systems, Vol.22, No.2, pp.195-214
- Alzeban, A., Sawan, N., (2015), The Impact of Audit Committee Characteristics on The Implementation of Internal Audit Recommendations. Journal of International Accounting, Auditing and Taxation, vol. 24, pp. 61-71
- Champlain J., (2005), Auditing Information System, Wiley, UK

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

- Cheng, M., Dhaliwal, D., Zhang, Y., (2013), Does Investment Efficiency Improve After the Disclosure of Material Weaknesses in Internal Control Over Financial Reporting? *Journal of Accounting and Economics*, vol.56, issue 1, pp.1-18.
- Drogalas, G., Siopi, S., (2017), Risk Management and Internal Audit: Evidence from Greece. *Risk Governance & Control: Financial Markets & Institution*, vol.7, issue 3, pp. 104-110
- Karagiorgos, T., Drogalas, G., Gotzamanis, E., Tampakoudis, I., (2010), Internal Auditing as an Effective Tool for Corporate Governance. *Journal of Business Management*, vol.2, No. 1, pp. 15-23
- Kanellou A., Spathis C., (2013), Accounting benefits and satisfaction in an ERP environment, *International Journal of Accounting Information Systems* 14, pp.209-234
- Ronkko, J., Paananen, M., Vakkuri, J., (2017), Exploring the Determinants of Internal Audit: Evidence from Ownership Structure. *Internal Journal of Auditing*, vol.22, issue 1, pp. 1-15.
- Zhang, Y., Zhou, J., Zhou, N., (2007), Audit Committee quality, Auditor Independence, and Internal Control Weaknesses. *Journal of Accounting and Public Policy*, vol.26, pp. 300-327
- Frigo, Mark L., A Balanced Scorecard Framework for Internal Auditing Departments. The Institute of Internal Auditors Research Foundation, July 2002.
- Crawford, David B. and Scarborough, Scott. Effective Compliance systems: A Practical Guide for Educational Institutions. The Institute of International Research Foundation, November 2001.
- Koutoupis, Andreas. Corporate Governance and Internal Control Systems. Athens: Economic Chronicles Journal – Issue Number 126 (March-April 2004).
- Koutoupis, Andreas and Menexiadis, Marios. The Role of the Board of Directors within the modern Corporate Governance, *Kerdos Newspaper*, Athens 13/9/2003
- Selim George, McNamee, Risk Management and Internal Auditing: What are the Essential Building Blocks for a Successful Paradigm Change?, *International Journal of Auditing*, Vol.3, pp. 147-155, 1999.
- Selim George, Yiannakas Aristodemos: Outsourcing the Internal Audit Function: A Survey of the UK Public and Private Sectors, *International Journal of Auditing*, Vol.4, pp. 213-226, 2000.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

- Siddiqui Javed, Podder Jyotirmoy: Effectiveness of Bank Audit in Bangladesh, Managerial Auditing Journal, August, pp.502-510, 2002
- Sibata, Akiho. The Basel Compliance Mechanism, February 2003
- Xu Zhi-Di, Bank of China Surveillance System Design for Internal Audit, Managerial Auditing Journal, Vol.5, pp. 251-257, 1997.
- Basle Committee on Banking Supervision: Enhancing Corporate Governance for Banking Organisations. Basle: September, 1999.
- Basle Committee on Banking Supervision: Internal Audit in Banks and the Supervisors Relationship with Auditors. Basle: August, 2001.
- Basle Committee on Banking Supervision: Framework for the Evaluation of Internal Control Systems. Basle: January 1998.
- Basle Committee on Banking Supervision: Compliance and the Compliance function in Banks. Basle: April 2005.
- Bank of Greece 2002, Governor's Act GA/2494/5.6.2002, Athens, Greece, Bank of Greece
- Bank of Greece 2006, Governor's Act GA/2577/9.3.2006, Athens, Greece, Bank of Greece
- Basel Committee on Banking Supervision 2006, Enhancing corporate governance for banking organizations, Basel, Switzerland, Bank for International Settlements
- Beasley, M.S. (1996), 'An Empirical Analysis of the Relation between the Board of Director Composition and Financial Statement Fraud', The Accounting Review, v.71:443-465
- Koutoupis, A. (2005), 'Internal Audit and Corporate Governance in Greece', Paper presented at the 3rd European Academic Conference on Internal Audit and Corporate Governance, Cass Business School, City University, London, UK, 6-8 April 2005
- Prince, C. (2005) 'What leading bankers think about sustainability', Financial Times, 28 November 2005.